

ROMAN
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

Broj 563

LUNOVA TAJNA

FREDERIK EŠTON

ZABAVNI ROMANI • 10 DINARA

**NOVA
serija
X-100**

svetska

563

1978.

Frederik Ešton

LUNOVA TAJNA

(treće izdanje)

Ožon Vindbem

VREMENSKI LOM

ROTO BIBLIOTEKA

Odgovorni urednik
SRBOLJUB BUBANJ

Recenzenti: Jovan ČANDANOVIĆ,
Korektura štamparije «Dnevnik»
Tehnički urednik: Veljko MULIĆ

Ovo izdanje oslobođeno je osnovnog i posebnih poreza na promet aktom Sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, br. 413-111 od 3. januara 1973. godine

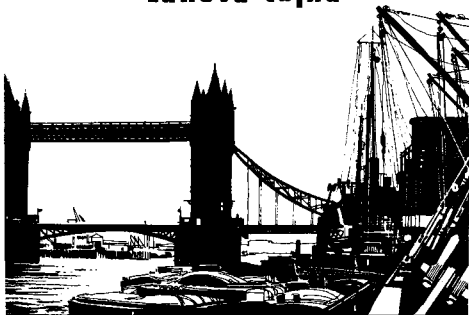
Izdaje i štampa «DNEVNIK» Novi Sad Bulevar 23 oktobra 31.

BROJ ŽIRO RAČUNA: 65700-603-6350

«DNEVNIK» Novinsko-izdavačko preduzeće OOUR NOVINSKO IZDAVAČKO ODELJENJE

FREDERIK EŠTON

Lunova tajna

I

— Jesi li ti? ... Dodi... brzo... Ti si mi jedina nada... Hoćeš li doći, Lune, preklinjem te?... Dodi... Ne mogu više... — čuo se glas starog naučnika dr Markusa Beveridža.

— Dolazim! Šta se dogodilo? Halo! Halo! — vikao je Donald Sikert u telefonski mikrofoni, ali niko mu nije odgovarao.

Potrčao je holom i kroz vrt ka garaži. Videći ga u toj čudnoj žurbi, Samjuel Makferson, koji je okopavao cveće, odbaci ašovčić i samo otresavši ruke od zemlje jurnu za njim. Snažna mašina Lunovog vok-sala već je pokretala neuglednu ali brza i izdržljiva kola. Mornar stiže da otvori vrata i da se iz trka sruči na zadnje sedišta.

— Šta se događa? — upita dok su gume škripale na zavoju iz aleje prema Ulici Albani.

— Telefonirao mi je stari Beverdž. Govorio je kao da umire, a zatim je ućutao — objasni Lun.

Samjuel Makferson ne reče ništa više. Bio je zabavljen brisanjem zemljom umrljanih ruku. Za to vreme Lun skrenu prema Portlend trgu i nade mesto za parkiranje. Zatim njih dvojica trčeći predoše onih sto metara do ugla Vigmor ulice, gde se na drugom spratu velike zgrade nalazio naučnikov stan.

Lun ujedno pozvoni i pritisnu kvaku na vratima. Bila su otključana. On dade znak Samjuelu da ga sledi i osvrćući se prodoše osvetljeni hol. Lun se čudio što se na zvonjenje ne odaziva ni stari naučnikov sobar Njumen. Još nikad Lun nije došao u posetu dr Beverdžu, a da ga prvo nije susreo verni Njuman.

— Telefon je u kabinetu. Mora da je otuda telefonirao — zaključí Lun i pođe ka već poznatim vratima.

Kad ih je otvorio, naglo zastade. Čulo se kako je šažno udahnuo vazduh. Crte lica mu se izoštriše i nešto ledeno se ocrta u njima.

— Profesore! Šta se to dogodilo? — viknu Lun i jurnu ka uglu.

Odmah od vrata desno ležao je stari sobar Njumen. Ogromna rana na njegovoj glavi već i na prvi pogled odavala je zversko ubistvo. Njumen je bio mrtav i krv se bila već usirila po njegovom licu i na prostirci svetle boje.

U uglu pored telefonskog stočića ležao je stari naučnik. Njegove oči bile su uprte u vrata, a prsa su mu se burno nadimala otkrivajući borbu organizma protivu smrti. Lice mu je bilo krvavo.

Lun kleknu pored dr Beveridža.

— Ko je to učinio? — upita posmatrajući starčeve rane.

— Oni... uzeli su... — počeo ranjenik, ali glas mu pređe u šapat.

Lun se još više saže i nastavi da sluša ono što je dr Beveridž uspevao da šapuće. Videlo se da Lun shvata ono što mu ranjenik priča. Nekoliko puta klimnuo je glavom dajući starcu znak da ga je razumeo. Samo u jednom momentu ogorčeno uzviknu:

— To je užasno! Pokrenućemo svu englesku policiju, Intelidžens servis, sve rodoljube!

— Ne! — bolnim glasom ga nadvika ranjenik. — To ne znači ništa... Niko neće ništa uspeti... Jedino ti, Lun... Brzo... na život i smrt... U mojoj kasi... Eno tamo... Uzmi ključeve... Milion funti... Sve upotrebi...

— Zovi lekara, hitno! — osvrnu se Lun ka Makfersonu.

— Treba im najmanje dvadeset dana... Toliko to traje... Posle će biti kasno... Već i sada imaju mnogo... Oružje je kod njih... — sve slabijim glasom pričao je dr Beveridž.

— Ima li traga? — upita Lun.

— Negde u vrhovima Intelidžens servisa... I u policiji... možda... Malo ljudi je znalo... Članovi komisije... Ramsi Mak Gregor...

— Šta je s njim? — upita Lun.

Ranjenikova usta se otvoriše, ali reči više nisu izlazile, a posle nekoliko sekundi naučnikova glava klonu.

— Lekar će stići za par minuta — javi Makferson.

— Uzalud. Starac je mrtav reče Lun i osvrnu se po kabinetu.

— Šta se to događa? — upita Makferson zureći u dva iskrvavljena leša.

— Nemamo vremena za razgovor. Šta si sve dodirivao?

— Kvaku... Telefon, sto... I ništa više — odgovori Makferson.

— Brzo sve izbriši, a ja ću ostalo. Moramo se izgubiti. Moglo bi se dogoditi da nam natovare ovu stvar na vrat — objasni Lun brzo brišući predmete oko leša i sam leš, jer se moglo dogoditi da makar na

nekom dugmetu ostane otisak prsta.

— Nama da natovare?! Tri stotine i trideset i tri mu mrtve ribe! Pa mi nismo bili ovde... — poče da gunda Makfersbn.

— Ne umaraj mozak! Bežimo što pre! Neko će platiti smrt starog Markusa Beveridža. Hajdemo! — zaključí Lun.

Stavivši rukavice na ruke Lun uze ključeve i brzo otključa sef iza naučnikovog stola. Zgrabi torbu za spise i nabaca u nju novac, a zatim potrča ka izlazu. On i Makferson iziđoše neprimijećeni. Još malo osmatrali su zgradu i kad videše da se pred njom zaustaviše kola sa lekarevom oznakom, njihov voksal zabruja i snažna mašina jurnu kroz sumrak.

Na londonskim ulicama su se palila svetla.

— Kako to da razbojnici nisu odneli novac? — upita Makferson.

— Nisu to bili razbojnici koji ubijaju zbog pljačke. Nešto gore je u pitanju — odgovori nejasno Lun.

Makfersonovo lice je odavalo da ono ništa ne razume. Lun nije imao volje da objašnjava sve ono što i sam nije mogao sasvim da shvati. To ne bi ni smeo, jer je na svojim plećima poneo novu odgovornost, otežanu tajnom koju je morao čuvati od svakog, pa i od svog najvernijeg druga i pratioca.

II

Te večeri Lun i Makferson morali su da budu gosti porodice Markinč. Artur i Meri slavili su treću godišnjicu braka, a bili bi ozlovoļjeni ako Donald Sikert i Samjuel Makferson ne bi došli.

— Biće mi teško da budem veseo posle onog što sam video pre jednog sata — gundao je Makferson sebi u bradu, ali ga je Lun razumeo.

— I meni će biti nesnosna pomisao šta se dogodilo starom naučniku. Međutim, moramo se truditi

da društvo ne primeti naše ogorčenje. Posle ćemo se oprostiti i otići na jedno mesto — glasno je razmišljao Lun.

On je često tako razgovarao sa vernim mornarom. Svoje misli je izlagao čas kao monolog i mornar je znao kad treba da ćuti. Drugi put bi Makferson podržavao to razmišljanje dodavajući i po neku svoju misao, ili bar sočnu i vrlo dugu psovku.

— O tome da smo bili u naučnikovom stanu ne sme nikada niko da sazna — nastavi Lun.

Mornar ništa ne reče. Mučio se oko svog večernjeg odela još unapred zabrinut kako će u njemu izdržati čitavu noć.

— Put nas vodi pored skloništa u Abej ulici. Ako ti nešto od ovdašnjih stvari treba i tamo, onda to ponesi. Preselićemo se za neko vreme tamo — zaključí Sikert ogledajući se u velikom kristalnom ogledalu.

Makferson se osmehnú. Trnci uzbuđenja prodoše mu kožom. Uzrok tome bile su Lunove reči. Mornar je znao da će početi nekakav ozbiljan obračun. Samo u danima progona i opasnosti Lun se sklanjao u neko od tajnih skloništa, a ovo u Ulici Abej je voleo više od svih ostalih.

Još u dane kad je bio progonjen kao Lun kralj ponoći, Donald Sikert je pod jednim drugim imenom kupio staru zgradu barutane. Obavezao se samo da joj ne menja spoljni izgled kamenog zdanja ukrašenog ogromnim kovanim rešetkama. To je Lunu i odgovaralo. Uredio je svoju laboratoriju, specijalne radionice, sobu za garderobu i prerušavanje, prostran stan i zimsku baštu sa bazenom za kupanje. Iskoristio je podzemni kanal do Temze i stvorio tajni prolaz, a ostatke nekakvog podzemnog hodnika preuredio i spojio sa jednom iznajmljenom garažom. Sada je mogao stići ovamo tako da ga niko ne primeti.

Prilazi su bili obezbeđeni i mnogobrojnim tehničkim trikovima i zamkama, te bi svaki nepozvani gost pretrpeo stvarno smešne nezgode i konačno se našao zatvoren i nemoćan.

— Znači, pokrenućemo se iz ove tišine? Dosta sam i trunuo lenstvujući oko tvojih laboratorija — reče Makferson.

— Da moraćemo raditi brzo. Nikada nismo bili pred opasnijim neprijateljom — odgovori zamišljeno Lun.

Posle toga podoše.

Već pri ulasku u Markinčev stan Lunu je bilo jasno da je slavlje okrnjeno. Živahni reporter je uzalud pokušavao da licu da izraz veselosti. Brinula ga je misao da će morati da razgovara sa Lunom o vesti koju su mu iz redakcije lista javili pre par minuta. Markinč je znao da su dr Beveridž i Lun bili bliski naučni saradnici, ali i prijatelji kakvi se nalaze samo u svetu poklonika nauke.

— Kako ste lepi, Meri! — kliknu Lun prihvatajući pruženu ruku ljupke domaćice. — Čestitam vam godišnjicu zaista lepog braka.

Izgovarajući čestitku, Lun pruži domaćici buket cveća i paketić sa poklonima za nju i Artura. Zatim baci pogled u salon. Tamo su već bili dva Markinčeva druga sa ženama i par nepoznatih gostiju. Ali među svima Lun odmah primeti pogled Džejn Vitington. Stolica pored nje bila je prazna. Lun je pogadao malu zaveru Meri Markinč i zato pođe da zauzme to mesto.

Dok su pili i razgovarali, Lun nekoliko puta primeti čudni Markinčev pogled. Zato ustade od stola i dade znak reporteru da izidu na terasu.

— Nešto te tišti — počeo Lun.

— Nije... Ovaj, kako pogađaš? — promuća Artur.

— Citav si kao pokošen. To se vidi — osmehnula se Lun.

— Eto... Ova večera, slavlje... A nešto se desilo u gradu. To je nešto za mene... Trebalo je da ja pišem. Urednik vrišti kao mačka kad joj stanu na rep...

— Okolišaš! Šta se dogodilo? — prekide ga Lun.

— Ubistvo... Grozan zločin.

— Ko je ubijen?

— Naš zajednički prijatelj dr Markus Beveridž... I njegov sobar, stari Njumen... Zbog toga sam uznemiren, nervozan... — objasni Markinč zagledajući Lunovo lice i ocenjujući koliko je ožalošćen.

Lun je čutao nekoliko trenutaka, a onda upita:

— Hoćeš li mi učiniti jednu uslugu?

— U svakom slučaju — spremno odgovori Markinč.

— Onda ti i Edi Kenford nadite načina da objavite ucenu. Ponudite sto hiljada funti onom ko nam pokaže živog ubicu. Ko nam ga živog preda, dobija još sto hiljada — objasni Lun.

— To je lako. Naročito Kenford kao privatni detektiv može da uradi sve što treba oko takve ucene — dodade Markinč.

— To, istina, nije teško, ali je opasno. Još nikada nije bilo nešto tako opasno — tihim glasom nastavi Lun. — Reci to Ediju a i ti zapamti. Opasno je, vrlo opasno!

— Zašto? Ti nešto znaš — upade reporter.

— Ne ispituj. Slutio sam da će se to dogoditi. Radi se o jednoj užasnoj stvari, ali ne mogu ti reći ništa o tome. Samo treba da znaš da je opasno i da to utuviš Ediju Kenfordu. Inače, ja ga angažujem sa celom njegovom agencijom sve dok se stvar ne razjasni. Platiću sto funti dnevno — zaključio Lun i pođe nazad u salon.

Bilo je očito da je vest »procurila« do svih gostiju, i veselje nije uspeo. Lun je bio zamišljen.

— Dugo te nisam videla — reče Džejn Vitington.

— Baš sam završio poslove oko tih bezmirisnih gasova. Ako se ostvari moje predviđanje... Ali da ne počinjemo naučnu raspravu. Želeo sam da te vidim. Nadao sam se da ćemo putovati u Evropu i provesti jesen u sunčanim krajevima na jugu. Ali sada ima nešto zbog čega... Ne znam kad će se to okončati — objasni Lun i neprimetno joj pomilova ruku.

— Je li to nešto u vezi sa ubistvom starog Beveridža? — upita Džejn.

— I ti si čula tu vest? Da, događa se nešto strašno — odgovori Lun.

On nije skrivao ozbiljnost stvari od ove lepe plavokose naučnice, koja se zbog njega preselila iz Čikaga u Englesku. Dr Džejn Vington iznenadivala je ljude svojom lepotom i šarmom, ali ih je zapanjivala svojim ogromnim naučničkim znanjem stečenim još u takvoj mladosti. Ona je imala tek dvadeset i devet godina. Bila je jedna od inih retkih žena nauke koje nisu smatrale da naučnici treba da zane mare svoj izgled i lični život. Ta njena shvatanja i nastojanja našla su punu potvrdu kad se srela sa Donaldom Sikertom u Čikagu. Čvrsta, duboka ljubav koja se tada začela između njih dvoje kao da je stalno jačala. Što su više bili odvojeni, to su više žudeli jedno za drugim.

Oni nisu smatrali da stvari treba komplikovati bez potrebe. Jednostavno su se voleli, i bili zajedno kad su mogli, a želeli susret i mislili jedno o drugom kad su bili odvojeni.

Sada je Džejn shvatila Lunove reči kao novu prepreku njihovom zajedničkom putovanju, ali nije uzdisala, nije se žalila i nije pokazivala da su je razalostile. Samo je jednostavno upitala:

— Mogu li ti pomoći?

— Možda... Još ni sam ne znam šta će se dogoditi. Biće zlo ako ne uspem da rešim tu stvar. Obećao sam to starcu — odgovori Lun.

Džejn nije htela da bude radoznala i nije pitala u čemu se sastoji posao koji stoji pred Lunom.

— Moramo otići malo ranije. Slavlje je i onako pod znakom ove tragedije — nastavi Lun.

— Hoćeš li me otpratiti? — upita Džejn ne zato što je htela da obezbedi koji časak sa voljenim čovekom, nego da bi znala da li da i ona krene kad on bude morao.

— Baš prolazimo pored tvog stana. Markinč i ostali će shvatiti da treba da idemo. Još samo nekoliko reči sa Kenfordom, pa ćemo poći — odgovori Lun i pode ka detektivu koji je stajao oslonjen uz dovratnik izlaza na terasu.

Lun mu pride i počeo razgovor. Oni su se razumeli i Lun nije morao da okoliši.

— Od ovog momenta očekujem da mi pomažeš — reče kratko.

— Rekao mi je Markinč. Plaćaš mnogo, i pored opasnosti.

— To je novac određen za ovaj posao. Ne govorimo više o tome. Pronadi ko je ubio starca. Pri tome čuvaj svoj život. Krivci su najopasniji ljudi Londona.

— Znači, razbojnici.

— Još mnogo opasniji.

— Onda su to političari?! — trže se Kenford došavši do ovog zaključka.

— Dakle, ne očekuj pomoć policije — objasni Lun.

— Ima li kakav trag? — upita Lun.

— Samo jedan. Ali to je trag koga ću ja slediti. Ti pokušaj nešto sam da nađeš — zaključio Lun.

Nekoliko minuta kasnije svi se razidose. Lun se vozio malom Džejninom »anglijom«, a Makferson ih je pratio snažnim vokalom trudeći se da obuzda brzinu njegovih šest cilindera.

★

Blizila se ponoć kad su Donald Sikert i Samjuel Makferson stigli pred kući Ramsi Mak Gregora kod Springfield parka. Lun je razmišljao

šta da učini, ali nije nalazio pravo rešenje. Kakvu vezu sa smrću starog naučnika ima poznati milionar i kralj uglja Mak Gregor. Da li on treba da pomogne da se zločinci pronadu, ili je i on umešan u zločin iza koga tek treba da dođe ono najgore?

Mak Gregorova kuća zaklanjala je prostrani vrt sa dva raskošna paviljona. Kapije su bile otvorene i čula se muzika za igru, a dopirali su i glasovi mnoštva osoba.

— Ovde je neko veselje — reče Lun stojeći pored parkiranih kola.

— Nekakva bratija lumpuje — dodade Makferson.

Dok su osmatrali zgradu koja ih je interesovala, jedna kola se zauzaviše pred kapijom uz škripu kočnica.

— Koga to vidim?! Vi morate sa mnom! — viknu crnka čija glava se promoli iz skupog »pakarda«.

Iako joj nikada nije bio predstavljen, Lun ju je odmah prepoznao. Bila je to Iris Mak Gregor, kćerka londonskog magnata. Njena fotografija je bila mnogo puta objavljena u novinama i časopisima, i to često u vezi sa kakvim skandalom. Zato nije bilo čudo što ju je Lun poznao, ali on nije mogao da pogodi otkuda ona zna njega. Zato progovori, prilazeći njenom automobilu:

— Počasćen sam što ste me se setili, gospođice Iris.

— Zar ste i vi mene prepoznali?! Bilo je davno. Tada mi je bilo svega sedamnaest. Ah, ta Danigan! Bila je stvarno zanosna. Jeste li je mnogo voleli? — brbljala je devojka.

Lun se tek sada setio da je Iris sreo u društvu Dijane Danigan. Ta čudna zločinka davala je ton krugu besposlene bogataške mladeži, pa je i Iris morala stići u njeno društvo. Tu slučajnost da je poznavao milionarovu kćerku Lun je sada mogao da iskoristi, i nije se dvoumio.

— Kod vas je neko veselje — reče on kad dođe do reči.

— Ah, jeste! To je jedan od četiri velika prijema koje moj stari održava svake godine. Tu se nakupi svašta. Ja sam se bila iskrala sa grupom. Bili su ipak dosadni, pa se vraćam — objasni Iris.

— Mi smo prolazili i zastali — reče Lun.

— Ulazite! veselo uzviknu Iris otvorivši vrata automobila.

Lun i Makferson poslušashe.

— Neću vas gnjaviti predstavljanjem. Jednostavno ćemo prošetati vrtom, a onda ćemo pogledati grupe u paviljonima — objasni Iris.

— To će biti najjednostavnije. Jedino bih voleo da se upoznam i razgovaram sa vašim ocem — reče Lun.

— To nije teško. On inače u ovo doba napušta društvo i lovi neku od svojih drugarica. Stari je bludnik. Mislim da će baš večeras pokušati da osvoji Angelu Bibins. Tako požudno ju je gledao celo veče — brbljala je Iris vozeći kroz kapiju i prema dvorišnim garažama.

Lun se začudi s koliko cinizma govori o svom ocu ova bogata i očitoma razmažena devojka.

— Vi niste konzervativni — osmehnu se Lun.

— Možda sam malo i opaka. Ali zbog vas ću pozvati Angelu i reći joj da »okrene« starog, ali tako da ga dovede u naše društvo — odgovori Iris i zaustavi kola u senci visokog drveća koje se nadnosilo nad garažu.

Makfersonove oči se raširiše kad ona izađe iz automobila. Njene duge i skladne noge delovale su iza-zovno. Ona ih je bila razgolitila zadenuvši kraj razrezane večernje haljine za pojas.

Ona ih sada ne spusti taj deo haljine očitoma ne samo zato da ga ne uprlja.

— Smetala mi je šta vozim — objasni ona i pri tome se njeno čitavo telo požudno izvi.

Svetlo je bilo jako, i oni stigoše pred veći paviljon idući iza Iris, čiji

bokovi su se talasali na popločanoj stazi. Pred vratima ona spusti skut haljine i opipa duboki izrez na leđima i prsima. Pri tome su joj se grudi kretale pod svilenom tkaninom pokazujući da ova devojka ima u sebi suviše krvi i lepote za sredinu u kojoj se kretala.

— Udimo — reče ona i uze Luna pod ruku.

Nekoliko gostiju radoznalo pogledaše čoveka o čiju ruku se obesila bogataševa kći, ali se videlo da su retki trezni pogledi.

Ramsi Mak Gregor se klatio stolice iza stolice punačke devojke golih ramena. Lun ga primeti i upita:

— Je li ono vaša drugarica?

— Eno je! A ono iza njene stolice je moj stari. Sad ću objasniti Angeli kako da izvede stvar. Smestite se u onaj ugao, a ja ću da požurim — reče Iris i mahnu momku s pićem da ponudi Luna i Makfersona.

Zatim se vrmzala oko Angele i oca i u jednom trenutku dade znak svojoj prijateljici da joj pride. Ova se izvini starom milionaru i pride njegovoj kćerci.

— Dosadu je li ti stari? — upita je smešeći se Iris.

— Oh, ne mnogo — odgovori Angela.

— Dovedi starog u onaj ugao da ga upoznam sa mojim društvom. I budi malo popustljivija prema starom... Znaš, hteo bi da nešto ugrabi dok još ima snage. Nećeš odbiti moju molbu, zar ne? — šaputala je Iris.

Angela prihvati klimnuvši glavom i vrati se na svoje mesto. Pet minuta kasnije išla je ka uglu u kom su sedeli Iris i dva nova gosta. Pored nje je koračao Ramsi Mak Gregor.

— Izdaju ga malo trbuh i seda kosa, inače se drži kao mladić — reče Lun gledajući kako Mak Gregor dolazi sa punačkom devojkom.

— Stari razvratnik! — smejući se reče Iris namestivši se tako da svojim kolonom dodiruje Lunovo.

Uskoro su se svi poznavali. Posle nekoliko konvencionalnih reči Iris poče da zadirkuje oca.

— Očito ti jedna Angela neće odoljeti. Ona se najlakše osvoji kad je pijana. To ti je moj savet — govorila je bez ustručavanja.

Zatim je nudila Angelu da pije i pri tome žmirkala ocu zaverenički. Angela nešto šapnu domaćinovoј kćerci.

— Oprostite nam što ćemo otići na desetak minuta — obrati se muškarcima Iris, a onda samo ocu: — Najbolje je da predete u salon iza tvog kabineta. Angela ne voli da se premešta kad popije koju previše.

— Oh Iris, mnogo me napadaš. Ja sam inače mislio da gospodu odvedem u kuću. Oni su kod nas prvi put. Primićemo i vas dve, ako dođete — pokuša Ramsi Mak Gregor da stvari malo zagladi.

Čim devojke iziđoše, on pozva Luna i Mekfersona da pređu u kuću. Čitali su idući preko dvorišnog parka. Tek kad uđoše u salon, Mak Gregor upita:

— Poznajete li dugo Iris?

— Već dve godine — odgovori Lun.

— Odnekuda znam vaše ime, ali ne mogu da ga povežem... Mnogo sam pio večeras — nastavi domaćin.

— Ja sam pre svega hemičar. Radim u laboratoriji Instituta hemijske industrije — odgovori Lun. — Bio sam prijatelj sa jednim dr Beveridžom. Čuli ste da je ubijen?

— Da, čuo sam. Inače sam ga znao iz Komisije za specijalna otkrića — odgovori Mak Gregor i ispod oka pogleda Luna.

U tom pogledu bilo je nečega što se nije moglo videti u Mak Gregorovim očima do ovog trenutka.

— Ko je mogao da ga ubije? — upita Lun.

— Mogao je ko god hoćete — odgovori Mak Gregor.

— Kako to mislite?

— Stvar je jednostavna. Mogli su ga ubiti strani špijuni, jer je znao naučne tajne. Mogli su to učiniti ljudi kojima je smetao... Ili razbojnicima. On je imao novaca.

— Šta biste vi predložili onome ko bi istraživao taj zločin? — postavio Lun opasno pitanje.

Ramsi Mak Gregor se zagleda u Lunove oči, boje kaljenog čelika. Ispitivao je odnekud poznati lik čoveka prosede tamno smeđe kose.

— To pitanje mi je čudno... Ko ste vi zapravo? — upita on umesto da odgovori na Lunovo pitanje.

— Žao mi je što ne znam kako da vam to bolje objasnim. Hemičari me znaju po ispitivanju bezmirisnih gasova... — počeo Lun svoj odgovor.

— Ah, da! Vi ste... Donald Sikert! Pa da, čuo sam o tom vašem planu. Govorilo se u komisiji. Hm! Zloglasni Lun, kralj ponoći — govorio je Mak Gregor prekinuvši Luna, očito uzbuđen.

— Niste mi odgovorili šta bi trebalo da se radi — nastavi Lun i njegove oči i nehotično sevuše.

— Ja ne znam... Otkud vam ta ideja? To je ludost! Iris uvek nađe... Oprostite, previše sam pio — govorio je Mak Gregor, a krupne graške znoja mu se pojavile na licu.

— Verujem da biste vi mogli da mi pomognete da rešim tu zagonetku — nastavi Lun.

— Vi se varate! To je nečuveno! Ja nemam sa tim ništa — branio se Mak Gregor nervozno se okrenuvši čujući da ulaze Iris i Angela.

— Oh, kralj ponoći i kralj uglja su počeli nekakav dvoboj — smejući se reče Iris.

— Gospodin smatra da bih mogao da mu pomognem u nekim čudnim poslovima — uvredeno odgovori Mak Gregor.

Angela sede suviše blizu njega i počeo nešto da mu šapuće oslanjajući se svojim izazovnim grudima

na njegovu mišicu. Ali bilo je očito da joj ne uspeva da ga uzbuđi. Jedno uzbuđenje sasvim druge vrste šćepalo je njegove osamućene moždane ćelije. Zbog alkohola mu se činilo da mu je glava natekla i povećala se, a zbog toga je nekako podmuklija i veća bila opasnost koju je osećao kako dolazi od ovog čoveka očiju modrih kao kaljeno gvožđe.

Ipak, nametljivost Angele Bibins bila je suviše velika i on je morao da obrati pažnju na malopredašnji objekat svojih želja. U glavi mu sinu misao da devojkicu iskoristi kao povod da napusti društvo. Prividno zaboravi žustri ton razgovora sa Lunom i počeo:

— Veoma mi je žao, ali večeras nišam u stanju da vodim razgovor o tužnim stvarima. To bi bilo neoprostivo i zbog gospodice Angele. Ona toliko liči na sliku Roja Elisona, da ja počinjem da verujem u čuda. Toliko volim tu sliku, i kad sam video Angelu...

— Vi imate Elisonovu sliku?! — uzviknu Angela oduševljeno. — Morate mi je pokazati... Upravo ja vas molim, oprostite...

— O! Svakako ću vam je pokazati — smeškao se Mak Gregor.

— Odmah?

— Ako želite. Hoćete li da podelimo? To je u sobi do mog kabineta.

Devojka ustade i pođe k vratima. Lun je gadjljivo pogleda i osmotri Iris. Ona se smeškala, a zatim se nagnu i šapnu mu u trenutku kad je Makferson bio zabavljen točenjem vina.

— Oslobodite se ovog medveda. Htela bih da sami razgovaramo. Čula sam šta ste pitali oca.

Lun klimnu glavom i bez uvijanja se obrati Makfersonu:

— Ti se suviše umaraš, Same. Ostavili smo nezaključana kola, i neko će nam ih odvesti. Idi i pogledaj ih, i možeš leći, da u njima malo prodremaš.

— To je najbolje ideja koju neko može da smisli u ovo doba noći — nasmeja se Makferson i zgrabivši flašu s vinom pruži slobodnu ruku k Lunu: — Daj mi ključeve.

Dok je Makferson odlazio, Iris i Lun su ćutali, razmišljajući svako o svom problemu. Ona je podrhtavala od pomisli da je taj čudni čovek tu pored nje, u njenom salonu. Još onda, kad ga je videla sa Dijanom Danigan, Iris je želela da bude njegova. I od tada joj je njegov lik bio pred očima i onda kada se nalazila u naručju drugog muškarca. A sada je uz njeno bedro. Može ga pozvati da predu u njenu sobu. A tada...

— Ovde svakog časa može neko da naide i da nam se pridruži. Preselićemo se u moju sobu — predložila Iris.

Ona ne sačeka odgovor, nego ustade i pođe ka vratima. Lun ju je sledio osvrnuvši se ka vratima Mak Gregorovog kabineta. Njena soba bila je neka čudna mešavina spavaće sobe, turskog salona i engleskog bara. Sve se to nalazilo u jednoj velikoj prostoriji u koju se stizalo kroz masivna tapacirana vrata. Uska vrata otkrivala su prolaz u luksuzno kupatilo, koje je ostalo otvoreno posle malopredašnjeg dolaska Iris i Angele. Devojka otrča i gurnu vrata, a zatim širokim gestom koji je značio da Lun može da izabere koje god hoće mesto u ovoj prostoriji. Dok je on osmatrao sobu, ona gurnu ogromnu pozlaćenu rezu i time zaključa velika ulazna vrata.

Taj gest je bio dovoljno reći.

Videći njen neskriveni manevar, Lun se spusti na niski turski divan, prekriven indijskom tkaninom prošaranom zlatnim nitima.

— Okrenite se za trenutak tamo — reče Iris kao da se ustručava da pred njim skine večernju haljinu.

Baš na toj strani se nalazilo u zidu ugrađeno ogledalo, koje se moglo prekriti velikom ukrasnom

zavesom, ali koje je sada bilo do pola otkriveno. Lun je u njemu slobodno mogao da posmatra kako devojka zbacuje svu odeću i uzima prozračnu kratku košulju za spavanje. Taj vazdušasti deo odeće, ukrašen isto tako vazdušastim čipkama, dozeo je samo do polovine bedara. Iris povrh njega obuče sobni ogrtač od teške kineske svile tkane tako da se prosto preliva po telu i ocrtava svaki detalj.

— Tako mi je divno kad skinem tesnu odeću! — objasni ona svoj postupak i sklopča se na debeli tepih.

Privuče dva jastuka i osloni se tako da joj glava dođe u visinu Lunovih grudi. Laktom se oslanjala o niski divan na kome je on sedeo. Bila je tako nadohvat njegovih ruku, ustreptala i osvežena malopredašnjim tuširanjem kad je u ovu sobu dolazila sa Angelom, koju je tako grubo podvela rođenom ocu. Iris se tako svetila svojoj mačehi, koja je najčešće bila na putovanjima porodičnom jahtom. Gospođa Mak Gregor nalazila se u večnom traganju za samoćom i tišinom. A u toj samoći i tišini nalazio se uvek i po kakav mladi badavadžija, koga su privlačile rascvetane, ali još prilično zavodljive draži Ramsijeve druge žene.

Umoran i ogorčen, Lun je morao da se trudi kako ne bi pokazao odvratnost prema svemu što je za ovo kratko vreme video i osetio u ovoj kući. Suviše velika je bila odgovornost koju je primio od starog samrtnika.

— Pričajte mi o sebi — iznenada reče Iris i pokrenu se tako da joj se ogrtač otvori na grudima.

— Umoran sam i nesrećan — odgovori joj on zureći u susjedni zid.

— Umor će proći, a nesrećnog je moguće utešiti.

— Danas mi je poginuo prijatelj.

— Ko je to bio?

— Stari dr Markus Beveridž Zverški je ubijen.

— To je bio starac...

– Time nije postao manje vredan.

– Istina je, oprostite... Zašto je otac bio tako ljut kad smo se Angela i ja vratile?

– Pitao sam ga šta misli o Beverldžovoj smrti.

– On o tome treba dosta da zna. Bio je poslanik, pa je biran u neakvu specijalnu komisiju. Sastaje se sa šefovima policije i Intelidžens servisa. On bi mogao da pomogne – reče Iris zamišljeno.

– Ne znam zašto se tako naljutio – dodade Lun.

– Ja ću se raspitati o tome, pa ću vam reći sutra naveče. A sada zaboravimo te neprijatne stvari – nastavi devojka bacivši nehotičan pogled na revere svog sobnog ogrtača.

Dok je posmatrala Luna, u mislima je pričala istoriju ovog čudnog čoveka. Munjevito su se u njenoj glavi redale slike i pojmovi o onom što je znala. Novine su trubile o tome kako je Donald Sikert spreman da postane savršeni zločinac. On je bio siroče i tri stara gangstera su ga usvojila da ostvare paklenu nameru. Učili su ga svemu što su nauka i veština stvorile kroz vekove. Sikert je naučio strane jezike, najraznovrsnije veštine borbe, hipnoze, opsenarstva... Učio je škole i umesto radosti detinjstva upoznao je radost nauke i mnogobrojnih veština. Postao je potpun čovek ogromne fizičke snage i lepote i velikog duha... To je bila velika greška gangstera. Nauka i veštine su oplemenile njihovog štićenika i on se jednog dana okrenuo protivu zločina... Lun, kralj ponoći postao je strah i trepet za otmičare, razbojнике, gangstere i zločince svih vrsta... A uz sve to diplomirao je na nekoliko fakulteta i postao poznato ime u nauci sveta... Tri godine gonila ga je engleska policija, ali kasnije su poternice povučene. Prećutno je Donald Sikert bio oslobođen svih optužbi. Državni tu-

žilac se nikada nije odlučio da ga optuži zbog smrti okrutnih i najgorih zločinaca. Druge krivice Lun nije imao...

– Ima li istine u tvrdnji da ste vi, ipak, razbojnik, ali ujedno i pravi džentlmen? – upita Iris.

– Znaite li vi šta je razbojnik? – osmehnu se Lun.

– Ja bih volela da ste vi vođa gangstera. Tada bi nas dvoje vladali podzemljem. Ja bih vas dočekivala ispružena na crvenom ležaju... Ovako...

Iris se pruži pored Luna. Njen sobni ogrtač se otvori, ali ona ga ne zatvori.

Lun je znao da treba podneti jednu žrtvu. Saže se i poljubi devojku. Razmišljao je u načinu da se spase ove izazovne i razvratne bogataševe kćeri. Nije smeo da bude grub, jer mu je ona mogla pomoći da pronade ubice starog naučnika.

– Divna si, Iris... Ne smem dozvoliti sebi da se to dogodi ovako... Posle tolikog pića i svega bilo bi kao mutan san...

– Čini što hoćeš, dragi...

– Javiću se sutra... Otići ćemo u jedan divan kutak... Saznaj sve o onom što me muči i što mi uništava čari ove noći... Ja to moram znati... Pazi da tvoj otac ne primeti da mi pomažeš – šaputao je u prekidima poljubaca.

Kad je ustao ona ga pogleda raširenih očiju.

– Ne odlazi! Želim da ostaneš! – viknu kao da preklinje.

– Moj drug suviše dugo čeka. Srešćemo se sutra. Zvaću telefonom – odgovori Lun i skide veliku pozlaćenu rezu.

Dugim hodnikom stiže do stepeništa i spusti se ka izlazu u park, a zatim kroz nadsvođenu kapiju, koja je prolazila ispod cele glavne zgrade, izide na ulicu praćen pogledom i klanjanjem uniformisanog vratara.

Svi jutarnji listovi doneli su vest o zagonetnom zločinu nad starim naučnikom i njegovim sobarom. Policija nije mogla da navede nijedan motiv koji bi neka činjenica potvrđivala. Niko nije znao o novcu koji se nalazio u sefu, pa nije pretpostavljano ni da se radi o razbojničkom napadu radi pljačke. Protivu takve pretpostavke govorile su dragocenosti u stanu i novčanik u naučnikovom džepu, koje niko nije bio ni dodirnuo.

Mnogi listovi su na zapaženom mestu doneli i vest o nagradi koju će isplatiti detektivska agencija Kenford onome ko ukaže na ubicu ili ga živog uhvati i preda. Listovi su nagadali ko stoji iza raspisane nagrade, odnosno ucene zločinca.

...Veruje se da iza obećane nagrade stoji jedan verni prijatelj starog naučnika, pisalo je između ostalog u jednom uticajnom licu.

Već u devet časova zazvonio je telefon na stolu detektiva Edija Kenforda. Javljao se šef odeljenja za čuvanje naučnih tajni u Intelidžans servisu pukovnik Frenk Olivant.

— Ko vas je ovlastio da vršite istragu? — pitao je grubim glasom pukovnik Olivant.

Kenford se sećao prosedog pukovnika o kome se govorilo da je grubijan i pristalica diktature u svakoj državi. Njegovi ispadi bili su predmet nekoliko napada poslanika na vladu.

— Zašto vas to interesuje, gospodine pukovniče? — mirno reče Kenford odmićući slušalicu zbog vike koja nastade na drugoj strani žice.

— Ja sam taj koji treba da pita! Vi ćete se naći iza rešetaka, mladiću! Zna li da ne smete njuškati oko smrti čoveka koji je radio i na tajnim planovima? — vrištao je pukovnik Olivant.

— Ja i ne njuškam, cenjeni gospodine pukovniče. Ja sam angažovan da nađem ubicu, ako to naša slavna

policija ne bude mogla brže da učini... — pričao je detektiv ravnoдушnim glasom.

— Ali to vam se zabranjuje! — prekide ga pukovnikov glas.

— Da li mi to vi lično zabranjujete?

— To nije važno! Prestanite sa glupim ucenama i vašom šarlatanskom istragom!

— Pošaljite mi takav nalog, pukovniče — prekide ga Kenford izostavljajući ono »gospodine«. — Inače, zbog lične uvrede tražiću priliku da u uvredim vas, što ćete vi, užtogljeni pukovniče, mnogo teže podneti.

Iz slušalice se čulo samo nekakvo krkljanje kao da neko lomi sve telefonske instalacije. Detektiv Edi Kenford spusti slušalicu. U istom trenutku telefon opet zazvonio.

— Zašto je vaš telefon tako opsednut? Zovem već čitavu večnost! Ovde viši inspektor Skotland jarda — čula se čitava bujica reči.

— Detektiv Kenford — odazva se Edi i zabaci noge na sto.

— Recite mi ko isplaćuje obećanu nagradu povodom istrage oko Beveridžovog ubistva?

— Isplatiće moja agencija. Hoćete li da zaradite tu sumicu. Policiju ne isključujemo iz prava da dobije nagradu — odgovori detektiv.

— Vi ste drski, mladiću! Pitam vas ko traži da vi vršite istragu?

— A ko ste vi? Bio je red da se bar predstavite — reče Kenford umesto odgovora.

— Zaboravio sam u brzini... Izvinjavam se! Ovde je Edvin Monfor. Rekao sam da se javljam iz Skotland jarda.

— Zao mi je, gospodine inspektore, ali ime mog poslodavca je poslovna tajna.

— To ne može biti. Morate nam reći... Radi se o delikatnoj stvari...

— Znam: smrt naučnika, tajni planovi, Intelidžans servis i ko zna šta još — izdeklemoveva detektiv.

– Ko vam je to rekao?
– Izvesni pukovnik Olivant. Galamio je i psovao kao da je agencija Kenford ubila naučnika – nasmeja se Kenford.

– Savetujem vam da ne preduzimate ništa. U protivnom ćemo vas uhapsiti pod optužbom da radite za stranu špijunažu – nastavi inspektor.

– Vi to nećete učiniti, jer, možda, iza našeg posla stoji neka rodoljubiva institucija, neko koga ni vi nećete moći lažno da optužite – već ljutito odbrusi Kenford.

– Vi ste drski!

– To su mi, već rekli.

– Ali ja vam zabranjujem da se mešate...

– Za koga se vi plašite? Možda strepite nad ubicom? Pa mi ćemo vam ga predati, ako ga uhvatimo pre naše slavne policije. Pozdravljam vas, gospodine inspektore – zaključí Kenford i spusti slušalicu.

Zatim pozva sekretaricu i reče joj da mu ne daje nikakvu vezu sa zvaničnim licima, novinarima i policijom. Hteo je da prostudira podatke o starom naučniku, kojih je bilo u listovima, naučnim i popularnim časopisima, enciklopedijama i registrima.

Tek je bio pročitao par članaka iz kojih je shvatio da naučnik nema nikog od porodice, kad sekretarica javi da izvesnistari gospodin želi do Kenforda.

– Zamolite ga da kaže ime – zatraži Kenford.

Trenutak kasnije sekretarica javi da je to poznani sa slavlja kod Markinča. Na te reči Kenford skoči i požuri da susretne gosta. Otvorivši vrata on ugleda sasvim nepoznatog i prilično pogrbljenog starca.

– Ko ste vi? – upita detektiv malo zbunjeno, jer je bio siguran da ovaj starac nije bio kod Markinča.

Gost se samo osmehnu i uđe. Tek kad se smesti u naslonjaču, njegova ramena se ispraviše i na licu se pojaví širok osmeh.

– To si ti? – uskliknu detektiv.
– Tiše! Ne pominji moje ime. Od danas moram pripaziti da se ne sazna za naš dogovor. Za tebe bi bilo još opasnije ako se sazna za čiji račun radiš – objasni Lun, koga je detektiv prepoznao sa nevericom i iznenađen.

Kenford je verovao da bi svakog dobro poznatog čoveka prepoznao, pa kakvu god masku imao. Malo-predašnji susret je demantovao to njegovu verovanje.

– Pravo je čudo kako se izmeniš kad to želiš... – poče Kenford

– Ne govorimo o tome – osmehnu se Lun. – Važnije je da znam šta se događa.

– Prikupljam podatke o ljudima koji su dolazili u dodir sa naučnikom. Čarli Pipčin proverava u okolini iskaze lica koja su videla nekog kako ulazi u kuću u kritično doba kada je zločin morao biti izvršen – pričaó je Kenford.

– Treba slediti svaki trag. Prikupite mi, ali neprimetno i najdiskretnije, sve što možete o kralju uglja Mak Gregoru – reče Lun.

– To neće biti teško, jer moj drug iz detinjstva radi u Mak Gregorovom birou i zna mnogo o bogatašu i njegovoj kćerci. Da je samo vidiš! To je prosto »otrov«!

Lun se samo osmehnu i upita:

– Ima li interesovanja povodom obećane nagrade?

– To je ono najzanimljivije. Iznenadenje – poče Kenford oduševljen što može lepo da opiše bespučnoga i višeg inspektora.

Kad je završio ponovivši skoro svaku reč izgovorenu sa visokim službenicima Intelidžens servisa i Skotland jarda, Kenford zaključí:

– Prosto je neverovatno koliko ih nervira to što smo se i mi umišali.

– To je zaista čudno. Međutim, može da bude samo slučajna želja jedne i druge službe da se suzi broj onih koji će se interesovati ovom misterijom – primeti Lun zamišljeno.

— Možeš li mi dati kakvu sugestiju? Kuda da usmerim istragu? — upita Kenford.

— Glavno je da uznemiravaš sve one koji na neki način budu u vezi sa zločinom. Sutra objavi da se nagrada udvostručava.

— Pa to je čitavo blago!

— Evo ti čekovi, koje treba da unovčiš i prebaciš na konto agencije, sa koga ćeš moći da isplatiš bez većih smetnji.

— Šta ću ako poraste pritisak i budu zahtevali da kažem ko me je angažovao.

— Izdrži što duže, a onda kaži. Predvideo sam mogućnost da te policija pritesni i uredio sam ugovor o angažmanu.

— A ja sam mislio da ne kažem makar me raspinjali...

— Nije potrebno da trpiš. Važno je da privučеш pažnju na svoju agenciju i sebe samog, a zatim da ih zbuniš tvrdnjom da sam ja umešan u igru.

— — — — — Onda je sve lako — zaključio detektiv.

— Nije lako. Moraš se čuvati, jer zločinci mogu preduzeti nešto nepredviđeno. Ne znam ko će se sve interesovati da sazna ko stoji iza obećane nagrade. Opasnost nije mala — upozori ga Lun.

— Ne brini za mene. Dakle, da nerviram sve i svakoga?

— Samo to i tvoj posao će biti obavljen kako valja — završi Lun i ustade. — Ako ti se ne javim svakog dana, veruj u najgore.

Njegova ramena se spustiše i leđa poviše, a blistavi pogled se ugasi i noge postadoše nesigurne i drhtave.

Dve minute kasnije bio je u staroj kafanici na Old-Kent bulevaru. Pride mu snažni belokosi starac srednjeg rasta, ali preterano širokih ramena i ogromnih šaka. Bio je to njegov verni pratilac mornar Samjuel Makferson, koji je i sam morao da se maskira, jer bi inače

Lun uzalud pokušavao da se ukloni od onih koji žele da ga nađu.

Još od susreta u jednoj neravnoj pravnoj tuči, kada je Lun pomogao mornaru, Samjuel Makferson je smogao snage da napusti i redovne plovidbe da bi bio uz Donalda Sirkerta. I onda kad je Lun smogao da svom pratiocu kupi brz i snažan brod, mornar je odoleo iskušenju da zaplovi kao kapetan na svom brodu i ostao uz Luna, koji je znao da shvati žrtvu. Možda u čitavom svetu nije bilo tako čvrstog drugarstva između dva tako različita čoveka. Lun, visok, okretan, svestrano obrazovani naučnik, nenadmašni avanturista i uopšte čovek velikih mogućnosti sa jedne strane i Samjuel Makferson, medvedasti i čvornovati mornar ogromnih šaka, čija najveća veština je bilo baratanje ogromnim pesnicama i dvanaest milimetarskim koltom, pravom „džepnom artiljerijom“ sa druge, činili su čudan par. Jednaka im je bila hrabrost i čvrsta vernost jednoga prema drugom. Možda Lun ne bi postao ono što jeste da uz njega nisu pristajali ljudi kakvi su bili Makferson, Kenford i Markinč.

Sada, dok su očekivali naručeni doručak, Makferson počeo da priča:

— Brzo sam našao starog Rikija Grifta. Već je postao prosjak. Pitao je da li sam zainteresovan da saznam ko je mogao da ubije naučnika. Rekao sam istinu. Tražio je pedeset funti. Dao sam mu svih sto i on je pričao:

„Po onom kako je ubistvo izvršeno, nije teško pogoditi ko ga je izvršio.“

„Reci ga onda, milion mu morskih ježeva!“, podviknuo sam nestrpljivo.

„To je bio Džo Kuloh, zvani Džo Olovo. On nosi nekakvu olovnu rukavicu. Svaki njegov udarac po lo-banji znači smrt“ — odgovorio je Riki i hteo da strugne. Tražio sam da kaže gde se taj Kuloh može naći.

„Ne odlazi tamo bez deset ljudi sa po dva revolvera svaki. To je negde oko »Crne škune« na Kenli komonu. U jazbini ćeš lako naći Kuloha i smrt« – nacerio se starac i otišao da se napije.

– Noćas osmotri taj kraj, i vidi da li možeš saznati Kulohovo skrovište. Ja treba da se nadam sa onom Mak Gregorovom bludnicom – zaključiti Lun, i njih dvojica se prihvatise doručka.

IV

Tog jutra Ramsi Mak Gregor je ustao izuzetno rano. Nekoliko puta je okrenuo jedan broj telefona, i tek u devet sati mu odgovori njemu dobro poznati glas.

– Tražim vas već više od pola sata. Ima neprijatnih stvari – počeo Mak Gregor posle uobičajenog pozdrava sa udaljenim sagovornikom.

– O čemu se radi? – upita glas iz telefonske slušalice.

– Nešto vrlo, vrlo neprijatno. Oko moje kuće se vrzma onaj čudak Sikert. Famosni Lun me je ispitivao šta mislim o smrtni dr Beveridža...

– Je li to neka vaša šala? – prekidaje sagovornik.

– Ne, kakva šala! Nekako se približio mojoj kćerci i ona ga je dovela. Nije još ustala da je ispitam, ali znam šta sam razgovarao sa tim drznikom – odgovori Mak Gregor uzbuđen.

– To mi se nikako ne sviđa... Budete oprezni, jer je Lun opasan. Ponavljam, opasnijeg čoveka niste sreli...

– Zar je opasniji i od vas? – osmehnula se Mak Gregor.

– Ne šalite se, upozoravam vas! Može nam prevesti čitav poduhvat. Doći ću odmah da se dogovorimo – čuo se završetak razgovora i prekid veze.

Mak Gregor počeo ka sobi svoje kćeri. Zateče je kako već budna zuri u tavanicu. Otac joj pride i poljubi je u čelo, a ztim stade uz pro-

zor gledajući u park. Tako okrenut kćerci ledima počeo razgovor.

– Je li tvoj novi poznanik ostao dugo? – upita dobjujući prstom po okviru prozora.

– Ne, nije spavao sa mnom! – grubo odgovori Iris.

– Nisam te to pitao. On je veoma lep čovek i ja... Nisam konzervativan iako moj ugled to zahteva... Čak bih se radovao da si ti srećna...

– Nisam srećna, i ništa me se ne tiče sve to – nervozno odgovori Iris.

– Ali, mene se tiče. Radi se o jednoj važnoj stvari. Hoćeš li da me saslušaš bez uzrujavanja?

– Slušaću ako se ne radi o prebavljanjima.

– Ništa ti više ne prebacujem. Davno je prošlo vreme kad sam mislio da to treba činiti.

– Kaži zbog čega toliki uvod. – Ti se sećaš razgovora vođenih u krugu mojih najbližih prijatelja.

– Ranije sam se zanosila maštanjem o tome. Novac nije više dovoljan...

– Vidim da si pogodila. Ta velika ideja je ostvarljiva u doglednom vremenu. Ali sada su iskrsele nepredviđene smetnje. Taj misteriozni Lun se javljao kao protivnik.

– Ostavi ga sada, molim te! Još ne znam na čemu sam sa tim čovekom. On je čudan... Večeras ću ga ponovo sreći...

– Šta kažeš?! – trže se Mak Gregor.

– Čemu toliko uzbuđenje. Ja nisam više dete – pubuni se Iris.

– Ne uzbuđujem se ni najmanje. Samo imam jednu ideju. Može da bude veoma zabavno. Lun nam smeta i trebalo bi da ga uklonimo za jedno kraće vreme.

– Ne čini to ovih dana, molim te – usprotivi se Iris.

– Ali on je opasna prepreka. Ni sam ne sluti da može da izgubi život kao sitnicu. Ako ga uklonimo, onda će to biti stvarna zaštita njego-

vog života. Hoćeš li da sarađuješ u tom poslu?

— Sta bi trebalo da činim?

— Da ga dovedeš na pogodno mesto. Tada će određeni ljudi otići i tebe i njega.

— Ali on će kasnije shvatiti da sam ga ja izdala!

— Može se i to izbeći.

— Kako?

— Zatvorićemo vas zajedno. Sklonište će biti udobno i komforno. Imaćete prilike da čuješ njegove zanimljive priče i da se odmoriš od burnog života u društvu jedne čuvene ličnosti.

Iris poskoči u krevetu.

— Prihvatam. To će biti prvoklasan doživljaj!

— Ali, moraš paziti da ne otkriješ pravo stanje stvari. On mora verovati da si i ti oteta. Proširićemo vest da ste vas dvoje viđeni u našoj kući i kasnije u društvu. Skandalozne hronike imaju moju saglasnost da govore o mogućnosti tvoje udaje za tog junaka mnogih avantura — objašnjavao je otac znajući slabe strane svoje kćeri.

— On neće ništa naslutiti. Ljudi koji nas zatvore neka budu grubi i prema meni. Inače ti znaš da bih ja uspela kao glumica da nisam bila kći kralja uglja. Odnekud vlada uverenje da deca milionara moraju biti nesposobni za sve sem lakog života — odgovori Iris.

— O detaljima ćemo se dogovoriti. Ako te nazove, zakaži sastanak u našem klubu kod Hajd parka — završi Mak Gregor i izide.

U hodniku sreće svog sobara, koji najavi gosta.

— Da, očekujem jednog gospodina. Uvedi ga u moj kabinet — reče milionar i požuri da u svojoj garderobi brzo navuče prepodnevno odelo.

★

Zaneta čudnim očevim predlogom, Iris je jurnula u kupatilo. Tražila je način da skрати sate do početka čudne avanture. Ona sama sa

Lunom! Neće moći da izide! Biće mu dosadno i sav će se okrenuti njoj! Pričaće joj o svojim podvizima! Opće se i pustiti strastima na volju! Nisam upozorila oca da tamo treba da bude i izabranih pića, pomisli.

Sve do ručka maštala je o svim mogućnostima i čarima očeve zaverе. Uplitala je u sve to Lunov lik. Uživala je što će biti zatvoren. To će biti kazna zbog lukavog odbijanja prošle noći. Neka samo pokuša da opet bude ravnodušan! Otac će joj pomoći da ga izmuči. Klećaćе pred njenim nogama! Moliće je za milost...

Čim je završila ručak, Iris pode u svoju sobu. Nervozno je uključivala čas televizor, a čas radio. Zatim je slušala omiljene ploče. Ali sve to nije pomagalo da se hod vremena ubrza. Ona grubo isključivši gramofon i pride sobnom baru. Otvori bocu skupog francuskog vina i počе da pije. Bila je već malo podnapita kad telefon zazvoni. Javljao se otac.

— Je li se javio Lun? — pitao je prilično užurbanim govorom.

— Još nije. Očekujem da mi telefonira.

— Onda ga pozovi u klub. Sve je uređeno. Imaćete divan apartman u tajnom skloništu protiv atomskog napada — objasni Mak Gregor.

— Ima li tamo dobrog pića?

— Odličan izbor! Ponesi skupu narukvicu i podmiti njome čuvara da ti otvori sobu sa muzičkim instrumentima i uredajima i da ti preda ključ od spremišta za piće. Narukvicu će on posle vratiti.

— A kako će se dogoditi otmica?

— Prošetajte vrtom kluba. Prići će vam dva čuvara, a zatim grupa policajaca. Naglo će vas zgrabiti i odvesti. Ti se slobodno opiri i pokušaj da vrištiš — čuo se očev savet praćen smehom.

Iris ne mogade da se otme utisku da njen otac postupa kao srednjovekovni feudalac, koji koristi kćer za

postizanje svojih ciljeva, spreman i da je proda. Ona sada nije reagovala u skladu sa tom mislju, jer se očevo plan poklapao sa njenom željom da doživi uzbuđenje i da se razonodi.

★

— Treba da pozovem Iris Mak Gregor. Ti ne možeš otići dok ne saznam gde će se sresti sa njom. Moraćeš da me izvučeš ako zapadnem u škripac — reče Lun i osmehnu se zbog kolutanja Makfersonovih očiju.

— Mogu li ja da primim taj teret na sebe? — šalio se mornar. — Kako žene ne shvataju da bi mene lakše osvojile, a i to da sam ja još nežniji od tebe. Kunem se najvećim kitom svih mora da je to cela istina!

Lun se smejaao prilazeći telefonu. Kad dobi vezu, zasu ga čitava bujica pitanja:

— Kako ste mogli tako dugo da se ne javite? Šta radite sada? Jeste li slobodni večeras?

— Zar nije dovoljno što sam celog dana mislio samo na vas. Mislim da se nešto čudno događa... Ja prosto... Ne! Ne smem ništa reći ovako iz daljine. To moram da vam šapućem u uvo — razneženim glasom reče Lun.

— A posle da ga ja izvučem ako zapadne u škripac. Čudim se samo što Džejn jednom ne shvati... — gundao je Makferson iz ugla.

Lun mu zapreti prstom i dade znak da čuti.

— Imam zanimljivih stvari da vam ispričam — nastavi Iris.

— Je li nešto o stvarima za koje sam pitao vašeg oca? — upita Lun.

— Da, baš o tome. Malo sam bila začuđena onim što je rekao — odgovori Iris.

— Onda, da se sretne večeras u dvadeset jedan — predloži Lun.

— Ja bih vrlo rado, ali moram već u dvadeset dva biti u našem klubu kod Hajd parka. Možda bismo mogli...

— Nadimo se u blizini kluba — predloži Lun.

— Možemo u samom klubu. Sačekacu vas u ženskom salonu. Vratari će znati da vas očekujem i pokaže vam gde sam. To je u Sloen ulici, odmah iza ugla sa Kingsbridžom — objašnjavala je Iris radujuć se unapred što će moći da pokaže luksuzni klub u koji su odlazili njen otac, maćeha i ona.

— Onda je sve uređeno. Nesrećan sam što morate otići posle jednog sata, ali i taj sat je dragocen. Došao bih makar samo da vas vidim u prolazu — udvarao se Lun.

Iris izrazi verovanje da on preteruje, ali je njen način govora ođavao da uživa zbog Lunovog udvaranja.

Kad se razgovor završi, Lun objasnio svoj plan Makfersonu. Zatim mu izloži da je važno shvatiti kakva je uloga Mak Gregora.

— Još ne znam da li on treba da nam pomogne, ili je jedan od krivaca. Činjenica da je član specijalne komisije govori o tome da bi trebalo da nam pomogne. Međutim, negodovanje koje je pokazao sinoć navodi na pomisao... Uostalom, sve treba videti. Ti pokušaj da večeras saznaš nešto o Kulohu. Taj ubica moraće da govori — rezonovao je Lun.

— Da ga pritegnem, ako se pruži prilika? — upita Makferson.

— Samo u slučaju da je prilika izuzetno povoljna. Inače to treba da obavimo zajedno — odgovori Lun.

— Shvatam stvari. U slučaju da se nešto dogodi, zgrabiću Mak Gregora, ili pukovnika, pa i tog uobraženog inspektora... Ja njima ne verujem. A Kuloh će morati da propeva, tako mi najlepše sirene, koja ume da skinje riblji rep i da pokaže dve prave noge — razmišljao je s naporom Makferson.

Luna je često iznenađivala jednostavna logika Samjuela Makfersona. On je bio neobrazovan, grubog izgleda i suviše se uzdao u pes-

nice i kolt, ali, istini za volju, umeo je da shvati i komplikovanije stvari na svoj jednostavni način.

— Starac je na samrti pomenuo Ramsija Mek Gregora. To ne treba zaboraviti — dodade Lun.

Posle tog razgovora Lun pođe da pripremi one mnogobrojne sitnice, kojima se služio kad je predviđao grublje obračune. A ove noći, posle sastanka sa Iris, trebalo je da se nađe sa Makfersonom, pa da njih dvojica pokušaju da ispitaju Džoa Kuloha.

Bio je već mrak kad Lun i Makferson iziđoše kroz garažu izvozeći se u neupabljivoj ali snažnim automobilima. Za ovu priliku Lun je uzeo svog rezervnog voksala, koji je imao lažni broj i naročite uredaje za brzo menjanje boje, uz to je u njemu bilo doboljno oružja, počev od automatske puške do naročitih eksplozivnih cigareta.

Makfersonov automobil je bio jednostavniji, ali takođe opskrbljen oružjem.

— Zamolio sam Kenforda i Markinca da ti pomognu, ako ti treba. Javi im se u slučaju nečeg nepredviđenog — upozori Lun mornara.

Makferson ga brižno pogleda. Nije mogao da shvati zašto je Lun tako zabrinut. Koliko puta je Donald Sikert gledao smrti u oči, a pri tome se smešio kao da se dobro zabavlja.

— Milion mu krezubih morskih bogova! Lun i od mene skriva nekakvu tajnu. To se nikada nije događalo — gundao je glasno vozeći se prema Kenli komonu.

Bio je u jednostavnom i neurednom odelu. Pre izlaska iz automobila prosu pola flašice ruma, po svom odelu, a ostatak ispi. Zatim se teškim korakom uputi prema „Crnoj šunki“.

V

— Njega treba ukloniti... mislim, sasvim — govorio je čovek kratko

podšišane kose, gledajući u Mak Gregora, koji se smeškao.

— Zar se ustručavate da upotrebite pravu reč?! Meni je jasno da Luna treba ubiti. Međutim, moja kći mi to nikada ne bi oprostila. Ona nam pomaže zato da bi se poigrala njime nekoliko dana. Brzo će joj dosaditi i onda... — odgovori Mak Gregor.

— Ali, to je opasan čovek! Zna li šta sve on može?

— Ne verujem da će moći nešto iza metar debelih čeličnih zidova. To je kaljeni čelik, koji ne može da razori ni atomka.

— On će brzo saznati sve od Iris.

— Ne verujem. Ona je glumica i on će misliti da je oteta zato što se nalazila pored njega.

— Varate se, dragi prijatelju. Lun je hipnotizer i ubrzo će znati šta se stvarno dogodilo. Iris će mu reći i gde se nalazi i ko ga je oteo.

— Kad bi ona to znala! Ja sam joj rekao da će biti oteta i ostavljena sa Lunom, ali joj nisam rekao gde će se nalaziti.

— Čudno mi je kako Iris nikada nije shvatila... — Bila je devojčica. Dugo se tuđila, ali moja sličnost sa Ramsijem bila je veoma velika. Zadržim kad pomislim šta bi se dogodilo da nismo mogli da sakrijemo njegovu smrt. Bio je suviše veliki razvratnik. Znao sam da će ga to koštati života.

— Kao da si ti pravi apstinent!

— Znam da cenim slasti života, ali ne preterujem...

— Zar Iris nikada nije razmišljala o tome da je čudno kako joj otac pomaže da bude što veća vetropirka?

— To je išlo polako. To je bio sastavni deo plana da je pretvorim u neozbiljno i poročno stvorenje, kako se ne bi brzo udavala i ugrozila naše planove.

— Dakle, poročnost je postignuta — nasmeja se čovek kratko podšišane kose i pogleda časovnik. —

Još deset minuta do prepada. Brienem se, jer ono što znam o Siskertu...

— Nemoguće je da se dogodi bilo šta. Zgrabiće ga naši najverniji ljudi i biće sve u redu.

— Noćas treba da nestane i Kuloh. Jedva sam privoleo vodu trećeg vojvodstva da upotrebi svoje ljude. Oni će nastupiti po sili zakona.

— Trebalo je Kuloha maknuti odmah — razmišljao je Mek Gregor.

— Štedeli smo ga da izvrši neki sličan posao. Nije se moglo dogoditi da nam izmakne njegovo hapšenje i prava intervencija — odgovori kratko potišani čovek.

— Onda je sve u redu. Malo sam nestrpljiv — prozbori Mek Gregor, i obojica učutaše kao da nešto osluškiju.

Nalazili su se u ekskluzivnom klubu kod Hajd parka. Nisu mogli da sačekaju negde dalje, jer ovaj poduhvat je bio veoma važan i mogao je da omete izvođenje jednog ogromnog plana baš u sudbonosnom trenutku.

★

Ulazeći u luksuzni klub Lun se neprimetno obazre. Sve je bilo mirno. Odnekud je dopirala prigušena džez muzika.

— Izvolite? — upitno reče livrežisani portir.

— Očekuje me gospodica Mak Gregor. Je li vam javljeno? — reče Lun.

— O, kako da ne! Momak već čeka da vas odvede do gospođice Mak Gregor.

Vitki mladić u zategnutim plavim pantalonama i kratkom belom žaketu pokloni se pred Lunom i bez reči pođe uz pet mramornih stepenica, a zatim skrenu širokim hodnikom.

Iris je već izlazila iz ženskog salona i pođe prema Lunu. Rukova se sa njim i dade znak klubskom momku da više nije potreban.

— Da idemo do bara, ili da prošetamo? — upita ona.

— Tamo gde ćemo biti neometani — odgovori Lun.

— U baru imam mnogo poznanika... Najbolje da prošetamo vrtom. U njemu ima nekoliko klupa za ljuljanje — reče ona i povede Luna čvrsto se držeći oko njegovog lakta.

Uskoro se nadoše pod cvetnom nastrešicom zaštićenom neprimetno postavljenim staklenim krovom. Udobna i žutom čohom obložena klupa postavljena na skrivene metalne nosače bešumno se njihala čim su je dodirnuti.

— Sednimo ovde — reče Iris.

— Ovo je mesto kao stvoreno za ljubav — osmehnu se Lun.

— Ovakve stvari se sigurno ne prave zbog učenja matematike — smejala se Iris.

— Život bi mogao da bude lep — nastavi Lun.

— Često mi je odvratano, a ne znam zašto — dodade Iris.

— Treba potražiti razloge. Ja volim život, ali sam često zbog nečeg nesrećan.

— Zbog čega si sada nesrećan?

— Ubijen je moj stari prijatelj, a ja ne mogu da pronađem njegovog ubicu — počeo Lun da skreće razgovor na predmet koji ga je interesovao.

— Oh, pa da! Obećala sam da vam kažem šta zna moj otac. On je u komisiji i sigurna sam da zna ko je mogao da ubije starog dr Beridža.

— Kako bi on mogao da zna? Je li vam nešto rekao?

— Pitala sam ga sasvim otvoreno. Rekao je da on sluti ko je ubica i šta se dogodilo, ali da ne sme da govori. To je državna tajna.

— Šta je još rekao? — upita Lun.

Iris htela da odgovori, ali na stazi se začuše koraci trojice ljudi.

— Tu negde ima klupa za ljuljanje. Mogli bismo da se odmorimo — reče jedan promukao glas.

— Jedva čekam da se sala za igru otvori. Noćas moram pokušati kod Doroti — govorio je drugi.

U tom razgovoru nadoše se pred Lunom i Iris.

— Ali, ovde je zauzeto — reče jedan od one trojice.

— Ja slabo vidim u mraku — reče drugi i nađe se pred Lunom.

A onda se sva trojica baciše na ovo dvoje. Iris vrisnu, ali je jedan od one trojice zgrabi preko lica. Ona se bačakala nogama i ostrum petom svoje cipele raseče ruku drugom.

Lun beše uspeo da oslobodi desnu ruku i udari jednog od napadača pravo po nosu. Ovaj bolno je knu i sruši se, ali Lun nije uspevao da ustane iz udubljenja klupe za lju-ljanje. Nije mogao da nađe oslonac nogama. U tom trenutku mu se s leđa obaviše nečije snažne ruke oko vrata, a zatim oseti kako mu preko glave navlače nekakav vati-rani džak.

Nekoliko trenutaka kasnije počeo da gubi svest. Šest ljudi brzo odvu-koše njega i Iris svega desetak me-tara dalje. Tu je na širokoj betonskoj aleji, koja je nekim čudom bila u mraku, bio veliki crni automobil sličan onima koje imaju pogrebna preduzeća.

Neko otvori kapiju prema spremištima i garažama.

— Ti idi i izvesti. Proveri da nije ostalo kakvih tragova. Posle si slobodan — čulo se naređenje promuklog.

Malo kasnije u klubskom vrtu i parku bilo je tiho. U malom muškom salonu zadovoljno se smeškao Ramsi Mak Gregor.

VI

„Crna škuna“ je bila obična krčma, koja je imala veze sa nekakvim prostorom punim magacina, betonskih otvora za podrum, starih sanduka i buradi... Bila je to jedna od onih londonskih krčmi koja je postojala samo zato što se u nju moglo stići i kad su poznati ulazi zatvoreni, što je bilo potrebno

da bi se alkohol točio svakome i u svako doba dana i noći.

Vlasnik krčme bio je neki skitnica koji je pričao priče o svojim mornarskim podvizima. Verovatno je pljačkom ili nekim drugim nepoštenim putem došao do nešto novca i kupio ovu jazbinu dajući joj novo zvučno ime.

Kad Makferson ude, klataći se i povlačeći kopcima kao da će zaspiti, vlasnik ga podozrivo pogleda. Ali tada mornar spusti šaku na šank i grlenim glasom othuknu:

— Dupli rum!

Vlasniku krčme je odmah bilo jasno da on nije ni policajac niti kakav agent. U Engleskoj više nije bilo policajaca ili policijskog agenta koji bi imao takvu mornarsku čvornovatu pesnicu. Takve šake imali su samo ljudi koji su natezali konopce, okretali vitla i ribali palube najmanje dvadesetak godina.

Kad krčmar stavi pred Makfersona dupli rum, ovaj ljutitim pokretom zbrisa čašicu, koja se razbi negde iza šanka.

— Kad kažem dupli rum, onda to treba da je dupli rum, milion mu žednih grla mrtvih mornara! — grmnju on i oči mu ljutito sevuše.

Krčmar ga trenutak osmotri, ali se ipak odluči da poslušati i stavi na pult široku vinsku čašu. Napuni je rumom i pričekao da vidi hoće li pri-došli neznanač početi kakav razgovor. Ali Makferson je znao da kao novajlija ništa ne treba da pita. Mnogo više će saznati ako sačeka da drugi njega pitaju.

— Nisam vas nikada pre video ovde — počeo krčmar oprezno.

— Nećeš me više ni videti u ovoj priljavoj rupi — odgovori Makferson.

— Jeste li vi mornar?

— Ne!... Ja sam, ovaj... Zna li vi ko sam ja?

— Ne znam.

— Ja sam, hiljadu mu šugavih ludeža, lord...

– Kakav lord?
– Kakav god hoćeš... Ili ak, ti je milije, ja sam ministar za navodnjavanje okeana...

– Vi se izmotavate – požali se krčmar.

– Ja? Nije istina! Izmotavate se vi... Pitate jesam li mornar, sotinu mu bezubih baba koje vrište u jedan glas!

Krčmar se nasmeja. Makferson se i sam osmehnu.

– A vi? Jeste li vi mornar? – upita zatim.

– Bio sam, ali sada... Držiš ovu jednu krčmu...

– E, onda da popijemo! Još po jedan dupli! – naruči Makferson i maši se za čašu, ali je uze gribo i više od pola pića mu se proli.

Dok je krčmar razmišljao da li da natoči pijanom gostu, koji je grub, a za koga se ne zna ima i novaca, sipao je sebi vodu objenu prženim šećerom. Njegovo koebanje prekide Makferson, koji izvadi dve funte i baci ih na šank. Krčmar ih brzo gurnu kroz prorez čelične kasete pričvršćene umesto fioke.

Još pola sata je vođen besmisleni razgovor, kad god krčmar nije morao da ga prekine da bi uslužio nekog od retkih gostiju.

– Jeste li slučajno došli u ovaj kraj? – upita krčmar na kraju.

– Slučajno nikada ne idem od obale dalje od deset metara... Ovoga puta... Što se to vas tiče? Vi mene ispitujete! Možda ste vi neki potkazivač? – upilji Makferson svoj pogled u krčmara.

– Nikako! Šta vam pada na pamet. Pitam samo da bih znao mogu li da vam budem na usluzi – bravdao se krčmar.

– Ne, ne treba mi usluga... Uostalom biću siguran da nisi doušnik – nastavi mornar i spretno zamahnu rukom i ulovi krčmarov vrat.

Stegnu ga i privuče preko šanka.

– Znaš li Džoa Kuloha?

– Znam ga... Pusti me... – jedva izusti krčmar.

Makfersonov stisak odmah popusti.

– Ko zna Kuloha i moj je prijatelj. Još po jedan dupli! – zaključio Makferson i ponovo baci na šank dve funte.

– Jeste li došli da nadete Džoa?

– Šta se to vas... Olovo je poručio da dolazi ovdje.

– Dolazi, ali ne u krčmu – upade krčmar „Crne škune“.

– Vi mnogo znate...

– Hoćete li da vas povežem s Džoom?

Makferson ga je podozrivo gledao nekoliko trenutaka. Pri tome se klatio i trudio se da dohvati čašu s rumom i da je pri tome ne prolije. Svaki put kad bi primakao ruku, činilo mu se da će prosuti piće i spuštao ju je da mu se malo umiri na metalnoj ploči šanka. Konačno je uhvati i otpi dobar gutljaj.

– Želite li da vidite Džoa? – ponovi krčmar pitanje.

– Ti si budala, kako se ono zove... Kakva su to glupa pitanja? Rekao sam da je Džoa rekao... Kad on kaže, onda je to kazano. On dolazi ovdje!... Razumeš li ti to? – ljutio se Makferson opet loveći svoju čašu ruma.

Krčmar se saže i pritisnu jedno dugme. Dva minuta kasnije pojavi se jedan mladić u crnoj vunenoj košulji. Krčmar mu dade znak i pokaza Makfersona. Ovaj se nije okretao, kao da ništa ne primećuje. Mladić sede na visoku stolicu i počeo razgovor.

– Hoćete li sa mnom u jedno društvo? – upita mornara.

– Ne!... Ja čekam... Džoa je rekao...

– Zove vas Džoa Olovo – šapnu mladić Makfersonu.

– Ne lažeš? – pijano upita Makferson.

– Hajdemo, videćete – odgovori mladić i povuče Makfersona.

Mornar se saplete i skoro sruši mladića, koji ga s mukom izvede kroz uzana vrata u hodnik prema

dvoristu. Išli su između hrpa odbačenih sanduka i buradi, a zatim udoše u jedna vrata zaklonjena najvećom gomilom sanduka. Prodoše kroz vlačni hodnik i nadoše se u jednoj prostoriji bez prozora. Pored zida bili su ležaji, a oko dva stola nekoliko tipova igrali su karte.

— Ko si ti, medvede? — upita Makfersona čovek niskog čela i vrlo snažnog, ali već gojaznog tela.

Mornar je već znao ko se nalazi pred njim. Primetio je i da mladić koji ga je dopratio drži revolver uperen u njegova leđa.

— Već hoćeš da vrediš. Džo. Trebalo bi da te zviznem preko te tvoje proklete njuške — odvрати mornar glasom u kome su se mešali šala i srdžba.

Pogodio je da je to najbolji način da se stekne poverenje Džoa Kuloha.

— Imaš li oružje? — upita Kuloh ne osvrćući se na malopredašnje mornareve reči.

— Dvadeset godina se ni časa nisam odvojio od svog džepnog topa — odgovori Makferson.

— Šta hoćeš?

— Imam jedan posao.

— Koliko donosi?

— Odmah svakom momku po sto funti, a posle još po pet stotina.

— To znači napad na londonsku banku — nasmeja se Kuloh.

— Glavno je da sam te našao. Morao sam da glumim pijanstvo zbog onog glupog krčmara. Taj pacov je obična hobotnica. Ljigavi gad! Ako jednog dana pukne tvoja olovna tintara, dobar deo zasluge imaće taj krčmar — raspricao se Makferson odvlačeći Kuloha u ugao.

— Kakav posao predlažeš? Nije li to nekakva igra? — pitao je razbojnik još uvek sumnjičavo gledajući Makfersona.

— Popećemo se na jednu jahtu. Ti i tvoji momci samo ćete pripaziti most i palubu. Ja ću otvoriti brodsku kasu. Tamo ima novaca i

nakita za dobrih dvesta hiljada funti — objašnjavao je Makferson.

— Moram li i ja prisustvovati, ili samo da pošaljem ljude? — upita Kuloh.

To pitanje je bilo stvarno proveravanje nije li ovaj mornar stvarno lovac onih dve hiljade funti kojima je učenjena Kulohova glava.

— To je tvoja stvar. Ja želim pet ili šest ljudi koji se ne ustručavaju i da... — odgovori Makferson i pokazao rukom kako se skida nečija glava.

— Momci su sigurni — nastavi Kuloh. — Kad ćemo dobiti predujam?

— Može i odmah — odgovori mornar i izvadi paket novčanica.

U tom momentu ude jedan čovek povezanog čela i pritrča Kulohu.

— Maskirani je ovde sa svojim ljudima. Traži još jednu uslugu — reče osmotrivši Makfersona.

— Neka uđu. Taj plaća kako treba — obradova se Kuloh.

Minut kasnije udoše tri čoveka. Onaj prvi imao je natučen šešir, a pored toga lice izlepjeno flasterima na nekoliko mesta. Izgledalo je da je previjen zbog neke povrede, ali stvarno je bio maskiran.

— Treba da porazgovaramo — počeo maskirani.

— Proći ćemo ovamo — pokazao Kuloh ka jednoj prljavoj zavesi, koja je nekad morala biti tamnoplava.

U tom momentu ču se prodoran zvuk zvona, i na zidu iznad vrata upali se crvena sijalica.

— Krčmar javlja opasnost. Je li vas neko pratio? — upita Kuloh maskiranog.

Još ne dobi odgovor, a čovek koji je najavio posetu ude sav bleđ.

— Policija! Opkoljeni smo sa svake strane — reče dosta polako i tiho.

— Samo mir! Svi sedite i budite mirni — naredi Kuloh.

U tom momentu dva policajca sa mašinkama udoše na vrata. Bez

reći stadoše u stranu i ostavivši širom otvorena vrata omogućivši još četvorici, takode naoružanih mašinskim puškama, da stanu i uzmu prisutne na nišan.

— Pali! — viknu policijski poručnik koji je stajao u sredini vrata.

Policijci otvoriše vatru bez poziva na predaju. Maskirani i ona dvojica stajali su iza zida. I oni potrgoše pištolje i umesto da pucaju u policiju, cevi svog oružja okrenuše prema Kulohu i njegovim ljudima. Razbojnici su padali iznenađeni i bez odbrane.

— Ne pucajte! Predajemo se! Mene zna inspektor Mon... — pokušava da se spase Džo Kuloh.

Policijski poručnik beše nanišanio baš njega i preseče mu reč.

Videći pokolj, Makferson zaključio da ono nisu policajci, nego nekakva protivnička banda, i zato se munjevitom baci prema zavesi. Poteže svoju »džepnu artiljeriju«, i njegov kolt pokosi one u sredini vrata. Gadao je da odbrani život, jer policajci nisu prihvatili predaju.

Videći da se policajci povlače iza vrata, on baci pogled na onu trojicu u civilnim odelima. Maskirani je nišanio prema zavesi. Makferson nemade vremena da se obračunava. Jurnu u drugu, manju prostoriju, otvori jedna vrata i sruči se među tri policajca, koji ne mogaše da pucaju jedan od drugog.

Makfersonova pesnica zguli kožu s lica prve dvojice a trećega preseče udarcem kolena u stomak. Još jedan skok i on se nade među nekakvim buradima. Baci se preko njih i izazva rušenje. Ugleda još jednom uniformu i brzo zgrabi nekakav sanduk. Baci ga u tom pravcu i jurnu desno. Preskoči nekakvu nisku ogradu, zađe iza nekakve niske zgrade i nade se u susjednom dvorištu. Osmotri brisani prostor, ali ne primeti bilo kakvu opasnost. Zato potrča i šmugnu kroz hodnik. Gojazna vratarica u umašćenoj crnoj pregači viknu nešto za

njim, ali on pođe dalje i umeša se u prolaznike.

Četvrt sata kasnije već je bio promenio izgled i prilazio svom automobilu. Video je nekoliko policijskih kola kako se prazne. Policajci su opkoljavali čitav kvart oko »Crne škune.« Srećom Makfersonova kola su bila van tog kruga i on ih potera što dalje od tog mesta.

Nešto mu nije išlo u glavu. Kakvi su to policajci koji ubijaju? Ipak je njihov postupak bio jaka uteha za prostodušnog mornara, koji je razmišljao o svom pucanju u samoodbrani.

Dugo je te noći čekao Luna na zakazanom mestu. Zatim, izgubivši nadu da će ga dočekati, nesrećan i zbunjen pođe u skrovište.

Da skratu vreme, odvrnu radio i zastade slušajući uzbuđeni spike-rov glas:

»... Pri toj akciji policija je naišla na otpor Kulohovih razbojnika. Oni su pucali. Poručnik Helm, koji je hrabro vodio svoju grupu, pao je pogođen hitcima zločinaca. Ranjena su i tri policajca. Jednom od njih život je u opasnosti. Oni su svi pogođeni iz istog oružja naročito kalibra kakav se vrlo retko sreće. Jedan razbojnik, teških šaka, sede, skoro sasvim bele kose i snažnog tela uspeo je da pobegne. Svi ostali zločinci su se branili na život i smrt. Ni jedan se nije predao.

Ova akcija policije bila je rezultat saznanja da je izvesni Džo Kuloh, zvani Olovo, ubica koji je usmratio slavnog naučnika dr Markusa Beveridža.

Čitav kvart je opkoljen. Policija se nada da će uhvatiti odbeglog zločinca, što će pomoći da se istraga nastavi. Moje se svi građani da pomognu u hvatanju opisanog ubice...

— Glupaci! Sad je Makferson zločinac! Tri mu tajfuna i devet ludih bura! — vikao je mornar nadjačavajući glas spikera.

Okretao se kao zver u kavezu.

Bila je prošla ponoć kad se seti Lunovih reči: »Zamolio sam Kenforda i Markinča da ti pomognu ako treba...«

Kao da ga neko goni, on jurnu ka garderobi. Uskoro je imao na sebi pristalo tamno odelo, brižljivo očesljanu kosu bez sede dlake. Tako opremljen uze dva revolvera manjeg kalibra, a svoju »džepnu artiljeriju« skloni ispod veša.

Uskoro je iz jednog bara telefonirao Kenfordu. Ovaj je tek bio stigao kući. Pristade da mornar dođe k njemu, a da on pozove Markinča.

Jedan sat kasnije zavaljen u naslonjači Mekferson je pričao šta se sve dogodilo.

— Sve to mogu da shvatim, ali ne nalazim povod zbog kojeg je ubijen stari naučnik — reče reporter Markinč.

— Tu ima mnogo nejasnog. Očito Lun nešto skriva. Stalno je ponavljao da se treba čuvati opasnosti, ali nije mogao da je objasni. I eto, sam je upao u neko zlo. Treba ga pronaći — dodade Edi Kenford.

— Ne smemo dozvoliti da zločinci dobiju u vremenu — požurivao ih je Makferson. — Kunem se da je Mak Gregor čovek od koga treba početi.

— Moramo napraviti plan. Danas sam primetio da je policija prosto stalno opkoljavala moju agenciju. Međutim, vrlo je čudno što me nisu pratili ovamo. Upotrebio sam odlične trikove i uverio se da me ne prate. Odjednom su izgubili interes za mene i moju agenciju — pričao je Kenford.

— Iz toga bi se moglo izvesti stotinu različitih zaključaka — dodade Markinč.

— Ostavio sam Čarlija Pipčina da osmatra oko naše zgrade. Kad se uveri da se niko ne interesuje za nas, on će doći. Čim stigne, krećemo. Posetićemo Mak Gregora. Sada treba da utvrdimo kako da postupimo — nastavi detektiv.

— Vi ćete mi pomoći i bićete u blizini. Ja ću ga pozvati da prošetamo.

On mi mora reći gde je Lun — predloži Makferson.

— To će biti težak posao. Ako je umešan u celu stvar, onda je u neprilici. Smaknuće Džoa Kuloha pokazuje da policija želi da učutka sve one koji nešto znaju — reče novinar.

— To je smeo zaključak, ali nekako... vrlo verovatan. Pa to bi bilo užasno. Ono što je Makferson video u »Crnoj škuni« znači da je policija platila Beveridžovo ubistvo, a sada... — glasno je razmišljao detektiv.

— Da! A sada je uklonila ubicu. Potrudite se da ukloni i ostale smetnje — dovrši novinar logičkim rasuđivanjem.

— To je gusarstvo, strvoderstvo, razbojništvo, podlost i milion gadosti naše kraljevske policije! Zar da to čovek poveruje? A moram verovati svojim očima, hiljadu mu morskih krava! — uzbuđivao se mornar.

Njihov razgovor prekinde zvonjenje na vratima.

— Dolazi Pipčin — reče Kenford i požuri da otvori bravu koja se automatski zaključavala.

Nije ni pogledao kroz optičko oko i zato se nade pred cevima dva revolvera. Jedan kapetan policije i dva čoveka u civilnim odelima stajali su pred detektivom.

Vrata iza Kenforda bila su otvorena, i kapetan ugleda detektivove goste.

— Probrano društvo — reče on smeškajući se i dade im znak da se ne pokreću.

Makferson htede nešto da preduzme, ali iza tri policajca ugleda još jednog. Taj je bio u uniformi i imao je mašinsku pušku u rukama.

— Uhapšeni ste sva trojica — reče kapetan.

Kenford je čutao stojeći pored Markinča. Posetioci osmotriše detektivov stan.

— Slušaj, — počeo Markinč šapatom — ovo nije policijski kapetan.

Poznao sam ga po jednoj staroj fotografiji...

On prekide, jer jedan od ljudi u civilu prođe pored njih.

— Govori ko je to — šapnu detektiv.

— Nikolson... Džems Nikolson... Nadimak mu je Lažov — nastavi Markinč.

— Čuo sam... Onda ovo nisu iz policije... — šapnu detektiv.

— Valjda — dodade Markinč.

— Pokušaj da objasniš Samu.

Markinč klimnu glavom i neprijetno se pokrenu da dode bliže Makfersonu.

— Ne pokreći se tamo! Pretresite ih! — viknu Nikolson.

Njegovi pratioci pobacaše na kauč Makfersonove revolvere. Kenfordovo oružje nadoše okučeno o kais u ormanu. Markinč je bio bez revolvera. Imao je samo poveliki džepni nož. Napadači mu uzeše i njega.

Sada novinar iskoristi pretresanje i pomače se, tako da je stajao uz mornara. Poče da mu šapuče ono što je već saopštio detektivu.

Makfersonovo lice dobi izgled da ništa ne razume. Markinč je razmišljao kakva je to nesreća kad čovek teško shvata jednostavne stvari. Iskosa je gledao mornara i razmišljao je li moguće da Makferson ne razume kad mu se jednostavno kaže da ovo nije policija. Tek tada Sam progunda:

— Pa ko su, prokletu mu noć?

— Lažni kapetan je razbojnik — objasni Markinč kratko.

Mornar poče da se smeje kao da ga golicaaju.

— Šta urlaš tamo? — viknu Nikolson.

— Ovo je da pukneš. Ne zna se ko je pametan, a ko lud, — reče mornar.

— Videćeš uskoro — prekide ga Nikolson i nešto grubo opsova. — Kreći!

Njegovi pratioci gurnuše tri uhvaćena čoveka.

VII

Brzina kojom su dojurila dva automobila i zaustavila se pred zgradom u kojoj je stanovao Edi Kenford zbunila je za trenutak Čarlija Pipčina. Bilo je kasno da opomene svog šefa i on se pritajio.

Nekadašnji popularni as džudoa sada je bio prilično trbušat i trom, ali još uvek vešt i izvanredno opasan protivnik. Pored mnogobrojnih trikova za borbu izbliza, Čarli Pipčin je bio i odličan strelac. Njega se nije ticalo ko je i kakav je protivnik, samo ako Edi Kenford zahteva da se nešto učini. Odnekud je on poistovećivao autoritet poznatog detektiva i svoje živahne žene. Govorio je: „Šta će reći Ketrin?... Šta bi Ketrin učinila da to zna?... Kako ću sa tim izići pred Ketrin?“, a ujedno je mislio šta će reći Edi Kenford. Njih dvojicu vezala je zajedno prva akcija mladog detektiva, koji je angažovao demobilisanog narednika engleskih komandosa u Sredozemlju. Tada su otkrili ko je provalnik i ubica u trgovini starim umetničkim predmetima. Od tog dana stotine puta su njih dvojica delovali kao jedan čovek. Sada je Čarli razmišljao: „Šta će reći moja Ketrin što nisam na vreme uspeo da obavestim Kenforda da dolazi policija?“, a stvarno je mislio šta li će reći Edi.

Kad je ugledao kako agenti i policajci izvode detektiva i njegova dva posetioca, Čarliju je bilo čudno zašto drže upereno oružje i grubo vuku tri uhapšenika. Pa, oni nisu zločinci! Zar policija može tako da postupa sa uglednim novinarom i poznatim detektivom. Maltretiraju i slavnog Lunovog pratioca, tog srdačnog mornara.

— Kakav je to prepad? Sramota! — uzviknu Čarli pritrčavši kolima u koja su navodni policajci hteli da strpaju Kenfora, Makfersona.

— Odlazi! — viknu jedan policajac i uperi revolver prema Čarliju.

– Ne teraj ga! Neka se i on priključi! – naredi tobožnji kapetan.

– Beži, Čarli! Obavesti policiju o otmici! Ovdje je Džems Lažov! – viknu Kenford da upozori svog pomoćnika.

Ali Čarli ne pokuša da beži. Bio je suviše blizu da ne pokuša da napadne. On se sruči među otmicare i prvim naletom jednog obori, a drugog onesposobi oslepivši ga zahvatom prstiju u oči.

Njegov napad odmah podrža Makferson. Jurnući u borbu on ugleda kako otmicari, svesni opasnosti trenutka, lupše drškama oružja Kenforda i Markinča po potiljcima. Ova dvojica se sruše i njihovi pratioci počеше da ih vuku prema kolima.

– Drži se Čarli! – vikao je Makferson otrešajući trojicu napadača koji su se obesili o njega.

– Napred! Ah, da me vidi Ketrin! – veselio se gojazni Pipčin dahćući i rušeći napadača koji mu se bacio na leđa.

Ali tada Džems Lažov pride sa strane. Držao je revolver i nanišani u detektivovog pomoćnika.

– Čuvaj se, Čarli! – viknu Makferson i zbog toga izgubi trenutak koji napadači iskoristiše i baciše mu se jedan na leđa, a drugi ga obuhvati oko pojasa.

Pipčin stiže samo da pogleda prema revolveru. Tri prigušena zvuka, odjeknuše brzo jedan za drugim. Čarli Pipčin se uhvati za levu stranu grudi, a zatim bezglasno lupi o zemlju, kao da je bačen ogromnom snagom. Njegovo telo pruži onaj očajni otpor u smrtnom trenutku. Poskočilo je na zemlji kao da ga je nevidljiva sila odbacila s pločnika nekoliko puta. Ali poslednji trzaj značio je i poslednji pokret Čarlija Pipčina.

Makferson urliknu. Njegova šaka zgrabi vrat napadača. Prsti snažno razderashe kožu i iskidaše dušnik i jednjak čoveka koji klonu kao krpa.

– Pucaj! – vikao je neko videći mornarovu jarost.

On tada uvide da je kasno za pobedu. Treba ostati slobodan, jer negde ga očekuje Lun, a i ovi ovdje imaće šansu ako on ostane na slobodi. To je bio magloviti zaključak jednog jedinog trenutka. Zato Makferson jurnu nazad u zgradu. Na leđima mu je još bio onaj napadač. On ga samo pridrža da mu se ne otkaci i tako ga otkrije za gađanje iz mašinskih pušaka i revolvera.

Napadači su se trenutak kolebali šta da učine. Makferson to iskoristi i upade kroz vrata. Naglo ih zalupi i počе da opipava rezu. Tog trenutka zbunjeni, napadač skoči sa njegovih leđa.

– Ne sme pobeći! – vikao je lažni kapetan grabeći mašinsku pušku od jednog razbojnika.

Rafal odjeknu, i kuršumi prodoše kroz vrata, ali Makferson ih je očekivao i već je hvatao zaklon. Međutim, gangster nije očekivao da će njegov voda biti toliko bezobziran. On se trudio da opet otvori vrata i zato ga kuršumi pogodiše i on skliznu na mermerne ploče kojima je ulaz bio obložen.

Makferson se baci na zemlju i brzo pretrese samrtnika. Nađe mu revolver i futrolu sa rezervnim šaržerima. On mirno oslobodi kopču i trže čitavu opremu. U trku se opasivao. Nađe dvorišni izlaz i skide patentnu rezu.

Žurio se da preko dvorišnog zida pređe u susedno dvorište, a odatle da se nekako izvuče. Plašio se da ne naide policija, koja bi ga u najmanju ruku zadržala radi istrage. Međutim, efikasna londonska policija ovoga puta je kasnila, iako su borbu na ulici videli mnogi vikom probuđeni i jaucima uplašeni građani.

Sigurno niko nije pozvao policiju, jer su svi videli da borbu vodi samta policija, objasni sebi Makferson i pokuca na vratarev prozorčić. Bućnovni vratar zgrade kroz koju je

prolazio s čuđenjem osmotri nepoznatog čoveka. Maši se rukom prema policiji. Makferson srećom to shvati i podnese mu revolver pod nos.

— Samo jedan sumnjiv pokret, i bićeš mrtviji od mrtvog mora! — zapreti mu držeći ga na nišanu. — Otvori izlaz i ne pravi gluposti.

Vratar odustade od potezanja oružja i otvori izlazna vrata.

— Izvinjavam se, ali ne mogu da te pustim da dižeš uzbunu za mnom. Biću nežan — pravdao se Makferson.

Zatim zgrabi vrataru za rame, malo ga iskrenu i reklo bi se samo malo čvrknu pesnicom po potiljku. Vratarove noge omekšase. Makferson ga pažljivo spusti na tlo i nehajno izađe na ulicu. Oprezno dođe do ugla i zađe u ulicu gde je nedaleko od Konfordovog stana ostavio svoja kola. Na ulici nije više bilo nikog. Nije se video ni Pipčinov leš. Samo velika mrlja krvi blistala je odbijajući zrake uličnog svetla.

Zašto su ga odneli?, pitao se mornar pažljivo osmatrajući i prilazeći svom automobilu.

Kad ga upali, on naglo poveze prema Temzi, a odatle preko mosta i dalje ka kraju u kom je bila kuća Ramsija Mak Gregora. Jedino što je znao sada da preduzme bilo je da poseti milionara.

★

Ležeći na širokom krevetu koji je blistao do jarkih boja svile i skupocenog damasta, Ramsi Mak Gregor vodio je telefonski razgovor.

— Je li predmet odnet na brod? — pitao je pružajući ruku da oda bere kratku cigaru.

— Da, svakako. Vrhovni savet će se sastati nakon dva dana. Neprihvatljivo sa onim beguncem je jedino što smeta. Sve ostalo je u redu — izveštavao je savodnik.

— Je li moguće da je taj mornar bio već stigao kod Kuloha? — upitao Mak Gregor.

Baš te reći, čuo je Samjuel Mak-

ferson, koji je u bogatašev stan ušao na vrlo jednostavan način. Dovezao je kola pred ulaz za poslugu i pozvonio. Javio se vratar. On mu je rekao neka preuzme kola, koja treba da ostavi. Vratar je rekao da novodošli parkira kola pred garažu i može da ide. To je mornaru bilo dovoljno. Mlatnuo je vrataru, vezao ga i dobro mu začepio usta, zaključao zadnji izlaz i vratarovu sobicu, a zatim mirno otišao hodnikom ka glavnom holu.

Sada je nećujno odškrinuo vrata između mračnog Mak Gregorovog kabineta i poluosvetljene spavaće sobe. Svetlo je bilo tako podešeno da je soba delovala nestvarno. Kao da u mraku lebdi široki svilom živih boja okićeni krevet, okovan zlatnim okovima izvanredno dinamičnih i novih oblika, a na njemu čovek takode u svili izvezenoj zlatnim nitima.

Gledajući tu čudnu sliku, Makferson je mogao da čuje samo Mak Gregorove reči:

— Kako znate da je on bio i kod Kenforda? — pitao je Mak Gregor.

— Opis ne vara. I njegov način borbe je poznat već i londonskoj deci. On je jedini od onih koji neće da prekinu da se interesuju za taj događaj, a još je na slobodi — objašnjavao je savodnik.

— Hoće li vrhovni savet zasediti gde i prošli put? — upita Mak Gregor.

— Da, tamo i u isto vreme — čuo se odgovor.

— Je li preduzeto šta da se taj ludi mornar uhvati? — malo nervozno upita Mak Gregor.

— Traže ga svi naši ljudi, a uz to i policija — odgovori sabesednik.

— Treba ga odmah umiriti zauvek. On nam je nepotreban, a opasan je. Do viđenja komandante! — zaključio Mak Gregor i spusti slušalicu.

Uze veliki stoni upaljač, ukrašen zlatnim reljefom, koji je predstavljao kolo golisavih amortića.

– Istina, opasan jeste, ali ako vama nije potreban, nekome jeste – nadoveza Makferson na ono što je čuo iz usta opruženog domaćina.
– Ko ste?!... Šta vi?!... Ovak... mucao je Mak Gregor sedajući na krevet.

– Došao sam na mali razgovor. Vi ste spremili mnogo čelično-olovnih pilula za jednog mornara. On za vas samo jednu, ali, kunem se svim morima i brodovima, tako gorku da kad od nje napraviti korak izraz na toj njušci, on će vam ostati i u grobu, i u paklu, i na sudnjem danu! – iskaljivao je Makferson svoj bes nakupljen u skrovištu Džoa Kuloha i u bici sa razbojnicima Džemsa Lažova.

– Vi ste Lunov prijatelj! Čemu ovaj napad? – pitao je Mak Gregor pokušavajući da se sredi.

Makferson je bio prostodušan i počeo bi da mu objašnjava i dokazuje da je kriv i da sada treba da guta ono što je zakuvao. Ali sada je bilo malo vremena. Zato mornar samo okresa udarcem Mak Gregorovo lice i koža prepuče, a jedan komad usne nade se među milionarevim zubima.

– Čuti i ne govori! Budi nem kao riba, ali ne kao delfin koji je sisar i koji zna da doziva. Miruj kao prava mrtva riba! – naredi mu Makferson i ponovo ga udari.

– Ne, ne udarajte više! Slušaću – prosišta Mak Gregor.

– Onda je sve u redu. Podimo sada. Odvešću vas do mojih kola, a odatle idemo pravo u policiju. Tamo ćete sve da ispričate – reče mornar mršteći se da bi prikrrio osmeh svog lukavstva.

Bogataševe oči ne sakriše iskru lukavstva, nego blesnuše zluradim sjajem.

– Ne! Ne vodite me u policiju! To će biti afera i sramota! Daću vam novac, bogatstvo! – molio je uzbuđenim glasom.

– Moraćete objasniti neke stvari policijskom inspektoru, a onda ćete

objasniti s kim spremate smaknuće jednog Makfersona – nastavljao je mornar – Najmanji pokušaj da umaknete imaće kao odgovor slane gorke pilule u potiljak. Verujte da vam otvor na čelu neće ulepšati izgled. Toga bi se gadila i poslednja londonska devojčura.

– Vi imate smisla za šalu, ali imajte smisla i za sporazum. Ja ne mogu dozvoliti da se policija umeša, odgovorio je žustro Mak Gregor trudeći se da njegov otpor izgleda iskren.

– Bez reči! Idemo i ni slova! Je li jasno? – podviknu mornar.

Mak Gregor pode čuteći. U holu i hodnicima ne sretoše nikog. Takođe bez smetnje prodoše vrt i deo parka. Makfersonova kola su bila pred garažom.

– Ulazi! – naredi Makferson.

Mak Gregor se saze, a tada se mornareva pesnica spusti na njegovu glavu. Makferson brzo veza svog zarobljenika, zalepi mu veliki komad flastera preko rane i usta, a zatim pomeri sedišta, čime otkri prazan prostor automobilskeg spremišta spojenog sa prostorom pod sedištem. Kad je vratio sedišta, ništa se više nije videlo.

Istera kola, vrati se da zatvori kapiju i mirno krenu do aleje parka. Tu zastade i promeni bluzu, protrlja lice i ruke nekakvom tečnošću i stavi na glavu kapu uniformisanog vozača. Sada je bio crnac, i po boji i po izgovoru koji je vežbao tiho izgovarajući:

– Masa, mister... Džo biti dobar vozač... Džo dobiti velike usne... Tako... malo guma i Džo ima afrička lepota...

Pošto je u usta stavio specijalni uložak, usne mu postadoše pune i niko u ovom crncu ne bi prepoznao malopredašnjeg Samjuela Makfersona. U mislima je još jednom bio zahvalan Lunu što ga je naučio veštini maskiranja i što je njegova kola opremio raznim sitnicama

tako potrebnim u ovakvim opasnim poduhvatima.

Pokazalo se da je maskiranje bilo izvršeno u pravom trenutku. Tek što je povezao prema jugu, Makfersona zaustavi policijska patrola. Pogledaše u kola i osmotriše vozača.

— Masa... mister... je vratiti se kući. Voziti za gospoda Dijana — počeo da govori Makferson osmehujući se ponizno.

— Nosi se do sto đavola! — podvignu mu policajac.

Još četiri puta Makfersona su zaustavljali policajci, u grupama ili pojedinačno. Ali svaki put prazna kola i vozač crnac odvrćali su ih i od pomisli da zatraže kakav dokument i malo bolje pogledaju noćnog putnika.

★

Kad se Ramsi Mak Gregor osvestio, oči su mu se raširile, odajući čuđenje.

— Ko ste vi? — pirao je videći pred sobom crnca.

— Ja vas čuvati. Vi čutati — odgovori mu Makferson jedva se uzdržavajući da ne prsne u smeh.

— Molim vas, slušajte! Ja sam Ramsi Mak Gregor. Moji milioni mogu mnogo. Dobićete koliko želite, samo me odvezite i pustite — pričao je vezani zarobljenik.

— Ja pitati masa Makferson... On reći šta učiniti jadni Džo — odgovori mornar i pođe napolje.

— Ne, budalo! Ne treba pitati. Novac nudim tebi! Bićeš bogat! Možeš biti kralj u Africi!

— Ja hoće biti kralj. Moliti masa Makferson da on doći, uzeti vaš novac i mene činiti kralja!

— Čekaj! Ne odlazi! — zvao je Mak Gregor.

Ali, bilo je uzalud. Mak Gregor je proklinjao osmatrajući čudnu prostoriju u kojoj je bio smešten. Svi su zidovi imali nekakve vertikalne linije. Nije bilo ni vrata ni prozora. Kad se crnac približio jednom zidu, čitav blok od tavanice do poda se

uklonio i propustio ga. To se dogodilo i posle deset minuta kad ude Mak Gregoru već dobro poznati mornar Makferson.

Gde smo mi? Gde je policija? Vi ste me prevarili! — pirao je i nervirao se Mak Gregor.

— Ovo je tvoj zatvor, zlikovče! Mislio si da će te glupi mornar stvarno odvesti u policiju. Kako si se radovao! — smeškao se Makferson.

— Vi ćete odgovarati za ovo! — odhuknu preteći Mak Gregor, iako je shvatao da je pretnja besmislena i čak glupa.

Njega je najviše nerviralo to što je evo jedna običan mornar postao pretnja svim njegovim planovima, u koje je uložio mnoge milione i još više čežnji, maštanja i nestrpljenja.

— Ne budite glupi! — podvignu Makferson. — Ovdje ste da kažete gde su Lun, Kenford i Markinč.

— Oni su već mrtvi — odgovori zlobno Mak Gregor.

— Je li to istina? — upita mornar pobledevši.

— Istina je, i više se ništa ne može učiniti. Jedino možete postići da vam isplatim pristojno bogatstvo i okrnjim svoje — objasni Mak Gregor počinjući još jednu lukavu igru.

— Bogatstvo mi ne treba. Ako je Lun mrtav, onda ćete i vi biti mrtvi u toku sledeće dve minute!

— To bi bilo uzaludno ubistvo.

— Ne, to bi bila osveta. Odmah ćete mi reći ko su vam saradnici, jer ću vas mučiti i tući. Zatim ću vas ubiti. To neće biti usamljena smrt. Kazniću i ostale krivce. Ko su oni?

Izgovorivši te reči, Makferson izvuče nož i stavi ga na Mak Gregorove grudi. Polako je pritiskao. Mak Gregor je pod pritiskom noža uvlačio grudni koš i ispuštao vazduh, ali konačno koža propusti vršak noža.

— Ne! Govoriću... — promuća on, suviše brzo.

Makferson je očekivao veći otpor.

— Ko je ubio Luna? — upita tiho ne povlačeći nož.

— On nije ubijen. Uhvaćen je i zatvoren sa Iris. I moja kći je tamo... To nisam ja... — kao u buniu je izgovarao Mak Gregor ne skidajući pogled sa mornarskog noža.

— Sada ćete mi sve lepo ispričati. Ova soba je potpuno prazna, i niko nas ne može čuti. Niko neće čuti ni kada budete umirali, ako budete lagali. Morate mi omogućiti da oslobodim Luna, inače ćete ovde umreti od gladi. Da bi muke duže trajale, ostaviću vam vode. Umiraćete dva-deset dana.

— Ne činite to! Ja ću vam omogućiti da budete bogati.

— Ja sam bogat, jer sam pošten!

— Otkriću vam kako ćete se svrstati u vladare, ako pridete nama.

— Žalim vladare, jer su robovi svoje krune.

— Kakva je to filozofija? — upita ljutito Mak Gregor.

— Mornarska! — odgovori Makferson i udari ga po licu.

Iz rane koja se bila zatvorila usirenim i sasušenom krvlju pocure crveni mlaz.

— Zašto?... Ja zbog vas... — promuća zbunjeno Mak Gregor.

— Svaki pokušaj podmićivanja i laži završiće se udarcem, ali mnogo težim... ljutito odgovori Makferson. — A sada pričajte!

— U ratu je porušen severni deo Taura — počeo Mak Gregor svoju priču. — Tamo smo izgradili moćno podzemno sklonište za zaštitu od eventualnog atomskog napada.

Mak Gregor zastade. Čutao je, dok su mu se grudi bučno nadimale.

— Ne, ja ne smem otkriti tajnu. To bi bila smrt. Bolje me ubijte — reče zatim.

— Sve ćete vi ispričati čim se vratim — reče mornar i pođe k zidu.

U džepu napipa mali električni uređaj sa baterijom. Pritisnu silušući taster i ogromna masa betona se pokrenu. On izide da potraži sredstvo kojim će odvezati milionarev jezik. Plašio se samo da ne izgubi suviše vremena.

Idući prema podzemnim delovima nekadašnje barutane, on se naglo predomisli i pođe nazad. Bio se setio da je Lun imao u laboratoriji nekoliko kaveza sa belim i običnim miševima. Na njima je isprobavao dejstvo nekih mešavina gasova i izvodio nekakve druge eksperimente. Makferson zaista nade kaveze opskrbljene hranom i vodom za životinje. Naročiti uređaji opremljeni električnim satnim mehanizmima hranili su životinje i kada ih niko nije mogao obići.

Deset minuta kasnije velika staklena tegla bila je otvorom okrenuta prema Mak Gregorovom trbuhu, a u njoj su bila dva siva i povelika miša.

— Šta to činite? To je varvarstvo! — branio se zatvorenik.

— Za zveri, zverski običaj — odgovori Makferson starom poslovicom.

Milionar je primirio dah posmatrajući miševе koji su se umirili kao da osluškuju. Oni su to osećali da im nestaje vazduh. Kao da su se trenutak odlučivali šta da učine, a tada pridoše ivici staklene posude. Njihove nožice zagrebaše zajedno sa ostrim zubićima.

Mak Gregor urliknu.

Mornar je čutao okrenuvši se da ne gleda.

— Spasavaj! Ne mogu više! — vikao je Mak Gregor.

Mornar je okrenut čutao.

— Govoriću! Spasavaj!

— Govori!

— Skidaj miševе!

— Prvo govori — tvrdim glasom odgovori mornar i okrenu se ka svom zarobljeniku.

VIII

Nekakvo blago, prigušeno svetlo nadražavalo je spuštene očne

kapke Donalda Sikerta, koji je osećao poznati diskretni miris šanela. Nežna ruka milovala je njegovo lice i uvo.

Takav je bio trenutak buđenja koji je doživljavao Lun opušten na mekom ležaju. On polako otvori oči. Prvo je ugledao prozirnu materiju donjeg rublja kroz koju su se nazirale linije skladno izvajanog ženskog tela. Neko se nadnosio nad njega milujući ga. On se seti trenutka kad je napadnut i kad je izgubio svest u parku kluba.

Lun pokrenu glavu i ugleda Iris, pored čijeg lica je padao pravi slap crne kose.

— Šta se to dogodilo? — upita on podigavši se na lakat.

— Napadnuti smo... Tako sam se brinula. Već deset sati neprekidno spavaš... Dragi, tako sam se plašila — odgovori Iris i tesno se pripri uz njega grleći ga svojim obnaženim rukama.

On oseti čvrste obline njenog tela, koje su se pokretale u neakvom ritmu požude. Njegova krv pojuri telom...

— Iris, pogledaj me u oči — reče Lun prikupivši svu snagu volje da se odupre nagovoru krvi i strasti.

— Evo, gledam te, dragi... Bilo bi strašno da su me zatvorili samu... Ovo je nekakvo čelično sklonište... Nikog nema već deset sati — govorila je Iris pokrećući telo u ritmu nekakvog izazova.

— Ti strastvena... Ti o tome često razmišljaš?

— Da — odgovori Iris nešto tišim glasom, ali telom se još više priljubi uz Luna.

— Preživela si strah... To je bilo neprijatno — sugerisao joj je hipnotišući je snagom svog pogleda i svojih reči.

— Bilo je neprijatno... Ipak mi je bilo milo da budemo sami...

— Ti si postala smirena... Tvoje telo se opušta...

Ona polako, kao u snu klonu na ležaj. Još ga je dodirivala samo grudima i kolenima.

— Umorna si... Ti želiš da ležiš sama... Tako... Budi umorna i pospana... Ti već spavaš... Tvoje oči se sklupaju... Ti me ipak čuješ... Ti spavaš, ali me čuješ...

Iris spusti ruke i jednu podvi pod lice, a drugu stavi preko grudni.

— Ko je spremio otmicu? Ti to znaš i ti ćeš mi reći... Ko je spremio otmicu? — pitao je Lun.

— Moj otac, Ramsi Mak Gregor.

— Je li te nagovorio da me dovedeš u zasedu?

— Jeste. Obećao mi je da ću biti sama s tobom. Ja sam to želela.

— Kako se može otići odavde?

— Ja ne znam.

— A gde se nalazimo?

— Ni to ne znam.

— Treba da se setiš. Potrudi se da se setiš kako se izlazi odavde.

— Ne znam kako se izlazi.

— Moraš znati... Ti to moraš znati!

Njeno telo se zgrči i glas joj postade plaćan i preplašen.

— Ja ne znam kako se izlazi... Ne znam... — šaputala je i suze joj kapnuše niz lice.

Lun je znao da ona sada govori istinu. Zato nastavi da je ispituje o njenom ocu i njegovim prijateljima. Odgovori su bili nejasni i nepotpuni. Hipnotičko stanje nije bilo pogodno da se iz medijuma izvuku složenije misli i zaključci.

— Ti želiš da spavaš na drugom ležaju... Ti ne želiš da te ja vidim slabo odevenu... Ti ćeš se držati stidljivo i mirno... Spavaj sada... — završavao je on ostvarenje svog hipnotizerskog poduhvata.

Sada je bio van opasnosti od njenog izazivanja i mogao je da se preda proučavanju svog položaja. Još jednom se pokazalo da svaka veština mora jednom da koristi čoveku koji je zna. Koliko puta se Lun koristio džudoom, ili streljačkom veštinom! Koliko puta su mu pomogle znanja jezika, ili fizički i hemijski tajni pronalasci! Koliko puta mu je pomogla snaga mišića, još

više su mu koristila opšta znanja i široka kultura!

A sada je jednostavno saznao istinu hipnotišući inače podložnu devojkicu. Nije bilo opasnosti da se uprlja ljubavnom vezom sa devojkicom koja ga je izdala i koja sarađuje sa zločincima.

On pode da razgleda prostor u kom se nalazio. Uklonivši prostirke ugleda grubu površinu livenog čelika. Zagrebavši površinu prepoznade sloj kadmijuma, koji sprečava atomska zračenja.

Prostorija je imala osmoro vrata i nad svakim je bio natpis. Bili su tu spremište, kupatilo, magacin hrane, magacin oružja, električne instalacije, vazdušni filteri, prvi ulaz-izlaz i drugi ulaz-izlaz. U podu su bila još dva otvora. On ukloni laki poklopac sa prvog. Dole je svetlo bilo blago, ali dovoljno, kao i u ovoj prostoriji. Pored tri zida bila su tri ležaja podešena da se pretvore u sedišta. Ispred njih su bili radni stolovi. Uz četvrti zid se videla zastakljena biblioteka.

Lun otvori drugi kapak i ugleda veliki sto sa sedištim a za konferisanje. Uza zid su bili metalni patenti sa delovima generalnih karata sveta. Ispod njih je bio veliki pult zaštićen metalnim sandukom debeline najmanje dva santimetra.

Oko naučnika otkrivalo je jedan savršen sistem podzemnog skloništa. Pult je morao imati radio i telefonske uređaje. U svakoj prostoriji videli su se veliki ugrađeni sefovi. Lun oceni da su u njima uređaji za otvaranje i zatvaranje skloništa iznutra, a tako isto i za regulisanje ostalih potreba.

— Halo, gospodine Sikerte — čuo se glas iz zvučnika.

Lun oceni gde se zvučnik nalazi i pride vratima sa natpisom „električne instalacije“. Kružno postavljene rupice u čeličnom dovratku pokazivale su gde su mikrofoni i zvučnik.

— Ko zove? — mirno se javi Lun.

— Pratio sam vaše hipnotisanje gospodice Iris — dopreše sasvim jasne reči nevidljivog sagovornika.

— I šta ste zaključili?

— Vi ste veliki majstor. Sve ste brzo saznali.

— Zašto sam zatvoren?

— Postali ste prepreka.

— Šta će biti sa mnom?

— Pogubićemo vas na najsavremeniji način.

— Zašto to već niste učinili?

— Gospodin Ramsi Mak Gregor je hteo da zadovolji strasti svoje usvojenice.

— Zar joj on nije otac?

— Ne. Pravi Ramsi Mak Gregor je bio član naše organizacije, ali je strašio zdravlje ludim strastima.

— Šta se dogodilo sa njim?

— Umro je na putovanju. Mi smo na vreme pripremili njegovog vanbračnog brata, koji mu je neverovatno ličio, da ga zameni.

— To je prevara u koju čovek jedva da poveruje.

— Da, to je velika prevara za veliko delo. Ramsi je bio najbogatiji čovek Engleske.

— Počinjem da shvaćam. Vi ste ga makli, a stvorili lažnog, koji vam je pokoran.

— Samo deo stvari ste pogodili. Sadašnji Ramsi je stvarni genije i naš vođa. On je sve i smislio. Zar nije imao pravo da uzme milione svog oca. Pravi Ramsi je inače bio bolestan — vodio je nevidljivi svoj razgovor.

— Kako se usudujete da mi sve to ispričate?

— Nema nikakve opasnosti. Za koji dan ćete biti mrtvi. Treba još samo da pronađemo i uklonimo onog ludog Makfersona.

— Možda će vam još neko smetati.

— Neće. Kenforda i Markinča smo uhvatili i uskoro ćete ga videti. Kenfordov pomoćnik Pipčini je bio tvrdoglav, pa je poginuo. Ubijeno je i nekoliko naših ljudi... To je za nas sitnica.

– Ko ste vi?
– Neću vam reći. Pogodite. Sreli smo se nekoliko puta u životu. Vi ste mi se svakog puta izvukli. Sada nećete.

– Poznat mi je glas... Da, sada pogadam. Vi ste Edwin Monfor, viši inspektor Skotland jarda. Jesam li pogodio?

– Jeste, pogodili ste!

– Zna li šta ste vi? Vi ste bolesnik koji boluje od kompleksa niže vrednosti. Tražite pomoć psihijatra – nastavi Lun.

– Mislite li da je to što sam vam ispričao mnoge stvari, odraz mog kompleksa? – pitao je Monfor.

Lun mu ne odgovori odmah. Razmišljao je nekoliko trenutaka, a zatim umesto odgovora upita:

– Jeste li vi jedini voda posle Mak Gregora?

– Ne. Imamo vrhovni savet, vojvodstva i imaćemo cara.

– Mislite li da će taj vrhovni savet pristati da budem ubijen?

– Siguran sam, naročito pošto im saopštim da mnogo znate.

– Baš zato što mnogo znam, oni me neće usmrтити. Vaša je greška što ste poverovali da ću biti ubijen. To je pogrešno ocenio i Mak Gregor.

– Ne vidim osnove toj tvrdnji – začu se Monforov glas, posle koga usledi smeh.

– Da nešto više znate o nauci, vi biste znali da sam ja neophodan. Moji naučni pronalasci su vam potrebni. Proučavanje citomorfa, zatim bezmirisnih gasova, radio-impulsa i veštački stvorenih elemenata... Ime Sikert nešto znači u tim oblastima. Upitajte o tome vaš savet.

– Možda je to istina. I ja ću biti za to da vas očuvamo. Odvešćemo vas na Fetlar i vi ćete raditi - odgovori Monfor.

– Sve će se videti. A kad vas jednom zgrabim za vrat, skinuću vam kožu sa te proklete policijske

njuške, koja je postala zločinačka – ljutito reče Lin.

– Takav razgovor ne vredi. Bolje da zaključimo. Ne pokušavajte da nešto uradite na oslobađanju. To vam ne bi vredelo. Hranu i piće imate u ormanima u samoj prostoriji. Vrata prema kupatilu su otključana. Treba samo snažno pritisnuti da se savlada inertnost čeličnog bloka. Bolje će biti da promenite učinak hipnoze na Iris. Ona vas želi – reče Monfor i to proprati smehom.

Lun odmah isproba pokretanje vrata i kad se blok čelika ukloni na šinama i nosačima, on uđe u kupatilo. Poče da ga razgleda kad začu glasove i prostorije u kojoj je bila Iris.

– Ovde leži uspavana lepotica – reče Kenford posmatrajući devojku.

Lun poznađe njegov glas i istrča.
– Edi! Arture! – viknu on i zagri Kenforda i Markinča.

– Lako sam vas uklonio, zar ne? – čuo se pojačani Monforov glas iz zvučnika.

– Vi ste lukavi, ali jednoga dana... – opsova Lun i opet se obrati pridošlima. – Već sam saznao za Čarlijevu smrt. Zlikovci, ubili su ga! Platiće to jednoga dana!

– I nas su spetljali... Iznenadili su nas – pravdao se Kenford.

– Makforson im je umakao – reče Lun.

– Kako znaš? – upita živo Markinč.

– Pričao mi je brbljivi inspektor Monfor.

– Zato mi je bio odnekud poznat glas koji smo čuli u susjednoj čeličnoj rupi! – uzviknu Kenford. – On je zahtevao da prekinem da se mešam u ovu stvar.

Dalje Markinč i Kenford objasniše kako su pali onesvešćeni. Osveštili su se i čitali već osam sati u maloj potpuno praznoj odaji od samog čelika. Malopre ih je jedan glas upozorio da pređu na susjednu

prostoriju gde će naći hranu. Kada su se čelična vrata pomakla, oni su ušli.

– Detalji su mi jasni, ali ne shvatam o čemu se radi u krajnjoj liniji – reče reporter.

– To bi Lun morao da zna. Kaži nam nešto o tome. Ovo je sve postalo suviše tragično da bi imao pravo da skrivaš. Carli je pao... Naše glave su pod mačem... Dobro, neka bude, ali da znamo zašto – upade detektiv Kenford.

– Za sada ne treba da znate. To je jedna stvar koja bi, možda, bila psihička mora. Zašto da vas opterećujem i time? – odgovori Lun smrknuto.

Oni su znali da on ne bi izazivao njihovu radoznalost, niti bi ih ostavljao u neizvesnosti, da to nije važno. Zato Kenford pomirljivo reče:

– Poneo sam se kao dete. Ti si me opomenuo, a ja sam pustio da me spetljaju i da ubiju Pipčina. Osvetiću se... ako budem imao prilike.

– Ne treba očajavati. Naši tamničari nas čuju i vide pomoću specijalnih uređaja. Ne treba da ih nasladujemo svojim očajem – reče Lun i dade znak da pođu za njim u donju prostoriju.

Spustiše se niz stepenište i stadoše usred prostorije. Lun im dade znak da dodu bliže. Sastaviše glavu uz glavu i on počeo da šapuće:

– Pre dve godine video sam slučajno planove jednog protivatomskeg skloništa. Sada se sećam da je ovo potpuno isto. Ako bismo mogli da otvorimo bar jedan sef, celo sklonište bi se pretvorilo u tvrđavu u kojoj nam niko ništa ne može. Po red toga, mogli bismo da izidemo kada hoćemo, a oružja ima u skloništu bar za jednu snažnu četu.

– Šta ima u sefovima? – šapatom upita Markinč.

– Svaki je ujedno i samostalna komandna tabla. Sa nje se može čitati spolja temperatura, radioaktivnost i slično. Poluge i komandna dugmad otvaraju svaka vrata i stav-

ljaju u pokret specijalne bušilice za prokopavanje izlaza, ako bi postojeli bili zarušeni bombardovanjem – objasni Lun.

– Ali kako da otvorimo sefove?

– upita Kenford.

– Ima načina... Čovek uvek ima neku šansu. Videćemo šta se može šapatom zaključiti Lun.

Zatim legoše i on im ispriča šta se sve dogodilo. Kenford i Markinč su se smejali kad im je pričao o hipnotisanju Iris.

– Možeš li da je hipnotišeš tako da navali na mene? – našali se Kenford.

– Izgleda da će ti biti stavljeno u dužnost baš to da paziš na Iris – odgovori Lun.

Zatim ode i oslobodi Iris hipnotičnog sna. Ona je osećala izvesnu malu potištenost, ali je brzo razvedri upoznavanje za Konfordom i Markinčom. Zatim Lun počeo da joj priča šta je saznao o sudbini njenog pravog oca, i ko je sadašnji Ramsi Mak Gregor.

– To nije moguće... Strašno je... Nešto sam osećala... On je sigurno kriv i za smrt moje majke... – govorila je ona isprekidano.

Hipnoza je na nju ostavila još jedan neizbrisan trag. Verovala je svakoj Lunovoj reči. U njenoj glavi se nije postavljalo pitanje da li on govori istinu. Uzvik „to nije moguće“ bio je uobičajeni sklop reči prilikom iznenađenja.

– Treba mirno posmatrati činjenice i boriti se sa svim što naiđe – reče Lun.

– Sada mi postaje jasno mnogo štošta... Taj zločinac je i mene, kćer svog... Staj ja tu pričam?... Taj moj lažni otac je i mene požudno gledao... Mislila sam da se varam, da je to očinsko divljenje...

– Trudi se da zaboraviš te ružne stvari – umirivao ju je Lun i dalje.

– Računajte da ste ipak među prijateljima – dodade Kenford.

Iris ga zahvalno pogleda.

— Kad pomislim da sam ja izdala Luna... U kakvoj sredini sam žive-la! — reče ona potišteno.

— Čovek uvek može da uvidi... Vi ste tako mladi i tako lepi. Život je pred vama — nastavi Kenford.

— On već dobro obavlja svoju dužnost. Hajdemo dalje — pozva on Markinča da se vrate u donju prostori-ju.

— Spremite kakav doručak — viknu Markinč detektivu.

Tek sada svi osetiše glad. Ubrzo je Edi pomagao Iris da ispita šta sve od hrane može da se dobro upotrebi za doručak. Iznesoše konzerve mesa, konzervirani hleb, mleko, pivo... Sve je bilo u limenkama, sve podešeno za dugo čuvanje. Ali sve je bilo prvorazrednog kvaliteta i doručak je prijaio i pored mračnih pretnji sadašnjeg položaja.

— Halo Sikerte, halo Sikerte! Želim opet da razgovaramo — čuo se Monforov glas.

— Šta hoćete opet, inspektore? — ironično reče Lun.

— Vaš ludi mornar zarobio je šefa...

— Mak Gregora? — nestrpljivo upita Lun.

— Da, baš njega. Hoćemo da pre-govaramo.

— Pregovarajte. Makferson zna da radi — odgovori Lun.

— Kako da dodemo u vezu s njim?

— To ne znam.

— Gde vam je skrovište?

— U Taueru.

— Ovde? Ne šegaćite se! — ote se Monforu.

Lun se okrenu društvu.

— Znači, ovo sklonište je u Taueru — šapnu tiho.

— Sećam se da je bilo govora o skupom skloništu pod delom porušenim za vreme rata. U Donjem domu je bilo objašnjeno da je to sklonište za muzejske eksponate — šaputao je novinar.

Iz zvučnika se začu Monforov glas:

— Kog vraga šapućete? Izdao sam nalog da se uhvati i Džejn Vi-ntington. Eto vam je, da je vidite.

U tom trenutku veliki blok čelika se pokrenu i u gornju odaju ude Džejn. Lun potrča da osmotri pro-laz, ali ugleda samo usku komoru. Izgleda da je to bio veliki lift koji se odnekud pokretao. Džejn je začu-deno gledala društvo u podzmenom »dvorcu«, luksuzno opremljenom, ali tajanstvenom kao i drvene klaoke pod gradom, od kojih su mnoge zaboravljene i zatvorene da nikada ne ispričaju svoje krvave priče.

Opet su morali da joj ispričaju šta se događa, a ona im saopšti da su po nju došla policijska kola. Donela je i novine u kojima piše o ne-stanku Kenforda i Markinča, a ra-spisana je i poternica za čovekom čiji opis se poklapa sa Marfersono-vim izgledom.

Još sve nije ispričano kad se Monfor ponovo javi:

— Sada znate sve. Saradujte sa nama da oslobodimo šefa, a mi ćemo vam garantovati život — pozivao je on svečanim glasom.

— Ne pogađamo se sa zločin-cima. Tražite Makfersona i vašeg lažnog Mak Gregora! — ljutito odv-rati Lun.

— Zažalćete zbog toga — reče Monfor. — Razgovor je uzaludan. Mi nismo ubice i Mak gregor će biti slobodan, ako nas pustite. U protivnom Makferson će mu zavr-nuti šiju — objasni Lun.

Monfor grubo opsova i čulo se kako nešto škljocnu. To je on isklju-ćio uređaje za vezu unutar skloni-šta. Samo najosetljivije uvo moglo je da čuje fino zujanje uređaja za ventilaciju.

Garantujem da je otišao da se posavetuje sa ostalima o zbrci koju je izazvao Makferson — reče Lun i požuri do najbližeg šefa sa komand-nim uređajima. Dugo je osluškivao bravu nameštajući šifre. Sećao se čuvenih majstora obijača i bravara,

koji su mu predavali veštinu obijanja.

Bilo je to ono doba kada su tri velika gangstera pripremala Luna za svog idealnog zločinca. Tada je naučio mnoge zločinačke veštine, koje nije nikada upotrebio. Ali poznavanje brava mu je nekoliko puta koristilo.

Međutim, ova brava je bila praktično apsolutno nesavladiva. Trebalo bi dvadeset godina sastavljanja kombinacija, pa da se sigurno naide na pravu.

— Ostaje jedino eksploziv. Plašim se da ne uništimo uređaj — reče Lun šapatom.

— Ti to govoriš kao da imaš pune ruke dinamita ili nitroglicerina — šapnu Markinč.

— Nemam pune ruke, ali imam cigare — šapnu Lun i pokaza mu eksplozivne cigare, koje mu otmicari ne behu oduzeli.

Oni su mu marljivo pretresali džepove, ali su mu uzeli samo skupe cigare. Ove obične su mu ostavili. Lun je znao da će mnogi pasti na taj trik i ostaviti mu ove jeftinije cigare. Bile su mu ostale još par stvarčica. Bio je tu tanki nož iz delova ugrađen u kaiš. Kad se ti delovi sastave i zadenu jedan u drugi, dobija se opasna kama. Kod pretresa kaiš je vitak i niko ne može lako da napipa nož. Tu su ostale i u odelo ugrađene plastične kesice sa uspravljaćim gasom. Bilo je dovoljno da iglom ubode neki deo odela, pa da otuda nečujno izide gas koji ima skoro trenutno dejstvo, ali ga posle par minuta u dodiru sa vazduhom jedineći se gubi. Trebalo je samo zadržati dah, pa da se ostane pri svesti dok gas deluje na neupućene i dok ne izgubi moć. Čak i ako se malo gasa udahne, onaj koji je poslednji udahnuo, najslabije je opijen i prvi se budi, što je takode prednost.

Lun je svakog pojedinačno obavestio o zalihama oružja. Kenfordu i Markinču dade po jednu eksplo-

zivnu cigaru i objasni im kako se aktiviraju ove opasne ručne bombe. Džejn opskrbi kesicom gasa dovoljnom da uspaва stotinak ljudi u najvećoj londonskoj sali. Jedino Iris nije znala ništa o oružju, jer je Lun prema njoj bio još uvek oprezan.

Bilo je već podne. Oni pripremiše ručak i počеше da se zabavljaju svak svojim poslom. Lun je osluškivao bravu na sefu, razgledao oklop komandnog stola i svakog sefa posebno i prelistavao knjige u biblioteci. Zatim je dugo razmišljao o jednoj reči koja je izmakla Monforu.

— Izgledaš zabrinut — primeti Džejn odbacivši jednu knjigu.

— Imam razloga — sumorno reče Lun.

— Pružićemo otpor — dodade Džejn osmehujući se i sede pored Luna.

On je zagrlji. Ljubio ju je u divna usta i po nežnom vratu, zbog čega je ona skuplja rame.

Gore su se čuli vedri glasovi Iris i Kenforda, kao da nisu u strašnom podzemnom ropstvu. Bilo je pravo čudo kako se kod Iris naglo ugasio plamen strasti prema Lunu i kako su počeli da rastu interesovanje i simpatija prema Kenfordu. Lun je za nju postajao biće dostojno poštovanja i samim tim, prema njenim dosadašnjim navikama, prestajao da bude meta strasti.

Niko toga momenta nije slutio da će se dogoditi čudna tragedija, zbog koje će oni ostati živi pokopani u ovom luksuznom i skupom grobu.

IX

— Ja sam naredio da se Lun uhvati i zatvori sa Iris. On je tamo — brzo izgovori Mak Gregor.

— Ko su vam pomagači? — upita Makferson.

— Pričaću posle! Spasavajte! Buše mi trbuh! Jaol! — vrištalo je neljudskim glasom.

— Ko su pomagači? — ledeno je pitao mornar.

– Ovde u Londonu pukovnik Frenk Olivant i viši inspektor Edwin Monfor... Ne mogu više! U pomoć! – vrisnu opet Mak Gregor.

Makferson nogom šutnu staklenu posudu. Ona se razbi, i miševi pobegoše. Mak Gregor je plakao kao dete. Bio je slomljen.

– Gde se nalazi zatvor u kome je Lun? – pitao je Makferson.

– U zemlji ispod porušenog dela Tauera. Tamo smo izgradili sedište našeg saveza. To je sigurno sklonište i protivu atomske bombe.

– Kako ću dospeti tamo?

– U Taueru su smešteni vojni arsenal, vojni muzej i kraljevska riznica. Mi se koristimo ulazom u vojni muzej. Upravnik je naš čovek. Kroz njegov biro ide se u prolaz koji je zatvoren za svakog kao zarušeni, a stvarno je ulaz u komandnu sobu skloništa. Odatle lift vodi u podzemlje. Odatle se sve može dići u vazduh...

– Mislim, sklonište je minirano. Mogu se aktivirati mine i niko više ne može prići.

– Sklonište bi odletelo u vazduh? – upita Makferson.

Mak Gregor predahnu kao da razmišlja.

– Čuli ste šta sam pitao, deset mu atomskih jazbina!

– Da. Čuo sam. Ako čuvar ugrabi da aktivira mine, onda skloništa više nema. Sve je uništeno – objasni Mak Gregor.

– Ja ću otići tamo. Ako poginem, ti ćeš umreti ovde. Sad ću te nahraniti i napojiti, a onda ću pogledati taj muzej – zaključa Makferson.

★

Žureći se, pred samo zatvaranje, Makferson uđe u vojni muzej. Pomeša se među posetioce, koji su većinom već izlazili. On osmotri salu sa srednjovekovnim naoružanjem, a zatim zastade na odmorištu za pušenje, koje je bilo blizu uprave muzeja. Velika zavesa ispred starijskih, kovanih rešetki posluži mu kao sklonište i on se smesti u udubljenje iza nje.

Sporo su prolazile minute, a čekali čitava tri sata bilo je pravo mučenje. Ipak, Makferson je stoički trpeo to mučenje kad svaka sekunda pogađa kao udarac, a minute se otegnu u nedogled baš zato što ga dele od saznanja da li će pomoći svom drugu i da li je on još živ.

Tek u dvadeset i jedan čas poslednji čistači, čuvari i osoblje uprave napustiše zgradu i vratar primi mnogobrojne ključeve obesivši iz na ploču s brojevima. Makferson pričekao još nekoliko trenutaka, a zatim pođe da istražuje već opisani prilaz podzemnom skloništu. Kad je ispitivao Mak Gregora, tražio je da mu ovaj po nekoliko puta sve ponovi. I sam Mak Gregor se trudio da mornarov poduhvat bude što bezbedniji, jer je zarobljenik znao da će umreti ako se Makfersonu šta dogodi.

Držeći se milionarovih uputstava i posebnih opomena, Samjuel Makferson pođe uz stepenište i starim uskim hodnikom stiže do zadnjeg ulaza u direktorov biro. Pažljivo oslušnu, pa zatim pritisnu kvaku polako, milimetar po milimetar, da ne napravi kakav šum. Kad otkrinu vrata, nade se u neosvetljenoj prostoriji očito pripremljenoj za kratke odmore kakvog razmaženog direktora. Tu je bio jedan udobni ležaj prekriven crvenim baršunom i snabdeven sa nekoliko raznobojnih jastuka. Ovaj ležaj se video zato što je baš na njega padala svetlost kroz otkrivena vrata biroa.

Makferson začu glasove i pažljivo pride.

– Ta sednica vrhovnog veća se morala odgoditi – govorio je jedan promukli glas.

– Da, pukovniče, to ste učinili sasvim dobro. Jesu li vam ostali članovi veća dali ovlašćenje? – pitao je sagovornik.

– Bez izuzetka. Uz to su svi zahtevali da se ubrza korišćenje planova.

Obavestio sam ih da se postrojenja već ubrzano postavljaju. Pre dana kad ćemo moći da pročitamo planove čitava ogromna fabrika, potpuno automatizovana, sa svega deset inženjera i dvadeset tehničara koji će je posluživati, biće spremna da ubrzano proizvodi. Biće dovoljno šest meseci da pohod otpočne – objašnjavao je pukovnik.

– Mak Gregorov nestanak je ozbiljno ugrozio sve naše planove – dodade sabesednik.

– Cela stvar je neprijatna. Veliki Ramsi Mak Gregor će nam nedostajati, ali planovi ne mogu biti onemoгуeni.

– Sreća je što je pao u ruke tom prostom mornaru, koji neće znati da iz njega iscedi istinu.

– Tako je! Pored toga smo obezbedili da u svakom slučaju, čim pokuša da obavesti policiju, padne u naše ruke.

– Pravo je čudo što ništa ne preduzima.

– Verujem da Mak Gregor još uvek čuti i zato mornar luta kao u mraku. Uzalud su i istraživanja policije zbog nestanka Markinča i Kenforda. Neprijatno je što je Pipćinov leš slučajno tako brzo pronađen.

– Novine bruje. Ti reporteri su prosto nepodnošljivi, jer i najnemogućnije kombinacije njima polaze za rukom. Slušajte šta piše Markinčev list:

- Paklena zavera

Banda zločinaca započela je nekakvu kobnu zaveru. Prva žrtva bio je genijalni naučnik dr Beveridž. Zatim je nestao njegov slavni prijatelj, takode naučnik, Donald Sikert, bolje poznat kao Lun, kralj ponoći.

Zločinački poduhvati nisu prestali. Prijatelji Donalda Sikerta, možda samo zato što su ga tražili i što su pomagali da se ponudi nagrada za otkrivanje zločinaca, takode su se našli pod udarom. Detektiv Kenford i naš novinar Markinč su oteti, a detektivov pomoćnik Čarli Pipćin zverski je premlaćen i

izrešetan kuršumima na ulici. Njegov leš je pronađen na dnu Temze, gde je bager zahvatao mulj da produbi prilaz obali.

Policija ne daje nikakva objašnjenja i samo se isčudava kako i zašto se dovode u vezu svi ovi slučajevi. Logika i očevidnost, izgleda, nisu više cenjeni kod naše slavne policije...

– Ovo je skandal! Mora propasti država u kojoj piskarala mogu da njuškaju u sve! – žestio se pukovnikov sabesednik.

– Razumem vašu ogorčenost. Izdržite još kratko vreme i ne dozvolite da vaši potčinjeni suviše razmišljaju – reče pukovnik smejući se.

Makferson se polako pomerao i sada je mogao da vidi dva čoveka koji su sedeli u dubokim kožnim naslonjačima. On prepoznađe opis pukovnika Olivanta i inspektora Monfora, setivši se vrlo slikovitog opisa koji je dao Mak Gregor.

– Da se dogovorimo o daljim postupcima – nastavi pukovnik. – Vi treba da oslobodite Mak Gregora. Kako mislite to da postignete?

– Preko Luna. Do sada sam ga osmatrao i psihički pripremao. Moramo saznati kako je on došao na ideju da ispituje oko Mak Gregora. Prosto izgleda da on nešto zna – odgovori Monfor.

– Ali to neće pomoći da se Mak Gregor oslobodi – primeti pukovnik.

– Kad saznamo šta Lun zna, nateraćemo ga da nam pomogne da otkrijemo mornara i njegovo skrovište.

– Mislite li da će Lun odmah prepevati? To je suviše tvrd orah. Pored toga, u tajnu ne smemo uvoditi više ljudi.

– Niko nije potreban. Ja ću ga sam saslušati – reče Monfor samouvereno.

– Ne pokušavajte da mu pridete ni sa sto uperenih revolversa! On će preduzeti nešto nepredviđeno. Ja

sam u pogledu njega miran samo dok je u čeličnom skloništu sto dvadeset metara pod zemljom. U svakom drugom slučaju... — vrteći glavom upozori pukovnik Olivant.

Njegova kratka kosa se u tom trenutku naježi kao čekinja.

— I ja znam dosta o tom čoveku i baš uživam u mogućnosti da ga skršim — odgovori Monfor.

— To, to mi objasnite! Kako ćete ga skršiti? Imajte u vidu da će nam on zatrebati živ, da ga nateramo da nam preda svoja dokumenta o otkrićima oko citomorfa i gasova, a i stotine njegovih trikova — nerвозno reče pukovnik.

— Postupak je jednostavan. Zauzavajću pritanje vazduha u toku noći. Već oko ponoći u skloništu će biti disanje otežano, bez upotrebe rezervi kiseonika, koje su dobro zatvorene u spremištu. Tada ću objasniti Lunu da je kraj njegovih prijatelja i njegov blizu i tražiću da kaže gde je mornar. Čim kaže, telefoniraću svojim ljudima da pretraže i oslobode Mak Gregora. Mornara će odmah ustreliti — objašnjavao je Monfor.

— Mislite li da će to uspeti? — upita pukovnik.

— Svakako! Lun neće izdržati da gleda kako se njegova Džejn guši i kako umiru Markinč i Kenford. Sada je i Iris postala njihova.

— Ali stvarno oni ne smeju umreti.

— Paziću da se to ne dogodi. Puštaću ugrejani vazduh sa nešto kiseonika tako da im održavam život. Zatim ću puštati pregrejanu paru.

— Zašto paru?

— Ona psihički teško deluje, a njeno šištanje je podešeno kroz sirenu koja užasno jauče — nasmeja se Monfor sadistički.

— Želim vam uspehi. Ja ću sada otići, a vi ispitujte zarobljenike. Obratite pažnju i na druge, jer će vam možda pomoći detektiv ili reporter — reče pukovnik.

— Proverite da li je ulaz dobro čuvan. Ne sme se dogoditi da neko prođe a da ja ne budem obavešten — zamoli inspektor.

— Čim je muzej zatvoren udvostručio sam straže oko muzeja, a zatim, oba vratara su na svojim mestima. To su naši ljudi već od pre deset godina. Naša lozinka je jedini način da se prođe, bilo napolje ili unutra — objasni pukovnik.

— Dobro ste pomenuli lozinku. Je li ostala ona od sinoć?

— Ne. Večeras glasi: Vojvoda me šalje — Vojvodi služim verno! — odgovori pukovnik.

Zatim ustade, prošeta do zida i nazad, a zatim pođe u suprotnom pravcu od mornara, gde je bio glavni izlaz iz upraviteljevog kabineta. Monfor mu mahnu rukom i sačekao da pukovnik izide, a zatim pride zidu. Povuču veliku zavesu i otkri jedna vrata skrivena u tapetima. Iza njih se ukaza čelična ploča s bravom. Monfor gurnu u nju specijalni ključ i prolaz se otvorio. Zatim on nestade u njemu. Mornar malo teškim ali nečujnim korakom tigra požuri za njim.

Zavojite stepenice nisu mu dozvoljavale da vidi svog predvodnika, ali je čuo njegove korake. Stepenište se spuštalo svega pet metara. Kad se mornar polako nakloni, ugleda usku betonsku prostoriju sa nekoliko vrata. Jedna su bila otvorena i video se dignuti ogromni lift okovan metalom. Na jednom zidu su bili nekakvi komplikovani urudaji. Pred njima je bila stolica na koju Monfor sede. On okrenu jednu ručicu i iz zvučnika dopreše glasovi. Makferson skoro poskoči. Prepoznao je Lunov glas.

— Večera je izvrsna. Da li profesori biologije na američkim univerzitetima uče i kuvanje? — šalio se Lun.

— Na univerzitetu ne uče, ali neki profesor se interesuje i za te stvari — začu se glas Džejn Vington.

– Ah kako si divna! – iskreno reče Lun.

Otkud Džejn ovde? Zar su i nju uhvatili?!, pomisli mornar uzbuđeno i baš htjede da izađe iz skloništa i natera Monfora da oslobodi Luna i ostale. Ali u tom momentu Monfor počeo da govori i mornar pričekao da čuje šta će reći.

– Halo, Sikerte! Čujete li me? – pitao je Monfor.

– Na svoju nesreću čujem. Voleo bih da zavezete tu gubicu i kad nas špijunirate da to činite čuteći – čuo se Lunov odgovor kao da se zarobljenik nije nalazio sto dvadeset metara niže.

– Vidim i čujem da večerate – nastavi Monfor i pruži ruku ka jednom zavrtnju.

Zbog toga se njegovo telo pomeri i Makferson ugleda televizijski ekran na kome su se lepo videli Lun, Džejn i Markinč na jednoj strani stola i Iris i Kenford na drugoj.

– Idite do sto đavola, podlače! – viknu Lun.

– Oko pola noći ćete manje psovati. Prekinuću dovod kiseonika i vi ćete se ugušiti u mukama. Znam da ljudi u takvoj situaciji polude i napadaju jedan drugog. Vi ćete svojim sopstvenim noktima razderati to lepo lice Džejn Vitington – zapreti Monfor.

– Rekao sam da idete do sto đavola! – doviknu Lun i zvučnik zabruja.

– Bolje će biti da mi kažete kako ću naći vašeg pratioca Makfersona, nego što se svadate sa mnom – nastavi inspektor.

– Kad bih znao gde je Sam, rekao bih vam, jer bi vam on razbio njušku – odgovori Lun.

Makferson opet ugleda ekran. Kenford i Markinč su se smeškali, a Džejn se glasno smejala. Iris je razgovor slušala sa izrazom radoznalosti.

– Morate znati kuda se on obično kreće – uporno je nastavljao inspektor.

– Možda je sada iza vaših leđa i hoće da vas zgrabi.

Makferson je stvarno bio pošao ka Monforu i nehotično zastade pod zbunjajućim utiskom da ga je Lun nekako ugledao i sada ga otkriva. Na Lunove reči se i Monfor nehotično okrenu i ugleda Makfersona, koji potrže revolver.

– Ruke uvis! – naredi Makferson.

– Makferson! Bravo, Same, junačino! – začu se Lunov glas.

Na ekranu se ukaza slika kako svi zatočenici poustajahu i pogledi im odlutahu nekud ka tavanici.

– Rekao sam, ruke uvis! – ponovi mornar.

– Uzalud! Moja ruka je na ručici koja diže u vazduh celo sklonište. Ako pucate, sve će odleteti u vazduh. Vaši prijatelji će umreti – odgovori Monfor.

– Ne slušaj ga, Same! Pazi da te ne prevari! Čuo se Lunov glas.

Monfor neprimetno okrenu jedno dugme i glasovi iz podzemlja umukoše, a slika na ekranu nestade.

– Šta ste učinili? – upita Makferson.

– Samo sam isključio zvučne uređaje i ekran – odgovori Monfor.

Mornar se seti Mak Gregorovih objašnjenja: „Samo ne dozvolite da neko dodiruje uređaje. Desno je poluga obojena crveno. Nju ne dirati, jer ona aktivira mine na prilazima, odnosno uništava sklonište... Treba povući levu ručicu uvis, a zatim na šemi sa brojem jedan pritisnuti prvo dugme. Ono otvara put iz skloništa do lifta. Kad ljudi iz skloništa jave da su ušli u lift, treba pritisnuti drugo dugme na istoj šemi. Lift će se popeti i to je sve.“

– Skinite ruku sa crvene poluge! – naredi Makferson.

– Mak Gregor je izdao!? – ote se Monforu usklik i oči mu mutno blesnuše. – Ne, neće vam uspeti!

– Brojaću do tri, a onda ću vas ustreliti – zapreti Makferson.

– Gotovo je! – viknu inspektor, i njegova ruka pritisnu ručicu.

Mornar opali u istom delu sekunde, i pogodi zločinca pravo u čelo. A tada, kao da nije opalio revolver nego kao da je eksplodirala granata, cela tabla sa uređajima odlete u vazduh. Makfersona pritisak odbaci na stepenište i komadi metala ga izranjaviše na nekoliko mesta. On oseti kako mu se muti svest, ali je i dalje slušao. Zgrada je drhtala od potresa. Nekakav lanac eksplozija, potmulih i dalekih još nije bio prestao.

Užasnuti mornar je zurio u mrak pred sobom. On izvadi džepnu lampu i pogleda. Dobar deo uređaja bio se sručio sa metalnim liftom u duboki koridor do podruma zgrade. Mornar otpuza i pogleda posledice razaranja.

Dole pod zemljom, na sto dvadeset metara dubine, zauvek su pokopani Lun i prijatelji, pomisli on i glasno ridanje teškog plača mu se ote iz grla.

On istrča uz stepenište ostavljajući za sobom krvav trag. Prođe kroz kabinet i izide na glavni izlaz. Još uvek je držao revolver u rukama. Vodila ga je misao da stigne u podrum. Nadao se da će otkriti nekakav ulaz.

Na dnu stepeništa ugleda dva uniformisana muzejska čuvara. Zurili su u crnca koji je trčao sa oružjem u rukama. Makferson je opet bio pod maskom crnca, ali bez kape vozača taksija, nego sa modrim be-reom na glavi.

– Šta se događa? – viknuše čuvari i mašišu se ka oružju.

Makferson opali i obojicu pokosi sigurnim pogocima.

Tek kad stiže do podruma uvide koliko je besmisleno to što pokušava. Svuda beton, okovana vrata, rešetke... Kako će saznati gde je drugi prolaz! Ne, on nije dovoljno saznao od podlog Mak Gregora. Treba se vratiti i pitati ga o svemu, niče misao u Makfersonovoj glavi.

On ustrča u hol, ali sada zadenu oružje pod pazuhu.

– Šta se događa? Vidiš li koga? – čuo se glas jednog stražara pred dvorišnim izlazom iz muzeja.

– Nešto je eksplodiralo. Već je obavešten pukovnik – odgovarao je iz mraka drugi glas.

– Evo dolaze. Čuju se sirene – reče stražar.

Zaista, napolju su urlale sirene policijskih automobila. Makferson požuri da izide.

– Stoj! Ko je to? – zaustavi ga stražar sa naperenom mašinskom puškom.

– Vojvoda me šalje! – odgovori Makferson.

– Vojvodi služim verno! – odazva se stražar i okrete se prema ulazu kroz koji u prostrano dvorište udoše dvoje kola.

Makferson se povuče u mrak i pored kolonade pride kapiji. Stajao je uz jedan stub kad se začu naredenje da se kapija otvori. Dva stražara u mraku skidoše metalne zaslone i povukoše ukrašene rešetke ogromne kapije. Makferson prisluškivao im i sam pomože. A kad se i velika kapija otvori da bi ušla velika vatrogasna kola, Makferson šmugnu u mrak. Tek na svetlosti gradskih svetiljki on shvati da se tako ne može kretati. Odelo mu je bilo iskidano na nekoliko mesta, a ruke i lice umazani krvlju. Osećao je i da ga izdaje snaga.

Bilo je sreća što neki građanin beše zaustavio automobil da pogleda šta se to dešava na ulazu u Tauer. Ova drevna građevina puna mistike prošlosti, u kojoj su u sačuvanom delu još uvek kraljevska riznica, arsenal i ratni muzej, uvek je bio predmet interesovanja i radoznalosti Londonaca i svih posetilaca grada. Čovek koji je sedeo za upravljačem zaustavljenog automobila nije ni primetio da s druge strane automobila prilazi neki crnac.

Tek kad su vrata lupila i kad su se kola zatresla od tela koje se sručilo na sedište, vozač se okrenu.

Pogled mu se susrete sa zamućenim i suznim Makfersonovim očima. Čovek pogleda upereni revolver, krvave ruke i izranjavljeno lice.

– Šta hoćete? – promuća nepoznati.

– Vozite, brzo! – naredi Makferson.

Drhtavim rukama vlasnik automobila uključi brzinu i potera.

– Kuda da vozim? – upita on skrećući oko Tauera.

– Preko mosta! – kratko zapovedi mornar.

Kad stigoše na drugu obalu Temze i produžiše k jugu Makferson se spremi da izide. Na uglu Abej ulice on zaustavi automobil i kad izide, naredi vozaču da vozi dalje. On zatim stade na papučicu autobusa koji je kretao. U početku svetlost nije padala na njega i njegov izgled je odavao odbranca iz daleke Afrike, kakvih je u Londonu bilo. Ali kad ga svetlost u toku vožnje bolje osvetli, putnici počеше da ga začuđeno posmatraju.

On čuteći sačekao da autobus stane, a tada izide i žureći zađe u Grendž bulevar, a odatle poznatim prolazom vrati se u Abej ulicu.

Ova opreznost je bila potrebna u slučaju da vozač upozori policiju. Psi bi ga lako našli po tragu i sklonište bi bilo u opasnosti.

Kad se nađe u skloništu, bezbedan, ali usamljen, on glasno zakuka. Jadikovao je nad sudbinom i zaklinjao se da će se osvetiti. Uzbudjenje i žalost ga još više iscrpiše, i on zatekura. Ne stiže ni do neke sobe, nego se u holu sruši na debeli tepih, koji brzo upi nekoliko kapi krvi. Nesvestica se pretvori u potpun mrak.

Dugo se u pustom dvorcu čulo muklo ječanje. Snažno Makfersonovo telo borilo se sa ranama i smrću koja ga je onesveštenog, neprevijenog i usamljenog, vrebala utoliko sigurnije što je vitalnost bila ubijena žalošću i ugašenim nadama.

Na desetak metara od njega iza betonskih zidova urlao je na sav glas Ramsi Mak Gregor. To što mornar ne dolazi protumačio je kao znak opasnosti. Što je vreme više odmicalo, Mak Gregora je sve više morio strah.

– U pomoć! Neću da umrem! Spasavajte! Milion funti! Dva miliona za pomoć! Gde ste, ljudi?! – vikao je već na ivici ludila.

Ali sve je bilo uzalud. Niko ga nije mogao čuti, i niko mu nije mogao pomoći. Jedina nada mogla mu je biti u tome da mornar dode k svesti, previje svoje rane i ostane živ. Ali, Mak Gregor nije znao ni za tu jednu mogućnost.

X

Stigavši pred muzej Frenk Olivant od stražara zatraži objašnjenja za svu ovu gužvu. Kad mu rekoše da se dogodilo više podzemnih eksplozija, on otrča uz stepenište do upravnikovog kabineta. Policija i svi pridošli ispitivali su samo podrumne i prizemlje, gde su se nalazili i leševi dvojice vratar. Zato je Olivant mogao nesmetano da osmotri poprište duela između Monfora i Makfersona.

Krvava rana na inspektorovom čelu bila je suviše jasan znak da o tome da li je još živ ne treba ni misliti. Pukovnik zato samo pretrese džepove odela na lešu i uze dokumenta i nekoliko stvarčica. Zatim mrtvog Monfora gurnu u duboku jamu, kroz koju se sručila konstrukcija lifta i nad kojom su visili ostaci postolja komandnih uredaja. Čuo se pad tela u dubinu. Pukovnik se uhvati za ostatak jedne metalne šipke, koji je virio iz zida. Držeći se tako ispruži nogu i njome poče da ljulja ostatak postolja komandnih uredaja. Veliki blok betona se sruši uz muklu tutnjavu, a odaju ispuni prašina koja se podiže.

– Ovde je sve svršeno. U podzemlju će nestanak vazduha učiniti

svoje – poluglasno je govorio Olivant penjući se nazad u upravnikov kabinet tamo zaključa pancirna vrata i zaključa ih ključevima kakve je i sam imao i kakve beše malopre uzeo od mrtvaca.

Baš u tom trenutku začu korake iza sebe. On se naglo okrenu istovremeno izvlačeći revolver, ali se smiri kad prepoznađe upravnika muzeja.

– Šta se dogodilo, gospodine pukovniče? – pitao je Judžin Ris.

– Mala neprilika... Nehotično ili u nastupu slabosti inspektor Monfor je povukao ručicu koja je aktivirala mine u komandnoj sali i svima ulazima. Pri tome je poginuo – objasni pukovnik Olivant.

Još dok je govorio, on zatvori i prikrivena vrata u tapetama. Sada se nije video nikakav prolaz ka mestu malopredašnje tragedije.

– Imate li da izdate neko naredenje? – upita Ris.

– Preuzmite sve dosadašnje Monforove dužnosti.

– Znači li to i dužnost vode trećeg vojvodstva?

– U svakom slučaju. Kako je nestao i Mak Gregor, nas dvojica moramo hitno ostvariti ostale zadatke. Ovo sklonište smo za sada izgubili. Zato ću izdati naredenje da članovi vrhovnog saveta predu u glavnu bazu – nastavi pukovnik osvrćući se po kabinetu i sedajući u duboki naslonjač.

– Ko preuzima dužnost vode prvog vojvodstva? – upita Judžin Ris.

– Za sada ću tu svoju dužnost zadržati, jer Ramsijeva sudbina nije sasvim izvesna – odgovori pukovnik.

Čekali su nekoliko trenutaka, motreći jedan drugog ispod oka. Prvi se odluci da govori Judžin Ris.

– Obećavate li mi da će mi biti zaboravljena greška, ako je počinim jednim pitanjem, koj je ujedno i moj predlog, moje mišljenje? – počeo on.

Olivant ga osmotri, a onda klimnu glavom.

– Sve što budete pitali, ili predložili, smatraću da je bilo dobro i na merno – odgovori ozbiljno.

– Već dugo želeo sam da vam kažem... Ne znam kako da to formulišem, ali... Evo u čemu je suština, grubo izraženo: Vi treba sve da uzmete u svoje ruke... Ramsi Mak Gregor je, ipak, u suštini varalica. Hm, lažni Ramsi, bratoubica! Njegov novac i sposobnosti su nam dobro došli, ali sada... – uzbuđeno je govorio Judžin Ris.

– To su krupne stvari... Ima nešto u tome o Ramsiju. Ovo rešenje može da znači da je on izdao i da je Lunov mornar bio došao – reče Olivant.

– Očito je da je izdao. Čovek, izgleda neki crnac, koji je izišao iz muzeja posle eksplozije znao je lozinku, ali je kasnije utvrđeno da nije bio niko od naših – nastavi Ris.

– Kako ste to doznali?

– Izvršio sam prebrojavanje zbog smrti dva čoveka. Oni su ustreljeni i sigurno je da je protivnik bio u centru naše organizacije – objasni Ris.

– Tako, dakle! Mak Gregor je postao izdajnik. Jadni Monfor, on je digao uređaje i sebe u vazduh! Jeste, bio je sadista i postao bi smetnja u odlučnom obračunu. On je već zamišljao hiljade načina kako da brzo i jednostavno uništi sve one koji ne bi trebalo dalje da opstanu, ali nam je mnogo vredno – nastavi Olivant ustajući.

– Evo, neko dolazi – upozori Ris.

– Kažite da smo pregledali ovaj deo, i da je ovde sve u redu – šapnu pukovnik.

Dva policajca udoše i pozdraviše. – Dozvolite da pregledamo ovaj deo zgrade – reče jedan od njih.

– Pukovnik Olivant i ja smo pregledali kabinet i ovo najbliže. Ja sam upravnik muzeja i znam ovde svaki detalj – odgovori Judžin Ris.

– Šta se nalazi tamo iza onih vrata? – upita policajac.

– Tamo je mala soba za odmor, a dalje je hodnik, koji izvodi na odmorešte za pušenje i dalje ka drugim prostorijama. Možete obići sve to, jer mi smo pogledali samo kabinet i najbližu okolinu – ljubazno objasni Ris.

Policajci prodoše.

– Kako ćemo održavati dalju vezu? Kao i do sada? – upita Ris.

– Ne. Izvesno vreme jedina veza je prema glavnoj bazi preko komandanta tajne flotile. Broj njegovog telefona u Viku imate. U slučaju da tu vezu ne možete koristiti, moj pomoćnik major Braun održavaće vezu službenim radiostanicama. On će u slučaju hitnosti moći i sa mnom da izmeni obaveštenja – odgovori pukovnik.

– To znači da nećete biti u zemlji.

– Biću u glavnoj bazi. Njeno mesto nije potrebno da znate, bar za sada. Vaš je posao da svima u organizaciji postavite cilj da povećaju broj vitezova. Treće vojvodstvo može i da proglasi devedeset plemićkih titula. Vas lično vrhovni savet će primiti u dom lordova. Možete smatrati da je to rešeno – tihim glasom, ali jasno je govorio pukovnik.

– Učiniću sve da opravdam vaše poverenje. Stojim vam na službi, vrhovni vođo! – ukruti se Ris i brzim pokretom ispruži otvorenu šaku na pozdrav.

– Još jedna stvar. Pridite bliže – tiho nastavi pukovnik. – Sumnja da je Ramsi izdao, vrlo je teška. Međutim, ne možemo to ostaviti bez posledica. Doveo je u opasnost čitavu mučno izgrađenu organizaciju. U slučaju da bude nekako oslobođen, ili se sam pojavi, zadržite ga tako da bude sigurno odvojen od svakog, dok savet ne odluči da li je kriv.

– Možda bi bilo bolje... – počeo Ris.

– Cinićete ono što budete smatrali da je najbolje, moj lord. Vaša odgovornost je sada velika, jer ostajete u Londonu – prekide ga Olivant shvatajući da će Ris predložiti uklanjanje lažnog Ramsija Mak Gregora.

– Učiniću sve što budem smatrao da koristi velikoj ideji! – oduševljeno prošaputa Judžin Ris.

– Uvek sam vas cenio! Budite srećni i učinite sve da stalno raste i ubrzava se mobilnost vitezova i svih faktora carstva! – uzbuđeno zaključio pukovnik i čvrsto steže ruku Judžina Risa.

Rastadoše se žurno. Ris zaključa oba ulaza u kabinet i pođe da vidi do kakvih rezultata je došla policija. Nade čitavu grupu stručnjaka, kako istražuju oko leševa.

– Nema tragova eksplozijama – zamišljeno reče jedan policijski inspektor.

– Nije ih ni bilo. Mislim da se negde u podzemlju nešto srušilo. To nije prvi put da se pod Tauerom nešto sruši. To su višestruki lavirinti potkopa, hodnika i zarušenih prostorija. Treba samo pojačati straže – trudio se da objasni Ris.

– A šta mislite o ovom dvostrukom ubistvu? – upita inspektor.

– Neki lopov se bio pritajao da noću ukrade neku muzejsku dragocenost. Mi imamo zlatnih predmeta i eksponata koji vrede čitavo bogatstvo – odgovori Ris.

– Da li je nešto ukradeno?

– Ne, nije nestalo ništa. Praktično je nemoguće nešto odneti, jer su svuda namešteni signalni uređaji, a u dvorane je nemoguće prodrći. Uredaji otkrivaju čak i miša koji uđe – objasni Ris.

– Pa kako se zadržao nepoznati ubica?

– Jedina mogućnost je da se zadržao na nekom odmorištu za pušenje, ili na stepeništu. Tamo nemamo signalne uređaje, jer su do sada smatrani nepotrebnima.

– Znači, čuvari su čuli neki pokret nepoznatog i pošli da pogledaju. On je pucao, ubio ih i prodro napolje. Je li to vaša teza? – upita inspektor.

– Sasvim tačno ste je formulisali – odgovori Ris.

– Nije bilo teško da je iskažem, jer sam i sam došao do istog zaključka – dodade inspektor.

– Verujem da će se vaš zaključak pokazati kao tačan – osmehnula se ljubazno Ris i pođe dalje.

Sve do posle pola noći policajci su ispitivali, snimali, tražili... Zatim iznesoše poginule čuvaru, središe zapisnike sa iskazima svedoka, stražara i upravnika muzeja.

Kad je na Big Benu odzvonilo jedan sat posle pola noći, u muzeju je zavladała tišina.

Bar je izgledalo da je sve tiho i da se među zidinama ništa više ne događa.

XI

Kad je Monfor isključio zvučne uređaje koji su povezivali spoljnu komandnu prostoriju sa skloništem, nekoliko trenutaka svi zarobljenici osluškivali su preneraženo. U jednom momentu do njih stiže zvuk mukle grmljavine. Sklonište se jedva osetno zatrese, a zatim nastade nekakva čudna tišina. Čulo se samo disanje prisutnih.

– Postalo je nekako zloslutno tiho – izreče Iris zajedničku misao svih prisutnih.

– Prestali su da rade ventilatori koji su do sada jedva čujno zujali – primeti Kenford.

– Šta li se gore događa? Monfor je opasan. Da li će ga Makferson savladati? – glasno postavi pitanje Markinč, čime još jednom otkri profesionalnu radoznalost.

Jedino Lun ništa ne reče. On je osluškivao. Pogađao je šta se dogodilo, ali nije hteo da zbuñuje i plaši ostale. Zato reče ono što je moglo da poveća optimizam i pojača otpornost sviju:

– Monfor je morao da prekine vezu sa skloništem. To znači da imamo odrešene ruke da radimo.

– Možda će Makferson uskoro stići do nas – reče Džejn Vitington.

– Njegov zadatak nije ni mogao biti to da stigne do nas. Ako i to bude uspeo, onda je pravi genije! – osmehnula se Lun.

– Pa šta je njegov zadatak? – upita Markinč začuđeno i ne pogađajući Lunovu težnju da održi moral na visini.

– On treba da onemogući kontrolu nad nama, kako bi se mi sami pobrinuli za ostalo – odgovori Lun.

Uskoro su svi čvrsti predmeti bili u pokretu. Lun je sastavio svoj nož i njime počeo da seče prostirače. Kad je pokazao kako se to radi, on taj posao predaše devojkama.

– Nasecite četvornih delova toliko da višestruko prekrijemo vrata sefa – objasni im, a onda počeo da rastavlja uređaj za podizanje i spuštanje ležaja u donjoj prostoriji.

Veliki prenos jakih zupčanika i gotova ručica pokazao se kao odlična mašina za struganje i bušenje. Kenford ga je posmatrao sa interesovanjem.

– Ti si i improvizator u tehnici – reče smejući se zbog toga kako je Lun upotrebljavao ovaj uređaj časa za odvrtnanje navoja, časa za bušenje rupa, a časa za brušenje delova čelika.

– Hajde da i mi skinemo onaj drugi uređaj – predloži Markinč.

Uskoro su njih dvojica imali izgubane ruke i polomljene nokte, a nisu bili skinuli ni delić uređaja. Lun im pomože tek kad se požalio, iako je čitavo vreme posmatrao kako se muče.

– Uvek se ljutim na svog automehaničara zbog cena popravki na svom automobilu, ali od sada ću mu plaćati duplo! – odhuknu Edi Kenford brišući znoj s lica.

– Izbrusite ove delove čelika tako da dobiju na vrhu oblik bur-

gije za metal. Drugu stranu svakog dela prosecite da se može pričvrstiti na osovinu ovog najbržeg točka – objasni Lun i pokaza im kako njegov uređaj zujeći već reže neokaljeni metal.

Naporni rad je svima skratio vreme i oterao brige. Jedino je Lun često zastajao, nešto osluškivao i podrhtavajući nozdrvama nešto mirisao. To primeti Džejn i pride.

– Ocenjuješ kojom brzinom gubimo kiseonik? – upita ona šapatom.

– Džejn, draga, ne misli na to i ne govori – mirno joj se obrati Lun, ali Džejn je znala da u njemu besni uragan napora.

To joj potvrdi njegova užurbanost pri bušenju metala na sefu koji je skrivao komandne uređaje. Već je časovnik pokazivao osam sati ujutro, a tek je bila probijena prva nepravilna rupa na spoljnom oklopu sefa. Trebalo je još najmanje deset takvih rupa, pa će eksplozivne cigare moći da dokrajče napor i otvore čeličnu bravu. To je najmanje četrdeset časova rada. Da li će do tada istrajati zalihe vazduha? To pitanje mućilo je Luna, a sada i Džejn, jer je ova poznata naučnica na polju biologije znala dovoljno o vazduhu da joj ne može promaći ni najmanja promena u njegovom sastavu.

– Ima razloga, koji su čisto praktične prirode, zbog kojih od ovog momenta u ovoj prostoriji može ostati samo onaj ko okreće ručicu bušilice – počeo Lun.

– Pa šta da radimo? – upita Iris.

– Svi će sići u donju prostoriju, zatvoriti kapak i spavati. Na smenu ćemo bušiti svaki po pola sata. Upravo, dvojica će se smenjivati, a treći će spavati četiri sata. Zatim će on zauzeti mesto umornijeg, a on će otići da spava – objasni Lun.

Od tog momenta u zatvorenoj donjoj prostoriji čuo se tihi razgovor, a gore u najvećoj samo se čulo zujanje primitivne bušilice.

– Postaje pomalo zagušljivo ovde – reče Iris izražavajući time i dosadu zbog toga što je sada Kenford bio kod bušilice.

– Potrudite se da spavate – reče Lun. – U svakom slučaju budite mirni, jer ja moram spavati svoja četiri sata.

Iris napući usne i učuta.

Džejn i sama zauze pogodno mesto i spremi se za spavanje. Probdevena dvadeset i četiri časa činili su svoje. Svi sem Kenforda i Markinča koji su bušili metal, spavali su u donjoj prostoriji na tri ležaja, od kojih su dva bila srušena na zemlju pri vađenju uređaja za bušilice.

★

Sledeća četiri sata spavali su Kenford i devojke, a zatim na odmor pode Markinč. Tada se probudiše Iris i Džejn. Prolazeći ka kupatilu ugledaše Luna kako okreće bušilicu. Go do pojasa on je bio zategao mišići niz koje se slivao znoj. Pod njegovim rukama zbog pritiska i brzine okretanja metal se grejao i dvostruko brže popuštao nego kad su bušili Kenford ili Markinč.

Iris zastade zadivljena lepotom savršenog muškog tela, ali Džejn prođe do kupatila i vrati se sa jednim vlažnim i jednim suvim peškirom. Dok je Lun besomučno okretao bušilicu, ona ga obrisa prvo vlažnim peškirom, a onda ga istrija suvim.

– Divno mi pomažeš, Džejn – osmehnu se Lun i na časak prekide da okreće ručicu.

Iskrenuvši glavu on sačeka poljubac. Džejn ga pri tome zagrlj.

– Ne plašim se ako treba da umremo – šapnu mu ona.

– Bila bi to uteha, ali više volim s tobom ostati živ, nego umreti – nasmeja se Lun.

Ona ga udari po goljoj mišici i pobeže u kupatilo.

– Srećna si, zar ne? – dočeka je Iris prijateljski se osmehujući. – Kad tebe vidim, postaje mi jasno zašto je bio onako nepristupačan.

– Zar on? – nasmeši se Džejn.

Iris klimnu glavom i slikovito joj opisa sve svoje veštine prilikom pokušaja da zapali strasti u Lunu. Džejn ju je pažljivo slušala. Razumela je sve što joj je Iris rekla, ali nije mogla da shvati kako to Iris može da izaziva muškarca koji je ne voli i koga jedva poznaje. Džejn je bila suviše zauzeta naukom, suviše jednostavna i suviše čista u moralnom pogledu da bi mogla da shvati ono što je bilo sadržaj života Iris Mak Gregor.

– Zar ga više ne voli? – upita Džejn.

– Pa ja ga nisam volela! Zar ne shvataš?

– Pa zašto si htela?...

– Tako se to događalo... Nikada nisam volela... Svi su gadni! Sve to mi je bilo odvratno! A uvek sam htela ponovo da probam. Toliko sam čitala o uživanjima, o seksu, o strastima... A ništa nisam doživela... Sve je bilo gadno... – pričala je malo uzbuđena Iris.

– A ja opet... Ljubav prema čoveku koji te voli je već nešto zanosno i veliko. Uzajamne strasti takvih dvoje... Sve što se među njima događa, tako je divno, tako prožima čitavo biće! – oduševljeno je pričala Džejn.

Iris ju je začuđeno gledala.

– Misliš li da tu sposobnost potpunog doživljavanja imaju svi? – upita ona.

– Razume se! – potvrdi Džejn.

– Ti si biolog, poznata naučnica; ti bi morala da znaš i budeš u pravu... Ali ja nemam sposobnost doživljavanja. Sve sam pokušala. Opijala sam se, izlagala telo pred mnoštvom muškaraca, igrala, ljubila se i činila sve što je trebalo da bude strast i nekakvo doživljavanje... Ni kada sam se nasilno priključivala uz Lunu! Nikada, ništa... – govorila je već potresenim glasom i suze joj navreše na oči.

– Pa sama si rekla da ga ne voliš. Besmisleno bi bilo očekivati pot-

punost sreće. Kada bi to tako moglo, onda bi uzajamna ljubav, brak, vernost, porodica, sve bi to bilo besmisleno, nepotrebno i neodrživo. Čovek bi prišao prvoj ženi, ili žena prvom muškarcu i bili bi srećni koliko im je dovoljno, a onda bi sve prestalo – objašnjavala je Džejn prirodu ljudskih odnosa u oblasti ljubavi.

Činila je to ozbiljno, uverljivo i metodično kao da se nalazi iza profesorske predavaonice na univerzitetu.

– Možda je sve tako... Kad me je Kenford duže gledao, ja sam osetila nekakvu prijatnu jezu... A kad me je nehotiće dodirnuo... To mora biti nešto tako – nejasno je govorila Iris.

Posle tog razgovora njih dve brzo spremiše obed. Sada je Kenford sav oznojan bušio čeličnu ploču. Iris donese jedan vlažni i jedan suhi peškir. Dok ga je brisala, on ju je zahvalno pogledao. Njegov pogled obuhvati salu. Ostali su bili u donjoj prostoriji i on opet pogleda Iris. Oboje su u tom trenutku drhtali. Iris je bila zbunjena i prvo pobede, zatim joj talas krvi pođe u lice, ali odmah oseti kako je ponovo obuhvata slatka drhtavica.

Kenford je privuče k sebi i njihove usne se spojiše.

– Da, to je to... – zbunjeno prošaputa Iris.

– Nešto si rekla? – upita Kenford brzo prihvatajući bušilicu, jer je od Luna već bio saznao kritičnost stanja u kom se nalaze.

– Nisam ništa važno. Upravo sam mislila nešto divno – odgovori Iris.

– Ti si sama divna! – dobaci Kenford. – Za tebe bušim ovaj ljuti čelik!

Ona mu se osmehnu i pođe ka ulazu u donju prostoriju, odakle je dolazio Lun, da opet prihvati bušilicu.

Prvih dvadeset i četiri časa prošli su bez naročitih promena u načinu života i rada petoro zatočenika.

Međutim, već se počinjala osećati oskudica kiseonika. Svi su osećali glavobolju, a bušioći su se brže umarali.

— Ja sam se nadao da će neko, ipak, stići do nas — reče u jednom trenutku Markinč.

— A ja sam se nadao da neće, i da nas smatraju mrtvima — odgovori Lun.

— Vazduh je već nepodnošljiv. Šta će biti nakon još desetak sati? — zabrinuto reče reporter.

— Do tada ćemo završiti probijanje sefa, pokrenuti pregrade, naći zalihe kiseonika i nastaviti da radimo i živimo — odgovori Lun.

— Kad dodemo do kiseonika, nećemo morati toliko naporno da radimo — reče Kenford.

Lun se osmehnu.

— Ništa nije sigurno, ali ako za desetak dana ne budemo slobodni, uzalud se i sada mučimo — dodade zatim.

— Zašto bi bilo zlo kad bismo se oslobodili i posle mesec dana? — upita Markinč.

Lun mu ne odgovori, nego pođe da nešto uradi oko brušenja delova za bušilicu.

— Stigao si do nekakve njegove tajne — osmehnu se, s malo ironije, Kenford. — Bar sada, kad smo živi pokopani, mogao bi da nam kaže o čemu se radi.

Trebalo je izbušiti još dve rupe, što je značilo još najmanje osam sati rada. Kenford i Markinč su predlagali da se eksplozivne cigare odmah upotrebe. Dve rupe manje ne čine ništa, mislili su oni. Lun je bio drugačijeg mišljenja. On je dugo crtao i proračunavao, grebući kadmijski sloj na metalnim zidovima.

— Ne smemo rizikovati da ne uspeмо. Ako ispalimo eksploziv koji je ovde, a ne otvorimo sef, onda je smrt sasvim sigurna — ozbiljno je objasnio dvojici muškaraca, ali tako da to devojke ne čuju.

Bacili su se na posao, trudeći se da ne vide izmučeni izgled devojaka, koje su se već gušile. Lun je nadmašivao i samoga sebe. Radio je kao da mu ne treba vazduha, i kao da je svaki njegov deo tela, jednostavno, dobro okaljani deo mašine.

Trebalo je izbušiti još jednu rupu, a sasvim su iznemogli i Kenford i Markinč. Ležali su u sali za konferisanje, gledajući u niske tavanice i proklinjući inženjera koji je toliko ekonomisao sa visinom skloništa. Da nije bilo tako, oni bi još uvek imali kiseonika.

— Markinču! Kenforde! — pozvao ih je Lun.

Njih dvojica se ne odazvaše. Nisu imali snage, ni volje, da se pokrenu, ili ih je hvatao smrtni san trovanja ugljendioksidom. Lun baci pogled ka devojkaма. Džejn je čupala haljinu, koja je imala kragnu uz vrat. Bilo je očito da njen organizam pruža poslednji otpor.

Lun koraknu napred, saplete se, i pade. Tako mu je bilo teško da ustane! Zeleo je da ostane tako na prohladnom metalu, sa koga su skinuti i isečeni prostirači.

— Moram ustati! Moram! — vikao je samom sebi, ne otvarajući usta.

Uspelo mu je da se odlepi od poda. Privukao je otkinutu ploču drvene obloge iznad jednog ležaja, razvio klupče kanapa, izvadio cigare sa eksplozivom i počeo da namešta minu. Sada je znanje dobijeno od najboljeg obijača kasa u Londonu trebalo da spase živote Luna i njegovih četvoro prijatelja.

Povrh mine naslaga izrezane delove tepiha i prostirača, pa sve to pridržao metalnom šipkom i drvenom pločom. Čim je to završio, krenu ka prorezu na podu. Sa otvora skoči, trgnuvši kanap.

Eksplozija muklo i, reklo bi se, vrlo slabo odjeknu u džinovskom metalnom sanduku na preko sto metara ispod površine zemlje.

Lun je bio svestan da sada treba ustati i pogledati sef. Slab miris dima podseti ga da je gore mogao izbiti požar. To ga pokrenu da uloži i poslednji delić snage. Podiže se, pope se do gornje prostorije i rukom zgrabi kroz rupu načinjenu na sefu. Debela čelična ploča se pokrenu, i on ugleda satne mehanizme, poličicu sa knjigama i presavijenim planovima, nekoliko ručica i tastera. Pokrenu ručicu sa natpisom »Spremište« sa znaka »zatvoreno« na »otvoreno«.

Negde se začu zujanje, ali on ne mogade više da izdrži. Sve mu se zamuti u glavi, i on se sruši. Bio se onesvestio.

Spavalo mu se, i tako mu je bilo dobro. Ništa ga više nije gušilo. Prohladan, prijatan vazduh dopirao je do njega. Izmoreni organizam tražio je okrepljenje u snu. Očni kapci nisu mogli da se podignu.

— Moram otvoriti oči i ustati... Vazduh neće stići dole... Oni će biti mrtvi... — vukli su se sporo zastrašujući zaključci u njegovoj svesti.

I ovoga puta snaga volje pobedi nemoć skršenog tela, i ono iscedi snagu za prvi pokret. Budenje je bilo ono što je moglo da obnovi akciju udova. Lun utrča u spremište, ugleda flaše sa kiseonikom i zgrabi najbližu. Još tu, u spremištu, odvrnu joj ventil i prenese je do otvora. Spusti je odozgo, kao bombu, i pođe po drugu. Prolazeći, primeti da se na gomili pokrivača razgoreva plamen, jer je gorenje omogućio priliv kiseonika.

Pošto baci i drugu bocu kiseonika među nepokretne sapatnike, on pronađe u spremištu aparat za gašenje požara. Zasu njime vatru, ne štedeći tečnost, a zatim se spusti u donje odeljenje.

Lako šištanje boca sa tečnim kiseonikom bilo je najlepša muzika koju je mogao čuti. On se spusti pored Džejn, zagrli je za trenutak, pokrenu njene ruke, za veštačko disa-

nje, priljubi usta uz njena, i snažno dunu. To isto učini sa svakim ostalim i ponovo se vrati do Džejn. Leže uz nju i oslušnu. Grudi su joj se pomerale.

— Tako lepo joj se pokreću grudi!... Tako je dobro što ona diše!... Diši, Džejn!... — mislio je, ne shvatajući da je sve to već jedan san.

Spavao je srećan i ohrabren.

★

Kad se osvestila, Džejn progleda. Htede da se pokrene, ali oseti nečiju ruku oko struka. Okrenu glavu, i ugleda Luna, čije je smireno lice bilo okrenuto ka njoj i priljubljeno uz njeno rame.

Setivši se strašnog gušenja, ona primače uho uz Lunovo lice. Čulo se disanje kroz nos.

— Živ si, dragi — prošaputa i, milujući mu progušalu tamnosmeđu kosu, obasipala je njegovo lice poljupcima, budeći ga na taj najdivniji način buđenja, pronaden davno, pre mnogo hiljada godina i uvek tako nov, uzbudljiv, čaroban.

— Draga... — prošaputa Lun. — Jesu li ostali živi?

— Ja ne znam još ništa. Gušila sam se, i sada sam se osvestila... Pa to je prošlo čitavih šest časova — odgovori Džejn i ustade.

Budila je prvo Iris, a zatim Kenforda i Markinča. Radost zbog spašenja bila je ogromna, ali je bilo ogromno i čuđenje kako je sve to uspelo Lunu.

— Više se nije moglo opstati. Kako si ti izdržao? — pitao je Markinč, osmatrajući komandnu tablu.

— Morao sam izdržati. Bili ste mi svi suviše dragi da bih smeo da poklekнем — osmehnุ se Lun.

On je već proučavao planove skloništa i uputstvo za rukovanje uređajima. Odmah je shvatio da su redovni prilazi zarušeni, ali su ostali rezervni. Od rezervnih dva su bila tako pripremljena da su se brzo mogla osposobiti. To su bili šuplji betonski valjci, poredani jedan na drugi tako da su sačinjavali dugu

betonsku cev. Uputstva su govorila da čak i gruba pomeranja tla ne mogu oštetiti takav rezervni izlaz. Naročite električne bušilice bile su pripremljene za probijanje prečaga od jednog do drugog valjka. Trebalo je samo nekoliko udaraca na naročita čvorna mesta, i prolaz iz jednog u drugi valjak bio bi otvoren. Po nacrtu, valjci su bili položeni u kosini. Već kod otvaranja prvog, pokazalo se da su na donjoj strani postavljena ispupčenja, koja su se pretvarala u stepenište do površine zemlje.

Sve to uredio je nečiji um tako genijalno da su svi uživali slušajući Lunova objašnjenja o tome.

— U tome što dela nauke stvaraju veliki umovi, a koriste ih obični zločinci, jedna je od osnovnih tragedija čovečanstva — reče Markinč.

— Da bi tragedija bila veća, čovečanstvo odavno zna tu, činjenicu, ali ne uspeva da je izmeni — dodade Kenford.

Lun je čuteći razmišljao koliko je istinito sve to što njih dvojica govore. Kako je sve to tačno i u odnosu na smrt Dr Beveridža i na strašnu tajnu koju mu je saopštio!

— Jedan izlaz vodi do porušenog dela Tauera, a drugi do tajnoga prolaza koji izvodi na Temzu iznad samog mosta ka Taueru. Za koji da se odlučimo? — upita Lun.

— Za onaj kroz koji ćemo izaći neprimećeni — predloži Markinč.

Lun klimnu glavom, i podiže bušilicu, za kojom se vukao veliki kalem sa namotanim kablom za napajanje strujom.

— Jeste li svi odabrali oružje? — upita on krećući.

Svi potvrdiše.

Pred svakom prečkom trebalo je okrenuti prekidač, koji je isključivao minu, i tada se mogao ukloniti. Mine su bile tu samo da spreče prodor u sklonište sa spoljne strane onom ko bi slučajno otkrio re-

zervne i tajne izlaze. Lun je svaki spoj brižljivo okrenuo, uklonio i isprobao, a zatim su prilazili Kenford i Markinč, vukući električnu lomilicu.

Napredovali su prilično brzo, ali su sati jurili baš zato što su oni hteli da ih zaustave, da ne protiče vreme dok oni ne budu slobodni.

Ipak, bio je na izmaku treći dan od momenta kad su kroz zvučnike čuli Makffersonov glas i otkad se dogodila eksplozija. Bilo je prošlo pet dana od momenta kad je Lun saznao strašnu tajnu, a još skoro ništa nije učinio da izvrši obećanje dato samrtniku.

— Još jedna prepreka do podzemnog tunela! — objavi Lun i zavrnu prekidač, ukloni kabl i dade znak dvojici drugova da privuku lomilicu.

Mašina zadobova, i betonski krug ispade. Unutra prođe memljivi i vlažni vazduh. Pozvaše Džejn i Iris da pridu, a oni uperiše džepne lampe u mračni i stari tunel, ozidan od tesanog kamena.

Bilo je dvadeset i dva sata kad ugledaše londonsko nebo nad svetlom obasjanim gradom. Izlaz se nalazio usred obale, zaštićen betonskom izbočinom, istovetnom sa onim koje su prikrivale odvodne kanale prema Temzi.

Oni se malo urediše i sačekaše pored reke dok Kenfor potraži i dovede veliki taks. Narediše da ih odveze do Lunovih kola, ostavljenih blizu Mak Gregorovog kluba.

— Edi, mislim da ti treba da rešiš jedan problem — počeo Lun.

— Pokušaću — osmehnu se Edi, blago milujući, u tami, ruku Iris Mak Gregor.

— Niko ne sme videti Iris dok za to ne bude momenat, i ti bi mogao da je odvedeš k sebi — nastavi Lun.

— Svakako! Neću ni ići tamo gde su me uhvatili. Imam jedan stančić o kome niko ne zna. Odvezite me samo do mojih kola na Nju Kont bulevaru — odgovori Kenford.

– Ja ću prvo do telefonske govornice, da se javim Meri. Ona mora da je u strašnoj brizi! – javi se Markinč.

– Mi ćemo onda sami – obrati se Lun svojoj Džejn.

Ona mu klimnu glavom i Lun šapnu reporteru:

– Skrivaj se brižljivo. Nikakvi senzacionalni članci za nekoliko dana. Evo ti moj ručni časovnik. To je mikrokamera. Snimio sam mnogo detalja. Ja neću morati ništa da dokazujem. To ćeš učiniti ti svojim reportažama.

– Sve će biti kako smo se dogovorili – obeća Markinč i izgubi se prema javnoj govornici.

Malo kasnije Lun je vozio preko Temze. Na Nju Kent bulevaru zastavi pored Kenfordovih parkiranih kola, a zatim upozori detektiva:

– Čuvaj tajnu da si slobodan. Odmori se i brini o Iris dok te ne pozovem. Reci mi broj telefona.

Kenford istrže listić iz beležnice i napisao broj telefona u stanu o kome nikada nije govorio, i koji je agenciji mogao da posluži u izuzetnim prilikama.

Lun pročitao broj, i pocepa list, a zatim krenu. On i Džejn bili su blizu skloništa. Kola pojuriše prema Abej ulici.

XII

Probudila ga je strašna žed. Još u polusvesti osetio je da je žed jači osećaj od bolova. Teško se pokrenuo i pokušao da ustane. Nesvestica ga je oborila i nekoliko minuta Samuel Makferson je ležao u čudnom položaju, glave zarivene čelom u debeli tepih. Kad je opet podigao glavu, treptajući je krenuo napred. Najbliža slavina sa vodom bila je u kupatilu. Otpuzao je u tom pravcu.

Napivši se i spustivši bolne udove na ležaj za masažu u gardarobi, Makferson pomisli kakvo to vreme pokazuje njegov časovnik. Bilo je

veće, a on je u muzeju bio posle tog doba. Nije li se vreme vratilo nazad? Malo se podiže, kao da će tako moći lakše da razmisli.

Valjda nije prošlo dvadeset i četiri časa od momenta kad je ranjen od eksplozija u Taueru? Oseti suvoću usta i znoj po čelu. Zaključio da ga još uvek drži temperatura. Zato pode ka kupatilu i svuče iscepano odelo. Gledajući se u ogledalu, primeti mnogo rana. Brada mu je bila narasla, a po licu se pokazale mrlje zbog znojem skinute šminke.

– Okupaću se... To će mi vratiti snagu – pomisli i pusti topli tuš.

Sa njega poteče krvava voda. Nekoliko rana je krvarilo, baš zato što je zgrušenu skramu oprala ta topla voda. On se ubrisa i otvori priručnu apoteku. Na svaku ranu posu nekakvog praha, a zatim stavi po komad gaze i učvrsti je širokim trakama flastera. Zatim obuče meko rublje i ispi dobru porciju ruma. Mornar je rum smatrao najefikasnijim i za svaku bolest pogodnim lekom.

Tek kad je izvršio sve te radnje, uslovljene više instinktom samoodržanja nego svesću, Makfersona ponova pritisnu tuga zbog Lunove smrti. Negde u podsvesti tinjala mu je nada da je njegov drug živ, ali svest je govorila da je sve gotovo. Opet jeknu muklo, i suze mu potekoše. Onda se seti svog zarobljenika.

– Sada ću izvršiti kaznu. Taj zločinac je za sve kriv – zaključio i, pridržavajući se za zidove, prede u hodnik, a odatle do sale sa betonskim blokovima.

Kad se blok skloni, Makferson ugleda Ramsija Mak Gregora. Milionar je imao nekakav čudan izgled. Neobrijan dva dana, i pomodreo od Makfersonovih udaraca, lica umrjlanog krvlju, ličio je na nekog sasvim drugog čoveka. Oči su mu bile čudno otvorene. Njihao se, sedeći vezan, i nešto govorio.

– Došao sam, Mak Gregore. Tvoj poduhvat se završio smrću mojih drugova. Sada ćeš umreti – izgovori Makferson u jednom dahu.

Mak Gregor ne reče ništa. Samo se i dalje njihao, i nešto govorio napuklim glasom. Njegov pogled pokazivao je da mu se um ugasio.

– Mak Gregore! – pozva Makferson.

Vezani čovek se samo ljuljao i nešto šušкао suvim usnama.

– On nije pio već dvadeset i četiri sata – pomisli Makferson i, ne razmišljajući, pođe u susednu prostoriju, iza koje je bila trpezarija. Donese bokal vode, i punu veliku čašu pruži Mak Gregoru. On je prihvati dok su mu ruke drhtale, i ispi je do dna.

– Mak Gregore, razumeš li da te zovem? – upita mornar.

– Sve ptice treba da nestanu... Ptice su stvarno neposlušni ljudi... Sakrili su se tako kao ptice... – nesuvislo je mucao Mak Gregor.

– Hoćeš da me prevariš? Spasavaš se ludilom, je li? – pitao je Makferson.

– Pst! Pobeći će mi ptice, a ja hoću da ih uhvatim. To su skriveni ljudi – upozori ga Mak Gregor.

– Ostavi detinjarije! – podviknu Mak Gregor.

– Pst! – upozori Mak Gregor.

Mornar ga udari. Udarac muklo odjeknu, a Mak Gregor zaplaka nekakvim roktavim plačem. Suze su mu se obilato slivale niz lice.

– Majko, ko je moj otac? Zašto ja nemam oca? – vikao je plačući.

– Šta gundaš? – upita Makferson.

Sada više nije bio siguran da Mak Gregor stvarno nije poludeo. Dode mu žao tako jednog ljudskog bića. Duskora je bio spreman da ubije stotine ljudi. Nije bilo davno kad je, ležeći u zlatu i svili, naredivao da mornara Makfersona ubiju.

– Milion mu ludih milionera! – opsova Makferson i pođe u ostavu.

Otvori konzerve, podgreja jelo, i odnese svom zarobljeniku.

– Jedi, a o svemu ćemo još razgovarati – zaključio odvezujući Mak Gregora.

Ovaj se skupi u ugao. Očima je prelazio desno-levo, kao da traži rupu u koju bi šmugnuo. Mornar mu primače jelo. Nije smeo da ga dotakne dok se Makferson ne udalji. Halapljivo je potom gutao komade mesa. Hleb je strpao u džepove i napio se vode. Makferson mu jednu ruku sveza za metalnu šipku na otvoru za ventilaciju. Kad brava na lisicama sklјocnu, Mak Gregor se stresse i poče da drhti.

– Miševil... Ne dajte da me grizu! – zakuka.

Makferson izide, i uskoro se vrati sa hrpom pokrivača i jastuka. Sve to baci uz Ramsija Mak Gregora, koji zgrabi jedno čebe i zavi se njime. Oči su mu prazno gledale.

– Sad su se pritajali! Ipak su tu! Ja znam, oni su mi privilegij tu ispod rebara! Kad budem spavao, grišće! – kukao je iznemogli glasom.

Makferson pobeže, da ga ne sluša.

U svojoj sobi, mornar ispi ostatak ruma iz načete boce, i leže. Osećao je da mu je zima i da drhti. Dobro se pokri, i oseti kako nekud nestaje. Činilo mu se da je izgubio težinu i da ga talasanje vazduha nosi kao pero kroz polumračne zidine Tauera... Ne, to nije bio Tauer, to je on plivao Temzom. Ribe su se zbog nečeg skupile... To su ribe grizle Mak Gregora, a on je gledao raširenih očiju... Još jednom je došao k svesti i doneo sebi vode. Kad se napio, utonuo je u nekakvo stanje sna i nesvesti. Nije znao koliko je vremena prošlo, nije mogao da misli, nije imao snage da se pokreće. Nek sve odnese davo! Čemu se i pokretati? Luna nema više. Nikog nema. Nema ni Makfersona.

To su bile jedine misli koje je u tom stanju mogao da oformi. Iz njih je proisteklo ono opuštanje tela i onaj potpuni krah volje. Mornar Samjuel Makferson je jednostavno dogorevao, da se uskoro ugasi.

Ulazeći u sklonište, Lun primeti sasušene crne mrlje na mermer-nom holu i uz ogradu stepeništa. Na beloj ogradi lepo su se videli tra-govi krvavih ruku čoveka koji se pridržavao. Svi tragovi su bili sas-vim pocrneli, što je značilo da je od momenta kad su nastali prošlo do-šta vremena. Lunovo srce ubrzano zakuca, a on vidno poblede. Pitao se da li je Makferson još živ.

Džejn je i sama primetila krvave mrlje, i kad Lun potrča, ona ga je sledila u stopu.

— Samjuele! Same, prijatelju! — vikao je Lun, ali niko se nije odazi-vao.

Lun potrča prema mornarevoj sobi i jurnu u nju. Zastade gledajući bledo mornarevo lice, osuto tam-nim mrljama zgrušane krvi i okrp-ljeno komadima gaze u flastera. U tom trenutku Lun pomisli da je mor-nar mrtav, ali kad se pokrenu zraci, svetla se odbiše od kapljica znoja na ranjenikovom licu.

— Živ je, živ! — kliknu Lun, obra-ćajući se devojci.

Džejn, i sama uzdrhtala, potrča pored Luna i njih dvoje u istom momentu kleknuše uz mornarev krevet.

— Same, prijatelju! Živ si! — uzbu-đeno, ali tišim glasom reče Lun.

— Ovde sam i ja, Same. Biću tvoja bolničarka — dodade Džejn.

Ali, mornar se ne pomače. Dugo su ga dozivali. Tek posle desetak minuta, ne otvarajući oči, kao da ih nije čuo, on počeo tiho da govori:

— Ne mogu više... Žed... Nema više Luna... Nema mog jedinog pri-jatelja... Ne mogu iše...

Luna podiđoše žmarci.

— On se opustio! Ne bori se više za život! — zaključi Lun, a onda se nađe nad druga i milujući mu čelo, počeo da govori: — Samjuele, ja sam tu! Živ sam, i došao sam k tebi... Tu je i Džejn. Ona te moli da je čuješ...

— Ne mogu više... — prozbori opet Makferson, i prsa mu se uzne-miriše kao da plače.

— Moram po lekara. Dovešću ga, vezanih očiju, da ne vidi gde je sklo-nište. Pripazi na njega! — reče Lun i otrča.

Jedan sat kasnije, sav zadihan, dovuče lekara, sa dovoljno instru-menata i lekova.

— Došao bih i bez vaših pretnji revolverom, samo da ste mi rekli da ste vi Lun — govorio je lekar prišavši mornaru.

Pažljivo ga je pregledao, oslušnuo srce, izmerio temperaturu, opipao rane.

— Veliki gubitak krvi, psihička klonulost i temperatura zbog malih upala mnogih rana i ranica. Sve se može popraviti, ako psihička klonu-lost nestane kad ga osvestimo — objasni lekar.

— Slučajno sam saznala da Lun i mornar imaju istu krvnu grupu — upozori Džejn lekara.

— Bilo bi korisno bar pola litre. Vidim da je gospodin Sikert snažan čovek, i mogao bi da žrtvuje čak i ceo litar — reče lekar smešeći se.

— Može li se transfuzija izvršiti direktno? — upita Lun.

— Neka neko odnese pisamce mojoj pomoćnici, i ona će mi pos-lati sve što treba. Napisaću joj i da se neću vratiti cele noći — reče le-kar.

Uskoro Džejn odjuri kroz garažu i izveze se Lunovim kolima. Nije prošlo ni tri četvrti sata, a ona je bila opet tu, uz postelju. Lun leže, i lekar brzo započe poslove oko transfuzije.

— Uskoro će biti osnažen. Dao sam mu sredstva protiv upala, a ujedno glikozu i preparate za di-rektno jačanje krvi. Već diše rav-nomernije, iako je znojenje naglo povećano — objavi lekar ohrabru-jući rezultat.

Lun je ležao čitav sat na uskom kauču i gledao kako lekar previja jednu po jednu Makfersonovu ranu.

– On vrlo slabo čuje. I rane su mu takve da sve ukazuje da je pretrpeo nekakvu eksploziju u blizini. Ipak me teši što nema preloma i zatvorenih rana – reče lekar.

– Dakle, on nije mogao jasno da nas čuje. Da li će ostati gluv? – upita Lun.

– Mislim da je to privremeno stanje, jer ni jedno uho mu nije krvarilo, što znači da se radi samo o lakšoj kontuziji – odgovori lekar.

Lun dade znak da Džejn ostane u sobi, a on pođe da osmotri sklonište, jer mu se za to tek sada pružala prilika, a trebalo je i da ležaj u bolesnikovoj sobi ustupi lekaru.

Kad je Lun slučajno otvorio praznu sobu sa betonskim blokovima, začudi ga hrpa posteljine u uglu. Neko je otuda cvileo:

– Miši... grizu, grizu... Ptice su pobile žive... Sve ptice ću ja, krc!... Ptice su skriveni neposlušni...

Lun je slušao u čudu, a zatim pride bliže, videći ko to jadikuje, uviđen čebadima i vezan uz šipku otvora za ventilaciju.

– To si ti, zlikovče! – prozbori stojeći nad njim.

Mak Gregorove oči ne pokazase da ga je prepoznao.

Grizu... – Oterajte miševe! – zacvile, saginjući se da poljubi Lunove cipele.

– Šta se to dogodilo, Mak Gregor? – upita Lun.

– Ja nemam oca... Ptice beže... miševi me grizu... Puno ih je u mojim grudima... Jedan beli, dva siva... jedan beli, dva siva...

– Prestani! – viknu Lun.

– Miši grizu!... jedan beli, dva siva... – jeknu Mak Gregor, i suze mu počese da svetlucijau, lijući niz lice.

– Ti si lud! – viknu Lun, kao da preti toj čudnoj pojavi, a zatim skoro šapatom dodade: – Izgleda da je Mak Gregor dovoljno kažnjen

Zatim se Lun vrati, i pretraži odbačeno mornarevo odelo. Nade

ključ od lisica, i oslobodi Mak Gregora. Prevede ga u jednu od soba sa ležajima, natera ga da se svuče i obvi ga čaršavom, da ne može umaći. Za svaki slučaj zaključa vrata. Rešetke na prozorima bile su dovoljna garancija da ne može pobeći. Pored toga, bile su okrenute ka slepom zidu susedne zgrade, od koje ju je odvajao uzan koridor.

Zatim Lun probudi lekara i povede ga u Mak Gregorovu sobu. Uz put mu objasni da se ovde dešavalo nešto čudno u toku njegovog odsustvovanja, i da je jedan čovek, izgleda, naglo duševno oboleo.

Kad pregleda Mak Gregora, lekar objasni:

– Neuravnotežena osoba; pretrpeo je nekakav težak nervni šok. Slom je potpun, a uz to traje i upala celog živčanog sistema. Zbog toga je temperatura povećana.

– Šta treba preduzeti? – upita Lun.

– Bolesnik odmah mora u duševnu bolnicu. Lečenje će biti dugo i... treba se nadati – odgovori lekar.

– Još ove noći ćemo ga prebaciti. Dajte mu neko sredstvo za smirenje – nastavi Lun.

Lekar klimnu glavom i, uzdahnivši, dade jaku hipnotičko-sedativnu injekciju.

– Ovo činim samo zato što imam poverenja u vas, gospodine Sikerte. Mogu li znati ko je ovaj čovek? Odnokud mi je njegov lik poznat, ali ova brada, povrede od udaraca... – reče lekar.

– To je Ramsi Mak Gregor. Šira objašnjenja vam ne mogu dati. Saopštiću vam na kojoj klinici će se nalaziti, i time će vaša savest biti umirena. Ne spominjite ni Mak Gregora niti ista što ste videli. To vam ne kažem zbog sebe, nego zbog vas, jer bi se moglo dogoditi da vas moji neprijatelji učutkaju zauvek – objasni Lun.

Iako ga radoznalost za trenutak zagolica, lekar se uzdrža, i nije pi-

tao ništa dalje. Posmatrao je kako Mak Gregor utonu u stanje opijenosti. Bolesnikovo lice je još uvek imalo izraz bola i straha.

— Stanje je možda teže nego što sam mislio. Toliko su mu pokidane moždane veze da ni sedativ ne deluje normalno. Lako je moguće da nikada više neće izići iz bolnice — zaključio lekar i pode nazad ka Makfersonu.

Lun šapnu Džejn da bezbrižno pode na odmor, jer su hol, sobe, trpezarija i kupatilo jedna celina koja se može čvrsto zatvoriti. Lekar neće moći da ode od bolesnika, a za to vreme će Mak Gregor biti prenet u bolnicu.

— Vratću se čim budem mogao. Treba i da porazgovaram sa prijateljem — zaključio Lun.

Odmah posle toga on položi Mak Gregora na jedna od onih specijalnih kolica kojima se teret može voziti i uz stepenište, i spustiti se niz njega. Lun je jednom video takva kolica u Veneciji, gde služe za prenos tereta preko mnogobrojnih mostova na kanalima. Napravio je nekoliko takvih kolica, da bi u svom skloništu mogao da prenosi, sa sprata na sprat, i terete koje druckije ne bi mogao sam preneti.

Spustivši Mak Gregora do podzemnog hodnika, Lun skrenu ka garaži. Pola sata kasnije nalazio se na prijemnom odeljenju velike klinike za duševne bolesti kod Totenhajm stanice.

Mladom dežurnom lekaru objasnio ko je nesrećeni bolesnik, i uplati za prvu nedelju dana lečenja. Na prijemnom odeljenju niko ne traži Lunovu legitimaciju a on dade lažno ime, i zatim krenu da obavi poslednji posao ta čudne noći.

Telefonom pozva starog, penzionisanog inspektora Skotland jarda Majkla Diksona.

— Koji ti je davo da me budiš posle pola noći? Ja sam penzionisan već čitavih devet meseci! — tobože ljutito progunda Dikson, ali

nije uspeo da sakrije živahnost u glasu, što je značilo da je polaskan Lunovim pozivom.

— Mogu li da te vidim, staro brun-dalo? Znam da je vreme nepogodno, ali...

— Možeš, čudače, u svako doba dana, sedmice, meseca i godine! — odgovori stari Dikson.

Pola sata kasnije Lun je sedeo u skromnoj biblioteci starog inspektora Majkl Dikson je bio drugi inspektor Skotland Jarda baš u ono vreme kad je sva londonska policija tragala za Lunom. Nekoliko godina, sticajem mnogih okolnosti, Dikson je bio u potrazi za Lunom. Nikada nije uspeo da ga uhapsi i optuži. Nekoliko puta ga je za trenutak imao u rukama, ali mu je Lun uvek umakao. Jedno vreme je Dikson, naročito na početku, mrzao Luna, toliko da je strepeo od toga da kralj ponoći ne pogine pre nego što ga on šćepa svojim rukama. Kasnije je počinjao da se divi Lunovim podvizima, ali ga je, ipak, smatrao prekršiteljem zakona. Malo-pomalo, Dikson se sve više divio čudnom i usamljenom borcu protiv zločina, koji je ujedno i veliki naučnik.

Pred kraj Diksonovog službovanja, on i Lun su već bili toliko čvrsto povezani prošlošću i prijateljstvom, da je inspektor zatražio penziju pre vremena, da ne bi morao još jednom da goni Donalda Sikerta.

Sada je Diksonova kosa bila još reda. Ožiljak, koji je njegovom licu davao izraz kao da će svakoga časa kihnuti, bio je nekako dublji, tamniji. Starac je očito kopneo, dosađujući se u kući posle trideset godina službovanja u Skotland Jardu.

Kad su se ove noći Majkl Dikson i Donald Sikert sreli, inspektor je dugo zagledao svog gosta, kao da ne veruje da je pred njim biće od krvi i mesa.

— Ti si sada prvi put u mojoj kući. Nisam hteo da te pozovem, a želeo sam... — progunda Dikson, i nabraćelo i napući usta, tobože ljut.

– Život je čudan. Nikad mi nije dozvolio da dugo radim ono što želim. Zato nisam stigao da te obidem, stari moj. Sada mi treba pomoć, i došao sam – reče Lun.

– Zar ja da ti pomognem? Ne verujem da ću uspeti, a želeo bih – osmehnu se Dikson.

– Moram početi od početka, od smrti dr Beveridža – poče Lun.

Inspektor se iznenadi i htede nešto da kaže, ali ga Lunov izraz lica spreči. Inspektor zapali kratku cigaru, i pažljivo je slušao. Samo je ponekad nestrpljivo lomio prste i premeštao noge, pokretao se kao da bi hteo nekud da jurne. Kad Lun završi, Dikson upita:

– Zar je to moguće?

– Svaka reč je istinita – odgovori Lun.

– Ali, zašto sve to? Šta su hteli da postignu? Šta je rekao dr Beveridž? – brzo je pitao Dikson.

– Ne mogu da kažem taj detalj. Ne treba niko da ga zna. Dovoljno je znati da su zločinci Mak Gregor, pukovnik Olivant i inspektor Monfor. Oni su sarađivali sa razbojnicima. Uzeli su nešto od naučnika, i ubili ga. Ubili su Pipčina, oteli mene, Džejn, Markinča i Kenforda... Rekao sam ti da su srušili izlaze iz podzemnog skloništa, u nameri da nas ubiju. Sve što sam ti rekao je istina, kunem se čašću i svim što poštujem i volim! – zaključio Lun.

– I šta treba ja da učinim? – upita Lun.

– Treba da oceniš ko su poštjeni i uticajni ljudi u Skotland Jardu, i da im sve ovo ispričaš. Treba neprekidno da utičeš na istragu, da ne zaluta, ali i da se sve ovo ne sazna u redovima Monforovih ljudi – odgovori Lun.

– Sve što si rekao, se nekako poklapa sa onim što piše u novinama, iako javnost ne slutiti šta se sve dogodilo – reče Dikson klimajući glavom.

– Hoćeš li nam pomoći, stari? – upita Lun.

– Moram... Znam ljude koji će mi verovati, i koji nisu ni u kakvoj zaveri, jer nisu od te vrste – odgovori Dikson.

Njegovo lice se bilo zažarilo od napregnutosti. Došao je nekako mladi, puniji života.

– Hoće li Kenford, Markinč i ostali svedočiti kako treba prema tvom pričanju? – upita on zatim.

– Kasnije, kad rešim bitku oko te kobne tajne, svi će svedočiti. Do tada ih niko ne sme videti, jer nad svima nama se nadnela pretnja smrti – odgovori Lun.

– Neka makar Markinč napiše – reče Dikson.

– Bio bi ubijen u najskorije vreme. Niko sem tebe ne sme da sazna da smo živi, bar nekoliko dana. Potrudi se da nam daš toliko vremena – zahtevao je Lun.

Majkl Dikson počuta. Nemo je klimao glavom, a zatim zaključio:

– Ti rizikuješ čitavog života, pa mogu i ja ovog puta. Nikada nisi prevario neđužnog, nećeš ni mene.

– Zaklinjem ti se da neću, stari moj! Samo, čuvaj se. Jer, ako čudovišna organizacija ovih napadača sazna da si se umešao, ubiće te pre dvadeset i četiri časa od ovog momenta – reče Lun ustajući.

– Drži se, čvrsto! – ohrabri ga Dikson, pozdravljajući se s njim na odlasku.

Starac više nije mogao da spava. Beležio je detalje Lunove priče, da ih ne zaboravi, i pravio plan kako da onemogući čudnu zločinačku organizaciju Mak Gregora i nekoliko ličnosti iz krugova Intelidžens servisa i Skotland Jarda, a i mnogih drugih, bar je tako govorila logika.

Posle Lunovog odlaska Dikson pozva kliniku, da proveri je li tamo primljen Mak Gregor. Kad dobi potvrđan odgovor, osmehnu se, ali, za svaki slučaj, odlučio da rano ujutru pronade Mak Gregorovu fotografiju i poseti bolesnika. Dikson je verovao Lunu, ali je hteo da proveri

nije li se Donald Sikert prevario, možda, u ličnosti tog čuvenog kralja uglja.

XIV

Lun pred zoru stiže opet u sklonište. Džejn je još uvek bila budna.

— Lekar i bolesnik spavaju čvrstim snom — obavesti ga ona dok se spuštao pored nje. Nežno ju je milovao nekoliko trenutaka, a onda sklopi oči.

San ga je tog trenutka šćepao snagom nesvestice i pijanstva. Nije ni osetio kako ga je Džejn okretala, da mu skine bluzu i cipele. Poluodvenog, prekrila ga je lakim pokrivačem pa je i sama, smirena i umorna, zaspala uz njega.

Probudili su se tek kad se sunce približavalo zenitu. Brzo se umiše i obukoše, a zatim otrčaše do sobe u kojoj je ležao Makferson.

— Bio je budan već nekoliko trenutaka. Tražio je vode. Dao sam mu dovoljno, a zatim mu strpao malo glikoze pod kožu. Nije pokazao nikakvo interesovanje za ista oko sebe — pričao je lekar.

Lun pride bolesniku i blago ga prodrma. Makfersonovi kapci lenjio se pokrenuše.

— Samjuele, prijatelju! Došao sam k tebi! Tu sam ja, tvoj Lun! — vikao je Lun glasno.

Mornareve oči zatrepćaše, a onda se otvorene ukočiše. Ruka pođe ka čelu, i Makferson protrlja lice. Kad opet pogleda, sav uzdrhta. Drhtavom rukom pođe ka Lunu, strepeći da će se čudna vizija voljenog druga rasprsnuti kao mehur.

— Živ si, stari morski vuče! — uzviknu Lun i blago zagrlj mornara.

— Donalde! Ti?! Zar je moguće?! Milion mu veselih delfina! — viknu mornar i skoči s ležaja.

— Smirite se! Ne smete ustajati! — vikao je lekar hvatajući Makfersona.

— Oho! Lun živ! Kakvo je ovo čudovište u belom? — smeja se Mak-

ferson stežući Luna u naručje, toliko da je ovaj morao snažno da udahne vazduh, da mu ne popucaju rebra.

— Udavićeš me! — smeja se Lun.

— Živ si! Isplivao s sa sidrom oko vrata! Ti si nepotopljiv, prijao! Znaite, on je sin starog Neptuna! — vikao je Makferson, dozvoljavajući da ga Lun i lekar svale u krevet.

A onda ugleda Džejn, i ponovo se ote.

— Džejn, divno stvorenje! Ti si došla starom mornaru... A mislio sam da si pokopana — htela da se i dalje veseli, ali snaga ga izdade, i suze mu udariše.

Džejn sede pored njega. Držala je među svojim dlanovima njegovu ogromnu, izranjavljenu šaku.

— Odmori se, Same, sve je dobro. Treba da ozdraviš što pre — govorila mu je nežno.

— Dobijem volju da i ja jednom budem bolesnik, a ne uvek lekar — reče lećnik smeškajući, uzbuđen scenom iskrenog prijateljstva svih troje ljudi.

Kad Lun počeo da priča o spase-nju iz podzemlja, Džejn se izgubi. Uskoro je nosila poslužavnik, pun napitaka, kolačića, toplog pečenja i sira.

— Može li malo ruma s čajem? — upita Makferson lekara.

— Može, ali dobro razblaženo. Najmanje pola čaja! — strogo odgovori lekar.

Tek kad je pojeo strogo odmeren doručak, Makferson kratko ispriča šta se dogodilo u muzeju, a tada mu se čelo smračilo.

— Jeste li našli Mak Gregora? — upita, a lice mu je izražavalo strepnju.

— Ja sam ga našao. Bio je uplašen i bolestan je, ali sada je u bolnici — odgovori Lun.

— Da, bio je uplašen... — snuzdeno potvrdi mornar.

— Zbog čega? — upita Lun.

Mornar ga privuče i šapatom mu objasni šta se dogodilo s miševima.

Lun mu takođe šapatom reče da je to bilo nužno, i da o tome ne treba više misliti.

Smiren i srećan, mornar se nasladio gledajući Luna i Džejn. U jednom trenutku iskoristi priliku, i doli ruma u čaj. Svi su kao slučajno skrenuli pažnju, da ne vide tu »operaciju«.

Zagrejan hranom i pićem, Makferson poče da žmirk. San okrepjenja hvatao je telo čiji je svaki deo dobio novu snagu.

— Mislim da mu više nisam potreban. Nakon dva dana treba mu samo previti rane — zaključio lekar, videći da bolesnik spava već sasvim normalnim i zdravim snom.

Lun otpрати lekara, i stavivši mu naročite naočare, koje su potpuno zatvarale oči, izveze ga, praveći i nepotrebna skretanja gradom. Kad se oporštao s njim, pruži mu svežanj novčanica i zamoli ga da zaboravi sve što je video. Ako misli da je to teško, neka porazgovara s sa starijim inspektorom Diksonom.

— To je moj poznanik. Od njega ću rado primiti savet — zaključio lekar.

★

Lun je proveo dan u pripremama. Dobro maskiran kao ugladeni starac, u odelu od pre dvadesetak godina, posetio je Kenforda i Iris. Pozvali su Markinča, koji se javi i obeća da će odmah doći iz skrovišta kod Hejes Komona.

— Meri i ja smo se tajno sastali. Izjavio sam joj ljubav, i sada očekujemo sreću — zaključio on razgovor.

— Tvoja žena ti mnogo veruje — šalio se Lun.

Uskoro su bili na okupu.

— Džejn će ostati da neguje Makfersona. Iris će se preseliti kod inspektora Diksona... — počeo Lun.

— Da je malo mlađi, ne bih pristao — upade Kenford.

Iris mu zapreti prstom, a zatim pođe da spremi čaj.

— A mi ćemo krenuti na jedan put. Treba nam odličan brod. Mak-

fersonov »Šlafont« stoji u luci već desetak dana. Trebalo je da podelimo na jedno krstarenje njime. Sećam se kad ga je Makferson dobio, kao udeo u jednom starom uspehu — udalji se Lun malo od planova. — Tada je Samjuel klicao: »Ura! Tako mi nebesa i svih bura i vetrova, biće to moja najmilija plovidba! O, kako će ponosno ploviti moj »Šlafont!« Milovaće ga more, pevaće mu sirene, pratiće ga ajkule, obilaziti ga uragani i bure!»

— To je prava poezija! — prekide ga Markinč.

— Tako je govorio Markinč. I zaista, taj broj je divan, i sada će nam poslužiti — nastavi Lun. — Pre polaska treba da znate da krećemo na najopasniji put u vašem životu.

— Opet zle slutnje? — upita Kenford.

— Govorim sasvim ozbiljno. Ne bih ni pomislio da vas povedem u takvu opasnost da se radi o nečem drugom. Ali, ako ne uspemo, ni život više ne bi vredeo — odgovori Lun.

Tada ude Iris, i oni prekidoše razgovor o opasnostima i planovima. Devojku nije trebalo opterećivati, jer je njen život ionako bio ugrožen.

Uz čaj, Markinč pročitao nekoliko delova svoje velike reportaže, koju je spremao za objavljivanje kada to bude moguće. Pokaza i fotografije, koje su bile vrlo jasne i uspele.

— To će biti senzacija veka! — uzviknu Kenford.

— Možda će biti... — zamišljeno reče Lun.

— Zašto »možda«? — prenu se Markinč.

— Kad dođemo do tog dana, videćemo — odgovori Lun i ustade.

Pozdravi se sa svima i izide, da se vrati u svoje sklonište, kod Džejn i Makfersona. Trebalo je pripremiti još mnogo stvari, od oružja i tehničkih sredstava do maski i trikova. Pored toga, trebalo je prikupiti malo snage pod jesenjim zracima

Sledećeg prepodneva Džejn, Lun i Makferson su ležali na sunderastim prostirkama uz ivicu bazena, punog tople vode. Lun je pričao o planovima grupe tako da izgleda prirodno što će Džejn i Makferson ostati.

— Ja ne ostajem! Upadam u svakva zla čim me ostaviš! — usprotivi se mornar.

— Još si iznuren, ranjen — brani je Lun svoj predlog.

— Nije to ništa! Na svom brodu, biću za dan i noć biti zdrav. Meni treba vazduha! — vedro, i uporno, nastavi Makferson.

— Bolničarka mora za bolesnikom. I ja moram na brod. Sigurna sam da će to goditi i bolesniku i meni — podrža ga Džejn.

Lun ih je gledao nekoliko trenuta, a zatim ih zgrabi za kose i kucnu im glave.

— Hej! Razbi nam glave! — pobuni se Džejn.

— Vaše glave su suviše tvrde da bi se razbile — odgovori Lun i odskoči, bacivši se u bazen.

Džejn skoči za njim, a Makferson samo pruži ruku, da opipa vodu. Njegove rane mu još nisu dozvoljavale da se kupi.

— Vi ste dve foke! Vi ste... Šta ja tu?... Oni su već zaboravili Samjuela Makfersona — reče videći kako se njih dvoje gnjuraju u bištroj vodi bazena.

Mornar ustade, odgega ka ulazu u trpezariju. Tamo nađe bocu ruma, i nasu poveliku čašu. Zatim pusti ploču, sa koje dopreše zvuci jedne setne mornarske pesme. Makferson je pratio pevača malo nesigurnim glasom.

— Mislim da, ipak, može da ide na brod — zaključujući Lun, čujući ga kako peva.

— Samo tri puta u istoriji učestvovali su viši funkcioneri Skotland Jarde u nekoj zaveri protiv vlasti. Sada je slučaj višeg inspektora Edvina Monfora četvrti takav prime — govorio je stari Norman Rejnolds, viši inspektor Skotland Jarde.

Njemu se Dikson obratio sa iscrpnim izveštajem o onome što je saznao od Luna. Sada su sedeli razgovarajući, dok su čekali da stignu inspektor Frenk Fejson i poručnik Dik Lokijer.

— Sećam se priča o tome. Zato sam i predložio da se izbegne zvanična istraga i da stvorimo mali savez, da razjasnimo ovu čudnu aferu — reče Majk Dikson zmirkajući zbog dima cigare koji je strujao baš k njegovom licu.

U tom momentu neko pokuca. Na vratima se pojavi pogureni i slabak inspektor Frenk Gejson. To je bio čovek koga je moglo oboriti i jače dete, ali je ipak bio poznat kao strah i trepet za zločince. Njegov snažan instinkt, oštar um nepogrešiva ruka u baratanju revolverom i brzina reagovanja doneli su mu, uz slavu, i nadimak «Osica».

Sada se jedva pozdravio, i, pre nego je seo, počeo da govori:

— Utvrđeno je da je Monfor nestao. Pregledali smo njegove papire, smeštene u privatnom sefu...

— Ko ga je obio? — upita Rejnolds smeškajući se.

— Ne sećam se tačno — osmehnu se Gejson. — Važno je to da smo tamo pronašli sve podatke o Džou Kulohu, zvanom Olovo. Još pre mesec dana Monfor je tog ubicu mogao mirne duše i lako da smesti iza rešetaka, a uz njega i čitavo društvo.

— Da li je znao i o Džemsu Nikolsonu — Lažovu? — upita Dikson.

— Da, znao je. Baš ovde imam izveštaj Interpola od pre dvedeset dana, kojim se Skotland Jardi obave-

štava o skrovištu tog razbojnika, koji ima na duši desetak ubistava u raznim zemljama sveta – odgovori Gejson.

– Taj je još na slobodi – dodade viši inspektor Rejnolds gladeći beli i stanjeni čuperak kose nad uhom.

– Poslao sam poručnika Lokijera sa dvadeset naoružanih policajaca, da uhapsi tog zlikovca. Trebalo bi da je već učinio to. Nadao sam se da će sada stići – objasni slablačkim glasom inspektor Osica.

Kao za potvrdu njegovih reči, začu se kucanje, i zatim se pojavi vitki i okretni poručnik Dik Lokijer.

– Džems Nikolson Lažov je uhapšen, sa pet svojih ljudi. Ostalih šest su bili van skloništa, ali će uskoro biti u našim rukama. Uhapšenog držimo u lokalnom zatvoru policije, i skrivamo to hapšenje – izvesti poručnik stojeći u krutoj pozi raportiranja.

– Odlično ste radili, prijatelji! – pohvali ih stari inspektor Norman Rejnolds, ne prestajući da gladi svoj beli čuperak.

– Kako što vidite, svaki korak potvrđuje Lunov iskaz – reče Dikson.

– Nisam stigao da kažem – upade inspektor Osica. – Na svoju ruku sam porazgovarao sa jednim narednikom, kome sam jednom učinio sitnu uslugu, za koju on misli da mu je spasla čast i život. On je bio Monforov čovek, a učestvovao je u tobožnjem hapšenju Džoa Kuloha.

– Kako lažno hapšenje? – prekide ga viši inspektor Rejnolds.

– Kažem da je to bilo lažno hapšenje. U stvar ljudi su dobili zadatak da odmah upotrebe oružje i likvidiraju sve zločince. Svi određeni za taj posao bili su članovi nekakve tajne organizacije, ili vrlo odani poginulom poručniku Helmu – nastavi inspektor Gejson.

– Znači li to da je član organizacije bio i taj tvoj narednik? – upira Dikson.

– Bio je član, ali je tek pripreman za proglašenje vitezom. On ne ume jasno da izloži o čemu se tu radilo. Samo čovek koji je za čvrstu, čeličnu vlast carstva u celom svetu može da postane vitez. ... Još uvek je to nešto maglovito. Bolje bi bilo da to ostavimo za kasnije – reče Osica.

– Ipak, pokušajte da nam objasnite – insistirao je poručnik Dik Lokijer.

– Dobro, pokušaću – nastavi Gejson. – Radi se o nekakvim idejama... Ča su to čiste fašističke ideje o ljudima više vrste, vitezovima... Čas je to nekakva drevna ideja o carstvu Engleske nad celim svetom, ali ovoga puta pod nekom drugom dinastijom... Ima tu obećanja o slavi i izobilju, a uz to običnog šarlatanstva... Sve su to ideje Mak Gregora, pukovnika Olivanta, inspektora Monfora, i njima sličnih, Ipak, nešto tu nije jasno. Naslućuju se skori krupni preokreti u celom svetu, kao da su zaverenici imali nadljudsku snagu i božansku svećmoć – završi Osica.

– Sve je to mutno – reče na to stari inspektor Rejnolds.

Starac zatim izloži svoj plan akcije. On je uzeo na sebe da u Intelidžens servisu pripremi praćenje Oliventovih ljudi. Po mogućnosti oni će biti slati na takve poslove da im grupa bude dezorganizovana. Upravnika muzeja Risa uzeli su na sebe stari Dikson i poručnik Lokijer. Frenk Gejson je bio spreman da nastavi istragu u samom Skotland Jardu, jer je viši inspektor izdejstvovao da on zamenjuje nestalog Monfora.

– Da li da nešto učinimo i oko Luna? – upita inspektor Osica.

– Naša mala zavera bi morala da izide iz svojih okvira, i time bi bila u opasnosti da propadne – iznese svoje mišljenje Dikson. – Da bismo pratili Lunovo kretanje, morali bismo da angažujemo ljude i sredstva, a to treba i objasniti. Po-

red toga, mogli bismo mu nečim omesti neki njegov plan, a to ne bi bilo dobro.

— Da li bismo uopšte uspeli da nadamo Luna i da nešto preduzmemo? — upita viši inspektor Rejnolds.

— Ne verujem da bismo išta postigli — odgovori Dikson.

— Onda nećemo ni pokušavati — zaključio Rejnolds.

— U čemu će se sastojati briga o upravniku muzeja? — upita poručnik Lokijer.

— Zavisi od toga koliko smete da rizikujete — odgovori viši inspektor.

— U ovako krupnoj stvari, punoj zločina i smrti, treba i rizik da bude velik — odvratio poručnik.

— Onda namamite tog čoveka, naterajte ga da govori, i saznajte što više možete. Razume se, ovo nisu ovlašćenja i naređenja. Ovo je zaverenički dogovor — reče Rejnolds smeškajući se, i malo nervoznije gladeći čuperak nad uhom.

— Razume se, ovo je sve u našem krugu — podrža ga Dikson.

Posle dogovora svi se razidoše. Trebalo je proveriti svaku stvar u celom planu, a ovako nezvanično, zaverenički, to nije bilo lako ni ljudima iz Skotland Jarđa.

★

— Zakupljujemo vaš šlep i ovu kućicu za narednih deset dana. Evo vam novac — govorio je Majkl Dikson pružajući svežanj novčanica jednom čoveku koji je stajao na metalnom šlepu, privezanom uz ožidani pristan na Temzi kod Čartsi Bridža. Okolo su se nalazili nekakvi magazini i stare zgrade.

— Hvala vam, gospodine! Mnogo vam hvala! Danas je tako teško iznajmiti šlep i kućicu. Ako vam treba pomoć, besplatno ću raditi čitavo vreme — govorio je vlasnik kućice.

— Niste mi potrebni, i neću nikog da vidim u blizini nekoliko dana. Ako ocenim da sam ovde miran i neometan u mom radu, zakupiću

kućicu za celu godinu, ili ću je kupiti — odgovori Dikson, znajući da će vlasnik učiniti sve da ne smeta, ni on niti neko njemu poznat, ovom starcu, koji mu je došao kao spas u nuždi.

— Ovde nikada niko ne navraća; bićete mirni kao u pustinji — dodade vlasnik i, klanjajući se, pruži starom Diksonu svežanj ključeva, pa, idući unatrag, napusti dvorište, ostavljajući zakupca i njegovog pratioca same.

— Ovde ga treba dovesti i ispitati. Budite bez uniforme i malo izmenite lik, a onda dodite pred muzej, u osamnaest. Vi ćete voziti — obrati se Dikson poručniku Lokijeru, koji je sedeo na ivici četvrtastog otvora nad ogromnim spremištem šlepa.

★

Izlazeći iz muzeja, upravnik Judžin Ris je zastao, gledajući zamišljen prema Sitiju. Bio je zbunjen teškoćama koje su nastale. Olivantov pomoćnik je morao da otputuje, zbog naređenja starešina Intelidžens servisa. Nepoznati Oskar Swift, komandant tajne flotile, se nije javljao na Risov telefonski poziv. Sve je bilo u nekakvom zatišju pred buru.

Iz misli ga trže glas čoveka koji mu pride oslanjajući se na štap. Bio je to pogrbljen stari gospodin, u staromodnom, ali dobro sašivenom odelu.

— Imam li čast da sam sreo gospodina Judžina Risa? — upita prišaoši.

— Ja sam Ris, ali, oprostite mi, ne mogu da...

— Svega jednom smo se videli. Ne smeta ništa što ste me zaboravili — prekiđe ga Dikson, jer to je on prilazio. — Meni je rečeno da vam javim jedan detalj.

— O čemu se radi? — upita Ris.

— Gospodin Frenk Olivant vam javlja da je voda oslobođen i da ga treba običi — odgovori Dikson.

— Gde je voda? — brzo upita Ris.

– Sklonili smo ga, jer je bolestan. Vama možemo pokazati mesto. Naš automobil je tu u blizini – odgovori Dikson i, bez daljeg objašnjenja, pade, i dalje jako pognut, prema automobilu u kom je sedao, na mestu za vozača, preobučeni, i izmenjenog izgleda, poručnik Loki-
jer.

– Čekajte, objasnite mi! – zvao je Ris pristijući, ali Dikson stade tek pred automobilom, otvori vrata i čuteći pokazu Risu da ude.

– Ali, ja... – pokuša Ris da se opire.

– Po Olivantovom naređenju! – opomenu ga Dikson, i grubo ga gurnu, tako da Ris skoro pade, srućivši se na sedište.

Odmah za njim ude Dikson, zalupi vrata i zavalu se u sedištu.

– Ko ste vi? – upita Ris.

– Je li to važno? Vi se kolebate u poslovima koji su neophodni – nasumce odgovori Dikson dok su kola kretala i naglo povećavala brzinu.

– Nisam se kolebao... Zna... Stvari se čudno odvijaju... – mucao je Judžin Ris, pokušavajući da se opravda zbog neodlučnosti.

Dikson i poručnik su koristili Risovu zbunjenost da ga odvedu što bliže kućici i šlepu određenom da se pretvori u zatvor za njega. Tek posle četvrt sata, kad je Ris pokazao znake nemira i sumnji, Dikson mu uperi revolver u bok i hladno prošaputa:

– Kukavicama je dosta nekoliko metaka u srce!

– Judžin Ris se ne boji metaka, i nije kukavica! – pobuni se upravnik muzeja i, napućivši usta, bled i smrknut, učuta, podigavši glavu.

– Veliki vođa Trećeg vojvodstva i član Vrhovnog saveta tajnog Mak Gregorovog i Olivantovog društva još uvek nije shvatio šta se događa. Kad su mu Dikson i poručnik Loki-
jer naredili da side stazom pored kuće do ogromnog starog šlepa, Judžin Ris je još uvek mislio da su ga ovamo doveli Mak Greg prvi ili Olivantovi ljudi. Zato je razmišljao

samo o tome kako da dokaže svoju hrabrost i čvrstinu, kako da sakrije pred Mak Gregorom svoju nevernost, a da pri tome ne ugrozi svoj novi položaj kod Olivanta. Da li će mu propasti obećana titula, i da li će mu Vrhovni savet potvrditi imenovanje za komandanta Trećeg vojvodstva?

Te i slične misli vrzmale su mu se po glavi, i bio je potpuno nespreman na ono što je došlo. Dikson ga je vezao za čelične prečke i, stavši pred njega, počeo:

– Ovog momenta završena je vaša karijera zaverenika. Ja treba da izvršim kaznu smrti nad vama.

– Ali, zašto?! Ja sam veran svojoj zakletvi! Ništa nisam učinio... Vrhovni savet jedini ima pravo... Olivant... – mucao je, upinjući svu snagu da ne jaukne zbog »nepravde« koju mu čini nepoznati starac.

– Lun je oslobođen iz skloništa – nastavi Dikson.

– Ja nisam kriv zbog toga. Da nije Monfor hteo da uživa u nemoći zarobljenih... Ja sam tek posle neprilika sa mornarem, i posle Monforove smrti, imenovan... Morate shvatiti! – odgovori Judžin, još uvek ne shvatajući da je njegova odbrana samo uvaljivanje u bezizlaznu situaciju.

– Šta bi ste učinili sa Lunom? – upita Dikson.

– Odmah je trebalo da nestanu i Lun i svi uhvaćeni, i to tako da ne ostane ni traga. To je bilo lako izvesti – odgovori Ris.

– Dakle, tako! Ipak, Lun je sada na vratu Frenku Olivantu – nastavi Dikson.

– Ja nisam kriv zbog toga! – odgovori Ris.

– Smrt vas, baš zbog toga, ne može mimoći. Vi ste zločinac! – uzviknu Dikson i podiže revolver. – Još uvek mislite da se nalazite pred vašim istomišljenicima. Vaša zaslepljenost je velika. Lun, a ne čudovišno udruženje, osudio vas je na smrt, i ja ću tu kaznu da izvršim.

- Šta govorite? Lun... To je nemoguće! Vi... Ko ste vi? - promuća Ris

- Ja sam novi pomoćnik kralja ponoći - odgovori Dikson, jedva se suzdržavši da ne prasne u smeh.

- Vi ste... novi... Ja ne hvatam...

- Jeste li spremni da umrete?

- Zar ovako?... Bez suda... u prljavom šlepu...

- Spremali ste još goru smrt mnogima!

- Ja nisam... Mak Gregor i Olivant... I Monfor... Hiljade njihovih prisalica... Mak Gregor je dao milione... Oni su mi prikazali...

- Imam ovlašćenje da odustanem od izvršenja kazne smrti samo pod jednim uslovom - prekide ga Dikson.

- Recite taj uslov... Ja sam spreman... Šta ja govorim? To je meni nemoguće... - nesuvislo je stenjao Judžin Ris.

- Dakle, ipak treba da se izvrši smrtna kazna. Poručniče, vezite mu oči - nastavi Dikson.

- Ja neću da umrem! Šta tražite od mene? - izusti Ris, klonuvši.

- Pristupićete našem savezu i položiti zakletvu na vernost. I samo jedna laž pred članovima saveza znači izdaju i smrt - objasni Dikson.

- Pristupiću savezu! Zakleću se na večnu vernost! - živnu Judžin Ris.

- Čvrsta vernost! Treba koristiti momentalnu slabost, dok ne smisli novu laž i novo neverstvo - pomisli Dikson, a glasno reče: - Ponavljajte za mnom: »Kunem se krvlju, porodicom, verom, idejom, smrću i životom, svim i svačim, da ću pred Savezom ponoći govoriti istinu! Kunem se da ću biti veran, i da ću dati život u svakom trenutku.

Ne hvatajući pravi smisao reči i prikriveni humor zakletve, Judžin Ris ju je ponavljao potresenim glasom.

- Frimljeni ste u članstvo - objavi Dikson i skide mu lisice. -

Sada nam ispričajte sve što znate...

Pri tome stari, penzionisani inspektor glavom dađe znak poručniku Lokijeru da zatvori prolaz ka stepeništu.

Uzbuden zbog spasenja, zakletve i preokreta, Ris je nepovezano objašnjavao šta se sve dogodilo. Bilo ga je teško shvatiti, ali je bilo jasno da je on rekao mnogo, i da mu više nema povratka. Tajna Mak Gregorove organizacije postala je vidljiva, i trebalo je čuti još samo neke detalje, pa da ona sasvim izroni iz magle nejasnosti. Dikson je postavljao pitanja. Ris je odgovarao, ali još uvek je izgledalo smešno da se takva organizacija pojavi, i da ozbiljni ljudi misle da ostvare svoju zamisao u ovom, ovakvom svetu.

- Sve to izgleda neozbiljno - primti Dikson.

- I bilo bi smešno bez takve grozne snage - odgovori Ris.

- Kakve grozne snage? - upita Dikson, razmišljajući nisu li sve to, ipak, prikriveni ludaci, i nije li i ovaj čovek najobičniji ludak.

- Pa, sve je zasnovano na toj tajnoj sili... Kad je dr Markus Beveridž saopštio komisiji, mi smo shvatili neobične mogućnosti - nastavi Ris.

Što je rekao sledećih nekoliko minuta prosto je paralisalo Diksona i Lokijera. Oni su, u polumraku šlepa, slušali čudnu priču, od koje im se podizala kosa na glavi, i zbog koje su počinjali da drhte. Još Ris nije ni završio, a Dikson se užurba.

- Vezite ga, poručniče! Streljačmo ovog crva! On se zakleo pre nekoliko minuta, a sada već skriva ono najvažnije - naredi on ljutito.

- Kažem vam, nikada mi nije saopšteno gde je baza, ali... - trudio se Ris da popravi stvar.

- Šta »ali«? Vi ste bezosećajni zločinac! Čudovište! I sada nećete da govorite! - žestio se Dikson, osećajući kako mu srce tuče u grudima.

- Ja sam slučajno prisluškivao razgovor Mak Gregora i Olivanta... Oni i ne slute da sam čuo. Reći ću vam sve što znam. Ja ne želim da sporost mog pričanja shvatite kao laž - branio se Judžin Ris.

- Govorite brzo, tačno i bez vrdanja! Od toga koliko ste shvatili šta želim zavisi vaš život. Kunem se da ću vas ustreliti dve sekunde nakon što izreknete neku laž! - zapreti Dikson.

Judžin Ris objasni da je slučajno bio uključen uređaj za prisluškivanje u skloništu, i da je on ušao u komandnu kulu da obavesti Mak Gregora o pozivu dok je bio tamo sa pukovnikom Olivantom. On je slušao razgovor nekoliko minuta, i neprimetno se vratio u svoj biro. Nije ni pozvao Mak Gregora. Tako je i čuo gde se nalazi baza.

Kad je rekao sve što je znao o mestu baze, Dikson pozva poručnika da odvedu zarobljenika. Veza-nog ga smestiše u iznajmljenu kućicu, i dobro se obezbediše da im ne pobjegne, a onda požuriše.

Trebalo je brzo zvati na uzbunu, ali tako da to ne saznaju Olivantovi ljudi. Dikson je u sebi računao koliko mu vremena treba do momenta kad će moći da dejstvuju ljudi normalnog razuma. U sebi je gušio pitanje koje se samo name-talo: Da li da kaže pravu istinu? On se nalazio pred pitanjem na koje je Lun već odgovorio. Dikson je manje verovao u svoju snagu, i zato je morao biti oprezan, ali nije mogao da učini onako kako je učinio Lun.

- Moramo biti oprezní, poruč-níče - reče Dikson, više zato da opomene samog sebe.

- Imam jednog iskrenog druga. On je komandant podmornice koja se nalazi na ispitivanju. Mislim da bi nam pomogao. Ovih dana kreće na duži put - predloži poručnik.

- Napred! To je ideja! Tako ćemo moći da čutimo o onome što smo saznali - obradova se Dikson.

- Poslaću svog čoveka da Judžinu Risu onemogući da pobjegne i ispriča sve ovo što je rekao nama.

- nastavi mladi i okretni poručnik.

- Kako mislite to da izvedete?
- Imam još jednu dozu zaplenjenog... No, to je jedan otrov, koji ostavlja neprimetne posledice, ali je vrlo snažan u toku delovanja, koje traje oko petnaest dana - odgovori poručnik.

- Šta će se dogoditi sa tim otrovom? - upita Dikson.

- Daćemo ga Risu. Petnaest dana neće znati kako mu je ime, a još manje će se sećati nečega. Taj otrov sasvim paralise mnoge moždane centre. Tako nemoćnog predaćemo ga Frenku Gejsonu. Morate mi obećati da ćete zauvek čuvati tajnu ovog otrova - objasni poručnik.

- Vi ste, mladiću zaverenik velikog kalibra! - pohvali ga Dikson.

XVI

- Proizvodnja je vrlo velika, ali smo radili brzo - govorio je prosedi čovek pedesetih godina.

- Da li je droga dobra i efikasna? - pitao je Frenk Olivant, posmatrajući svog sabesednika, čiji je gleni izgovor otkrivao Nemca.

- Čistoća jedinjenja je očuvana, ali su radnici... - odgovori Nemač polovičnom rečenicom.

- Do đavola, Vegeru! Šta uvijate? Mogli ste za vodu da napravite nacrt onog mlina. Napravićete ga za nas! To je posao! Šta je sa radnicima? Kažite jasno i bez uvijanja!
- nervozno je govorio pukovnik Olivant.

- Nije se mogla održati potpuna čistoća, i svi su pod uticajem. Slušaju i pokorni su kao da nisu živi - objasni inženjer Herman Veger.

Čak i na ovog čoveka, koji je nekada konstruisao mlin za mlevenje kompletnih ljudskih tela, i njihovu preradu u masti i smole, teško je uticalo to što je morao da gleda ljude

bez volje, bez osmeha i bez straha, bez želja i bez ikakvih osećanja.

— To nije važno! Da smo pazili na to, ne bi se dogodilo da vas dvojicu tajno izvedem iz Nemačke i sklonim u ovaj raj — opomenu ih pukovnik.

— Razumem! — završi hemicar — inženjer Veger, i učuta.

— Kako ide sa izradom mitraljeza! — upita pukovnik obraćajući se inženjeru Lotaru Rajsu.

— Mislio sam da je nemoguće prevazići konstrukciju koju smo bili završili pred sam kraj rata. Sada vidim da je ovo nešto savršene. Proizvedeno je već preko hiljadu — odgovori inženjer Rajs.

— Koliki im je domet?

— Sa običnom cevi, dve hiljade metara, odnosno nešto oko milju i pet stotina jardi — odgovori inženjer. — A sa naročitom cevi punih tri milje. Preciznost je ostala odlična. Cev je od legiranog aluminijuma, i može da ispali više od dvadeset projektila.

— To je odlično. Ima li svako oruđe i tu cev?

— Razume se, ima! Napredovali smo i nekoliko rezervnih cevi. Sada radimo na prilagodavanju kuršuma za umetanje u artiljerijska oruđa — izvesti inženjer Loter Rajs.

— Dakle, sve ide odlično! Sada me manje zabrinjava to što nemamo nikakve veze sa Londonom. Moj pomoćnik je morao da ide na neki iznenađan zadatak. Komandant eskadrile je već isplovio, i kad noćas stigne ovde, popuniće zalihe goriva i materijala. Blizi se dan kad će se naš san ostvariti — govorio je pukovnik Olivand, dok su mu oči svetlele.

— Jesu li odgovorili ljudi koje smo predložili? — upita inženjer Veger.

— Njih dvadeset i tri, od četrdeset. To je odlično. Svi obećavaju pomoć i podršku. Biće to velik poduhvat! — oduševljavao se pukovnik Olivand.

Čuteći popiše po čašicu rumenog likera, a onda inženjer Lotar Rajs predloži:

— Želim da vam pokažem kutak koji je spremljen po vodinom naređenju. On nije imao prilike da uživa, ali, čini mi se da to vojnici više zaslužuje. Zato mi učinite čast, i pogledajte to što sam spremao u slobodnim časovima.

— Čuo sam o toj ideji. Mislim da je, u najmanju ruku, zanimljiva. Te islamske sekte imale su prosto fantastičnih institucija. Raj na zemlji! To je nešto! Pogledajmo ga — smejuci se zaključio pukovnik Olivand.

Kad ustadoše, zazvoni telefon.

— Vaše gospodstvo, mogu li da izvestim? — čuo se glas iz mikrofona.

— Ah, moj lorde, vi mi dodeljujete nejasnu titulu. Možete me oslovljavati sa: veličanstvo. Vrhovni savet je već doneo odluku — reče pukovnik mršteći se.

— Čestitam, vaše veličanstvo! Uvek sam bio za to da na čelo stane vojnici! — čuo se glas.

— Šta ste hteli da mi saopštite? — upita Olivand.

— Jedan turistički brod prispeo je u luku. Kontrola nije mogla da obavi posao, jer su se dve stotine izletnika razmyleli po ostrvu. Isplivice tek noću, ili sutra — odgovori onaj koga je pukovnik oslovljavao kao lorda.

— Pojačajte straže i budnost! Turisti uvek lutaju okolo — završi pukovnik razgovor i pođe sa dvojicom inženjera.

Na izlazu iz zgrade vojnički ih pozdraviše stražar i nekakav uniformisani oficir, iskićen zlatnim gajtanima.

— Lepa je nova uniforma — reče pukovnik. — Kapetane Frej, idite pred nama do sektora devet.

Nakindureni kapetan išao je, iz otprozdravljajući stražarima, proveo pukovnika do jednog visokog zida, na kome su bili postavljeni još i metalni kolci, opleteni

bodljivakom žicom, kroz koju je propuštana električna struja. Pred metalnim vratima, koja su bila uska i niska, a tako masivna da su naličila na vrata trezora, kapetan otkač šifru, i reče lozinku, i vrata se tiho pomakoshe. Jedna stara žena se nakloni, i, klanjajući se, prepusti pukovnika i inženjere. Kapetan pozdravi, i vrati se ka upravi fabrike.

Iza visokog zida bilo je grubo stepnje, usred kog se otvarala klisura. Iza klisure bila je dolinica, sva u drveću, iz koga su virili ravni i kosi betonski krovovi.

— Dobili smo ukupno sto trideset devojaka iz raznih krajeva sveta. Sve birane lepoticke. Od njih smo izdvojili deset najlepših koje smo proglasili heterama. Ostale su podeljene grupe. Jedna grupa, lepših, je ovde, ima ih pedeset, a ostale će obavljati radnike u časovima od mora. Jedino ovi iz hemijskog odeljenja to uopšte ne koriste — pričao je Rajs.

— Zanimljivo je da se ta glupa ljubav ne može izbeći. Jedan radnik se ubio videći da njegova izabranica mora da sluša i ostale — reče Veger.

— A ove usamljene? — upita Olivant.

— Onih deset, kojima niko ne prilazi, osećaju se deprimirane. Ostale posećujemo nas dvojica, lord Braun, oficiri... Bilo je nekoliko sitnih neprilika — odgovori inženjer Rajs.

— Šta se dogodilo? — upita Olivant radoznalo.

— Jedna je napala lorda nožem, i ranila ga prilično teško. Morao sam da pucam, jer sam bio u blizini. Zamahnula je da udari i drugi put — odgovori Rajs pocrvenešši.

— Bez neprilika se ništa ne događa — uzdahnu pukovnik Olivant ulazeći u veliku zgradu, smeštenu uz strmu stenu.

Udoše u salon, obložen belom svilom i okičen ružičastim ležajima. Debeli tepih sasvim je prigušivao korake. Rajs pokaza ležaje na

ogromnom podijumu. Bilo ih je deset ružičastih i jedan izvezen tankim zlatnim šarama.

U nižem delu dvorane bilo je još tridesetak ležaja. Nikakvih stolica nije bilo u ogromnom salonu. Jedino su niski stočići od ružinog drveta stajali pored ležaja. Na njima je bilo pića i voća.

— Ovo je lepo uređeno — primeti pukovnik osvrćući se.

— Vaše mesto je na najvećem ležaju na podijumu. Ostali ležaji su za vaše dame, dok se zabavljate samo sa njima — objasni Rajs.

— Vidim puno podignutih zavesa. To je uređeno kao nekada u sultanovom dvoru — nasmeja se Olivant.

— Večeras bismo mogli da se proveselimo. Još svega pet dana do otvaranja planova. Ostaje nam da za nepunih dva meseca preradimo zalihe i pripremimo sve što treba — reče inženjer Herman Veger.

— Radoznao sam zbog ovog vašeg raja — obrati se pukovnik Olivant inženjeru Lotaru Rajsu.

Ovaj se nakloni i isčeze iza jedne zaveske. Uskoro se pojavi. Pokaza tri ležaja u jednom uglu i ponudi pukovnika i Vegera da sednu. Sam im ponudi piće i pritisnu dugme iznad ležaja.

Svetla se prigušiše, i zaszvira muzika. U salonu je postajalo sve mračnije, a jedan deo zida, na desnoj strani, bio je sve svetliji. Na njemu se pojaviše senke ženskih tela. Igrale su u skladnom ritmu. Olivant se zadovoljno osmehnulo. Svetlo sa zida skrenu na sjajni krug, iz koga je takođe dopiralo toplo obojeno svetlo.

Osam igračica, o koje bi se otimala mnoga pozorišta Pariza, Njujorka i Londona, zaigraše u prozračnim velovima, koji su, nekim čudom, nestajali kao pramenovi ružičaste magle.

Tri muškarca su zurila u igračice, koje su dolazile sve bliže, a kad se nadoše već nadohvatu Olivantovih ruku, naglo skrenuše, i nestali.

doše u mraku. Onda su nastupile tri igralice, u ritmu novih igara, i utegnute u uzane pantalone i bluze. Za njima dođoše još dve, i izvedoše tačku svlačenja. Tek što su one nestale, a iza zavese, praćene zrakom reflektora, stigloše deset devojaka. One pridoše Olivantu, i dve mu se pokloniše. Uzeše ga za ruke i odvedoše na podijum, u suprotnom delu dvorane. Ostalih dvadeset opkoliliše Rajsa i Vegera, i sve tri grupe zauzeše mesta na ležajima.

Na zidu uz koji nije bilo ležaja počeo projekcija jednog dugog filmskog programa, ispunjenog pesmama, spektaklom i golicavim filmovima, tajne produkcije.

Devojke su se smejale i pile, nudeći svoje goste najraznovrsnijim pićem.

— Vaše veličanstvo, želite li još jednu čašicu? — nudila je najsmeilija od deset devojaka koje su se dele, ili ležale, oko pukovnika Franka Olivanta.

On se smeškao. Vreme je gubilo smisao. Mašta je lutala čas prostranstvom, a čas od jedne do druge devojke. Sve su bile tu, u njegovoj moći. Sutra će svet biti pred njegovim nogama. Ceo svet, kao sad ovih deset devojaka!

— Da, još jednu čašu — prihvatao je pukovnik svaki put.

XVII

— Zamisao da uzmemo turiste nije mi se svidela, ali sada vidim da nismo mogli učiniti ništa bolje — govorio je detektiv Edi Kenford, stojeći iza niskog šiblja i posmatrajući kompleks zemljišta na kome se prostiralo nekoliko razbacanih fabričkih zgrada.

Ceo taj deo ostrva bio je opkoljen zidom, nad kojim se dizala još i ogradna od bodljikave žice.

— Makferson i Džejn će se pobri-
nuti da se turisti ukrcaju, i da prvi
oficir odvede brod prema Unstu.
Džejn je pristala da ostane na
brodu, jer će biti kod radio-stanice,

i brinuti da nam brod dođe kad zatreba — reče Lun tiho.

On i Markinč stajali su malo niže, ali su dobro videli ceo kompleks zemljišta i zgrada.

— Šta li je iza onog visokog zida? — upita Markinč.

— To ćemo tek saznati — osmehnu se Lun. — Glavno je da nema mnogo straža i da neće biti teško prodreti tamo. Ova radnička odela su iz iste trgovine koja je isporučila Mak Gregorovom preduzeću.

— Reci mi kako si saznao da je baza ovde? — upita Kenford.

— Da li si čuo moj i Monforov dijalog pre nego vas je gurnuo u naš deo skloništa? — reče Lun.

— Čuo sam svaku reč, ali se ne sećam kakvu važnost ima taj razgovor. Ne sećam se da je tamo nešto rečeno — nastavi Kenford, spustivši se na niski kamen.

— Monfor je tada rekao da ne vidi osnova za moju tvrdnju da neću biti usmrćen. »Da nešto više znate o nauci, vi bi ste znali da sam ja neophodan«, rekao sam mu tada, između ostalog, i objasnio mu zbog čega sam koristan. On je odgovorio: »Možda je to istina. I ja ću biti za to da vas očuvamo. Odvešćemo vas na Fetlar, i vi ćete raditi«. To je bila nehotična greška. On je pomenuo Fetlar — objasni Lun.

— Kako to da si obratio pažnju na taj detalj? — upita Markinč.

To je bilo logično. »Poslati na Fetlar.« Zašto na Fetlar? Zar to nije bilo pitanje? I šta je Fetlar? Znao sam da se tako zove jedno od Šetlendskih ostrva. Pogledao sam kartu... To je bio jedini trag. Igrao sam na tu kartu i evo — objasni Lun.

Kenforda i Markinča podide jeza od pomisli da je sve moglo biti uzaludno, i da je ovaj put mogao biti promašen. Do povratka u London, pukovnik Ouklend je mogao da im pripremi doček. Lunova pretpostavka potvrdila se pre pola sata, kad su jakim pomorskim dogledom

osmotrili izlaz iz upravne zgrade fabrike. Tamo su ugledali čoveka čiji je izgled tačno odgovarao fotografiji Frenka Ouklenda.

— Postaje hladno — reče Kenford posle kratkog ćutanja.

— Razvijte maskirna platna, i dajte da sa mojim napravimo zaklon — reče Lun.

Uskoro se uvukoše među dve izbočine među stenama. Sada, niko ih ne bi primetio ni sa deset metara, pa i da je sunčani dan, a ne oblačno jesenje veče.

Uskoro je duboko i usporeno disanje Artura Markinča otkrilo da je reportru ovde sasvim podnošljivo.

— Pa, on spava! — iznenadi se Kenford.

— »Piskaralo« ima zdrave instikte i dobre živce — odgovori Lun smešeći se.

Ućutase. Čulo se mirno novinarovo disanje. Vreme je sporo prolazilo.

★

Čujući korake koji su se približavali, Lun probudi Markinča i upozori Kenforda.

— To mora da je Makferson — šapnu detektiv.

Mornar zaista stiže. Njegova silueta se ocrtavala prema nebu, koje beše počelo da se izvedrava.

— O poeta, centa lunam et stellas! — oduševljeno uzdahnu Markinč.

Kad god je izgovarao svoju omiljenu latinsku sentencu — »O pesniče, pevaj mesecu i zvezdama« — značilo je da je dobre volje.

— Odakle govoriš, prokletniče? — upitao tiho Makferson, osvrćući se oko sebe.

On je zapamtio mesto koje su mu pokazali, i na kom će ga sačekati oko dvadest i jedan sat. Sada je čuo reporterov glas, ali nikog nije video. Tek kad Lun izniče pored njega, doseti se.

— Kopno je nemoguće! Maskirna platna i tričarije! — šapnu on i spušta se među stenje.

Brzo se dogovoriše. Lun opomenu Makfersona da i on mora koristiti maskirno platno, jer je to način da neprimеćeni pridu ogradi, i savladaju je bez većih teškoća.

— Na dnu one uvale mora da postoji ispušt kojim teče voda. Pogledaćemo kako ona prolazi ispod zida — zaključili Lun i krenu.

Njegova tri druga opipaše revolvere i opremu, zagruše svaki svoje maskirno platno, i zakačiše ga kao ogrtače, a zatim, pognuti, podoše sve do zida. Tu su morali da napuste šiblje, i zato se spustiše na zemlju i počеше da puze. Prilazili su mestu pored kojeg je bilo stražarsko sklonište, sa kog se osmatrao ispušt za potočić, koji se posle kiše slivao sa kamenite strmine. Sada vode u koritu nije bilo, iako je bila jesen. Nеbo se već nekoliko dana oblačilo i vedrilo; ali kiša nije padala.

Lun zastade. Čuo je korake stražara, kome je samo glava virela među žicama iznad zida. Kad stražar pođe nazad, Lun dade znak, i približi se uz sam zid. Stražar je koračao od ispusta u zidu do izbočine, i nazad. Lun i njegovi drugovi dopuzaše do kanala i podoše njime. Morali su da zastanu, i budu nepomični, dok je stražar zastao nad njim. Kad se okrenu, njih četvorica tiho skliznuše jedan po jedan kroz ogradu. Otpuzaše prema putanji koja je vodila uz zid, i naglo stadoše. Neko pozva stražara.

— Šeli, imaš li cigaretu? pitao je susedni stražar.

— Imam nekakvo dubre. Dodi da popušimo — odgovori stražar koji se zvao Šeli.

Uskoro dva čoveka u mraku zauzeše zaklon pod zidom, jer je prohladni vetar duvao sa severoistoka.

— Ovo je dosadno, i ne želim više ni dana da budem ovde — govorio je jedan od stražara.

— Istina, plaćaju dobro, ali mi to ne miriše na dobro — reče drugi.

— Otići ću čim budem mogao.

– Otići ćeš do đavola! Poternica Interpola još nije zaboravljena. Mislim da te u Londonu čeka nekoliko optužnica, ali se ne zaboravljaju ni tvoje sklonosti ka posetama poljskih kuća u Irskoj.

– Otići ću u Australiju. Tamo još ima mesta da čovek nađe sredovečnu prostitutku i osnuje porodicu – sarkastično nastavi stražar.

– I ja ponekad sanjam takve snove. Ne želim u zatvor gde bi mene čuvali. Više volim ovaj koji ja čuvam. Ovde ima i puna jazbina devojaka koje bi se otimale i vlasnice barova u Barseloni. Šapuću da ćemo jednoga dana biti proglašeni vitezovima – pričao je drugi.

– Koliko si ti dugo ovde?

– Već dve godine.

– Da. Ja sam pola godine duže. Od toga dana nikom nisam pisao, niti sam izišao iz kruga ovih zidova.

– Pokušao je Mould, pa su ga streljali, tu kod potoka. Ja sam ga odvuкао do ložionice, i sa ložačem ga bacio u peć. To je najbliži put do pakla.

– Pričaš odvratne priče – zaključili drugi stražar i ustade, da krene.

U tom trenutku pored njih dvojice iznikoše četiri senke, i oni samo tiho prostenjaše pod udarcima koji ih onesvestiše. Lun pritisnu gumenu masku na lice svakog od njih, i zadržao je po minut.

– Mirovaće cele noći – reče Lun i odvuče prvog uz potok i namesti ga tako da ga niko ne može naći.

Makferson donese drugog, pod rukom, kao džak. Baci ga uz prvog.

– Lakše! – šapnu Lun.

– Ah, zaboravih da ga poljubim. Nevinašće, moglo se dogoditi da mu se zamrsi uvojak – zabrunđa mornar smešeći se i spusti se ka zemlji.

– Hajdemo ka zgradama za stanovanje – šapnu Lun.

Sada su išli kao da šetaju, dvorištem između baraka i zgrada od crvene cigle.

– Opet ste išli da gledate hemičare. Odmah na spavanje! – podvignu neko iz mraka.

Ugledaše stražara u uniformi kakvu nisu imali oni kod zida. Lun zastade da ga osmotri.

– Šta hoćeš? – upita stražar.

– Našao sam ovo. Ima tako čudan miris – reče Lun i pruži stražaru nešto slično gumenoj cevčici.

Stražar, sa mašinskom puškom, pruži ruku i uze cevčicu. Ne skidajući pogled sa Luna, on pomirisao. Nekoliko trenutaka kasnije se zanjihao. Ruke mu spadoše sa oružja, i on se skljokao.

– Pomozite mi – šapnu Lun i uvuče stražara između hrpe sanduka i praznih buradi.

Brzo ga svukoše, i Lun se obuče u njegovu uniformu.

– Da ga spustim u bure? – upita Makferson.

– Kako hoćeš, ali ga skloni – odgovori Lun.

Mornar strpa prvo noge, a zatim čitavo telo opijenog stražara. Zatim pođe za Lunom, koji šapnu:

– Šta li je moglo da znači ono: „Opet ste išli da gledate hemičare“? Trebalo bi da to vidimo.

– Da pitamo nekog? – odgovori mornar.

– Kroz onaj prozor se vidi spavaonica. Kod jednog kreveta još gori svetlo – upozori Markinč.

– Sačekajte, sad ću ja – reče Lun i uđe u zgradu. Oni kroz prozor primetiše kako on otvori vrata spavaonice, u kojoj je bilo pedesetak kreveta. Mahnu rukom jedinom budnom, dajući mu znak da izide. Onaj ustade, ogrnu nekakav tamnosmeđi ogrtač i izide u hodnik. Lun ga izvede u dvorište.

– Mi smo ovde iz policije. Ne znam šta se događa. Pućaćemo ako pokušaš da izvrđavaš – počeo Lun kad se skloniše dalje od ulaza.

– Policija ovde ne dolazi. Tu su policija kapetan Frej i ona dva Nemca – reče čovek zlovoljno.

– Hoćeš li odgovarati na ono što te pitamo? – šapnu Lun, dajući mu prstom znak da govori polako.

– Reći ću vam sve što znam – odgovori radnik.

– Šta radiš u ovoj fabrici?

– Strugar sam u mašinskoj hali za proizvodnju mitraljeskih cevi.

– Ovde se proizvodi oružje za vojsku?

– Ne. To su nekakvi čudni mali mitraljezi sa običnim kratkim cevima. Laki su kao ručne mašinske puške manjeg kalibra. Njihov mehanizam se može montirati i na nekakve duže cevi od aluminijuma, koje imaju kalibar jedan inč, a do met tri milje.

– Kako postupaju sa vama?

– Kako sa robovima. Smemo da pišemo jednom mesečno, i to samo nekoliko redaka, da smo zdravo i dobro. Ništa više... Plaćaju dobro, ali ovde je nemoguće...

– Ima li žena?

– Među radnicima nema. Tamo na kraju ima devojaka, u onoj zgradi. One odnose trećinu naših zarada...

– Šta te ima da se vidi kod hemičara?

– Oni rade nešto čudno. Izgledaju kao da su svi ljudi. Ništa ne govore, ne smeju se, ne žale ništa... Kad im se kaže radite, rade. Kad im se znak da spavaju, svi se sruče u krevete i spavaju... Grozno je... Nekima je to smešno.

– Gde je uprava?

– Ona vila među drvećem. Dva su laza, i na svakom po dva stražara. U podrumu su trezori. Znam, jer smo nešto nosili. U prizemlju su sobe za kapetana i inženjere, i njihovi biroi. Na spratu su saloni i sobe vlasnika.

– Ko je vlasnik?

– Ne zna se vlasnik. Neko je rekao da je to Mak Gregor. Taj je nestao, i posle je rečeno da je vlasnik država, a da fabrika spada u vojne tajne.

– Zašto nama pričate sve to – upita Lun.

– Ne mogu više da izdržim. Sve je ovde tako kobno. Ne spavam... Razmišljam...

– Odakle si?

– Iz Njukastla.

– Želiš da se oslobodiš?

– Da. Ako ovako ostane još nekoliko meseci, ja ću biti sasvim lud. Neki su već poludeli. Javno se kaže da su otpušteni, a šapuće se da su ubijeni.

– Šta je iza onog visokog zida?

– Tamo su zgrade za uživanje, sa devojkama za inženjere, kapetana i nekakvog upravnika, koji ima titulu lorda, a mislim da je nekakav razalovani pukovnik.

– Kakvo je to uživanje?

– Orgije... Pijanstvo... Priča se da je to nekakav »raj« inženjera Rajsa.

– Ko je Rajs?

– Neki Nemač. Priča se da je...

– Sve se priča, a ništa se ne zna tačno! – prekide ga Lun.

– Ko zna tačno ne živi dugo – osmehnu se radnik.

– Otpратиću te nazad do ležaja – reče Lun.

Radnik mirno pođe. Kenferd i Markinč, koji su gledali kroz prozor, primetiše kako Lun pruži radniku cevčicu sa opojnim sredstvom, i kako ovaj sklopi oči, uspavan.

Kad se puzeći, približiše zgradi uprave. Lun i njegovi drugovi zastađoše. Lun se izdvoji, navuče masku od prozirne plastične mase, i onda izvuče iz jedne nepropustljive vrećice malo sive, vlažne vate. Zgužva je u lopticu i baci je ka stražarima. Loptica lupnu pred njima.

– Šta je to? – upita jedan stražar drugog.

– Kao da je pala mrtva ptica. Gledaj – odgovori drugi, posvetivši džepnom lampom i podigavši sa zemlje lopticu vlažne vate.

– To nije... ptica...

– Nije... – začu se slab odgovor. Obojica klonuše na zemlju. Već su spavali. Bezmirisni opojni gasovi iz serije Sikertovih pronalazaka sada su nalazili primenu.

– Sada da se približimo drugom ulazu – reče Lun, i krenu.

Kad se nađe uz sam ugao, začu se iznenadan uzvik:

– Stoj! Pridi napred!

U istom trenutku blesnu ručna lampa. Lun se zakloni, i oko njega zasiktaše kuršumi iz mašinske puške. Makferson brzo opali iz svog kolta, i lampa pade.

– Unutar! – pozva Lun i potrča.

– Na stepeništu, u holu, ugledaše čoveka koji je navlačio bluzu, izvezenu zlatnim gajtanima.

– Ruke uvis! – naredi mu Kenford, koji mu se nađe najbliže.

Bio je to kapetan Frej. Videći uperene cevi, on podiže ruke.

– Gde su ključevi od trezora? – upita Lun.

– Kod Lorda – odgovori kapetan.

– Gde je lord?

– Ovaj... – počeo kapetan i osvrnu se ka jednim vratima.

Na njima je, zabezeknut, stajao neki čovek, sasvim gole i sjajne lozanje. Bio je u košulji za spavanje.

– Šta se to događa, kapetane? – upita Braun, videći Luna u uniformi stražara i s uperenom mašinskom puškom.

– Izvolite ovamo, lorde! – pozva Lun, i u međuvremenu mu se približi.

Braun sađe onih nekoliko stepenika i stade pored kapetana. U tom momentu Makferson zapuca ka zadnjem ulazu, otkud je nahrupilo nekoliko stražara. Markinč je pazio na glavni ulaz.

– Gde su ključevi od trezora? – upita Lun.

– Kod mene... Gore, u mom džepu... Ovaj, ne smete! – pubuni se Braun.

Brojaču do tri, a onda ćemo vas streljati, ako ne kažete gde je ostavljena metalna kutija obojena zelenom bojom i sa znakom K preko znaka opasnosti – reče Lun osluškajući korake u delu zgrade koji je čuvao mornar.

– Ne znam – odgovori Braun.

– Jedan, dva... – polako izgovori Lun i podiže mašinku.

– Stojte! Ovaj, u prvom trezoru... Podrum, desno...

Vi ne smete! – brzo je govorio Braun.

– Idite napred, obojica! – naredi im Lun, pokazujući prema Braunovoj sobi.

Na vratima udari kapetana Freja, tako da ovaj samo klonu uz dovratnik. Lun ugleda Braunovo odelo i ne ispustajući iz vida zarobljenika, pronađe ključeve.

– Pokažite mi trezor! – zapovedi Braunu i žurno pođe za njim.

Napolju, oko zgrade, vilo je od pucnjave. Stražari, kojih je bilo najmanje dvadeset, zasipali su kuršumima ulaze u zgradu. Za Luna i njegove drugove bilo je prava sreća što su svi prozori imali čvrste čelične rešetke, te je napad stražara trebalo odbijati samo kod ulaza.

– Gledaj jegulju! – uzviknu Makferson videći kako jedan stražar puzi prema ulazu.

Otkrila ga je svetlost koja je padala kroz prozore na spratu. Mornar munjevito nanišani i opali. Stražar podskoči, kao da je pod njim eksplodirala mina, a zatim se izvrnu na leđa.

Edi Kenford je štitio glavni ulaz, i retko je morao da gada, jer sa te strane je pucalo samo nekoliko cevi, i zemljište je bilo preglednije.

Markinč pođe na sprat, da osmotri. Ude u jednu zamućenu sobu i sa prozora ugleda ponovni napad na Makfersona. Svesrdno mu pomože, ispalivši nekoliko hitaca. Kad napad propade, on osmotri malo dalje. Videle su se grupe ljudi koji su posmatrali izdaleka. Neki su pretrčavali ovamo-onamo.

Za to vreme Lun stiže do trezora. Bile su to jednostavno izgrađene podrumске prostorije, koje su štitele jakе metalne rešetke i okovana vrata.

– Gde je kutija sa planovima? – upita Lun.

– Ovde – pokaza Braun.

– Otključajte!

Braun posluša, i otvori prvo rešetku, a zatim vrata. Lun je bio tih uz njega, i na oprezu, da ovaj ne pokuša bekstvo. Kad se vrata otvoriše, Lun ugleda osvetljenu sobicu, obeleženu neakvim sivim pločama. U jednom uglu nalazila se staklena vitrina, na čijoj je jednoj polici bila zelena obojena metalna kutija, zaobljenih uglova. Jedan satni mehanizam bleskao se na njoj. Utvrđivači hermetički zatvorene kutije bili su još uvek stegnuti vijcima. Lun se sećao naučnikovih reči, i odmah odvrnu vijke i otvori kutiju. Iz nje procuri uljasta tečnost.

– Sedite u ugao! – reče Lun svom zarobljeniku.

– Ah, ne činite to! – viknu Braun, videći kako Lun odmotava nekakav paket, izvađen iz kutije.

– Zašto? – upita Lun.

– Upropastićete planove. Treba da budu zatvoreni još nekoliko dana, jer je mehanizam već pokrenut – odgovori Braun.

– Pa, ja i želim da upropastim planove. Hoću da nastane ta zamisao – odgovori Lun.

– Ne! Ne smete! Sve nade su vezane za to! – viknu Braun i jurnu ka Lunu.

Ovaj ga dočeka udarcem u lice, ali pri tome ispusti kutiju. Braun se zatetura, i nade se pored ispuštene kutije. Zgrabi je i jurnu ka vratima. Lun morade da upotrebi revolver. Braun iskolači oči. Uхвати se za dovratnik i okrenu se ka Lunu.

– Ovde je snaga carstva. Ne odviјаје paket... Svetlost će uništiti filmove, jer naročiti razvijач, koji je ubrizgan... neće delovati... Preklinjem vas... – molio je spuštajući se sve niže.

Sada je bio na kolenima. Zanjihа se, zbog napora da se održi, a zatim se prevali. Opružen pred vratima, izgledao je duži nego kad je stojao. Bio je mrtav.

Lun zgrabi kutiju, odvi filmove i pridrži da se sa njih ocedi tečnost.

Zatim obrisa dugačku traku dobrim delom o odelo. Dok je to radio, pogled mu pade na drugi deo vitrine. Tamo se nalazio lep laki ručni mitraljez. Uz njega je bila i jedna duža cev. Lun uze oruđe i osmotri ugravirani natpis. To je bila šifra dr Beveridža, koja je potvrđivala da je to oruđe koje treba uzeti. Pored mitraljeza nalazila se kutija sa redenicima običnih metaka, i jedna manja, oklopljena i teška. Obe su imale kaiševe za nošenje. Lun ih prebaci preko ramena, uze mitraljez i potrča uz stepenište. Na izlazu iz podruma zastade.

Kresnu svoj upaljač i prinese mu kraj osušenog filma. Celuloidna traka planu takvom brzinom da Lun jedva stiže da je odbaci.

– Donalde! – zvao je Kenford. – Napadaju!

– Sada im je uzalud! – radosno se odazva Lun.

Zatim namesti redenic na tek nađeni mitraljez i oproba ga protiv napadača, koji ustuknuše, ostavivši jednog mrtvog i jednog ranjenog.

★

Kad su odjeci pucnjave doprli do dvorane u kojoj se čulo pijano pevanje i vrištanje devojaka i trojice muškaraca, pukovnik Olivant se prvi trže. Naučen da uvek bude na oprezu, stari obaveštajac nije bio sasvim pijan, niti opušten.

– Negde se puca! – viknu on i odgurnu devojku koja se uvijala oko njega.

Ustavši, on potrča ka izlazu. Otvori vrata i oslušnu paljbu. „To je kod upravne zgrade“, zaključio, i viknu:

– Vegere Rajse! Ovamo!

Morao je da ponovi pozive, i tek tada se dva pijana inženjera odazvaše i doteturaše iza zavesа.

– Šta!... Pa tamo se puca... – reče Veger i opsova nešto na svom maternjem jeziku.

– Požurimo! – viknu pukovnik i potrča.

Dva inženjera su ga sledili, vodeći revolvare. Kod metalnih vrata ih

opet propusti stražar žena, koja je drhtala od straha.

— Probudilo me iz sna... Pogledala sam tamo. Naši stražari napadaju upravu. Lorda Brauna i kapetana Freja nisam videla — reče ona klanjajući se pred Olivantom.

— Požurimo! — opet upozori Olivant.

Nekoliko minuta kasnije njima je bilo jasno da su strani ljudi prodrli u zgradu. Stražari nisu znali šta se događa unutra.

— Zašto ne napadnete? — upita Olivant. — Ne sme se dozvoliti da vršljaju po zgradi. Napadajte!

— Već smo pokušali nekoliko puta, i imamo devet mrtvih — odgovori jedan stražar, koji je imao podoficirske oznake na rukavu.

— Treba nešto... Pozovite radnike iz hemijskog odeljenja! — naredi Veger.

Svi zastadoše. Nastade tišina, u kojoj svi stvoriše sliku onog što će se dogoditi.

— Šta čekate? Naređujem! — viknu Olivant.

★

Našavši dve mašinske puške iza zavese, u jednom kabinetu, Markinč ih je uzeo, i sada je sa prvog sprata kontrolisao prilaze. Kratkim rafalima opomenuo bi svakog napadača koji bi pokušao da se približi. Svetla sa stubova po dvorištu dovoljno su osvetljavala okolinu zgrade. Napadači nisu hteli da ih pogase, jer bi time dali mogućnost opkoljenima da se probiju.

Lun je osmatrao dvorište i pripremao prodor. Makfersonu i Kenfordu je poverio da bace ofanzivne granate kad počne proboj, a on, na ovoj strani zgrade, poče da gada napadače i pri tome osmatra šta se događa.

U jednom trenutku zastade. Velika grupa ljudi kretala se najširom alejom ka ulazu. Bili su to ljudi u vešu, bez oružja, i reklo bi se, bezopasni.

— Napred, u zgradu! Pohvatajte sve one koje nadete tamo! — čula se naredba.

Radnici iz hemijskog odeljenja podoše napred. Lun posla mitralješki rafal, preko njihovih glava, ali oni ne obratiše pažnju na to. Išli su napred kao pokretni mrtvac. Nisu se ni žurili. Luna podide jeza. Grozničavo je razmišljao šta da učini. Pucati na te nedužne ljude bilo je nemoguće. On zato namače masku i otvori vrećicu sa vlažnom sivom vatrom. Brzo napravi nekoliko većih loptica i baci to pred ulaz, a zatim zalupi vrata. Znao je da time dobija malo u vremenu. Prvi redovi radnika pašće uspavani, dok dejstvo snažnog sredstva ne prestane.

— Je li se kapetan osvestio? — upita Kenforda.

— Jeste. Eno ga vezan u uglu — odgovori Kenford.

— Kako se može neopaženo izići odavde? — upita Lun kapetana Garija Freja.

— Ne znam. Samo je jedan izlaz.

— Kakva je to droga upotrebljena kod hemičara? — upita Lun zatim.

— Ne znam — odgovori opet kapetan.

— Brojaću do tri, a onda zaista nećeš znati više ništa, i bićeš ništa za sve vekove! — viknu Lun ljutito, i podiže cev mitraljeza.

— To je nešto na bazi tri-cijano-amino-propena! — odgovori kapetan.

— Proizvodi se ovde? — upita Lun.

— Da.

— Kakve količine?

— Deset hiljada litara mesečno.

Lun zastade zgranut. Deset hiljada litara droge koja menja svest! Pa to je dovoljno da se zatruje stanovništvo cele jedne države.

On je znao za rezultate proučavanja švedskog histologa Holgera Hajdena, o kojima je govorio u San Francisku, na skupu naučnika.

Droga na bazi tri-cijano-amino-pro-pena djeluje na nervne ćelije u mozgu. Na taj način utiče na svest, i menja je vrlo snažno. Dalja ispitivanja pokazala su da ta droga, pomešana sa vodom za piće, može da izazove duboke promene u mišljenju i ponašanju čitave zajednice.

Dakle, Mak Gregorova i Olivantova organizacija je već stvorila ogromne količine ovog strašnog sredstva!

– Gde se nalazi skladište droge?
– upita Lun, savlađujući uzbudeneje.

– Na dnu fabričkih dvorišta, u cisternama blizu obale. Noćas pristaju brodovi, da utovare proizvedene količine droge – odgovori kapetan.

Nije bilo vremena da se dalje razgovara. Lun još jednom upita kapetana za izlaz.

– Kroz moj kabinet a, iza razglasnih uređaja – pokazao kapetan rukom.

Lun ga udari, i ostavi nepomičnog, a zatim pozva svoje drugove. Vrata na glavnom ulazu već su popuštala pod udarcima metalnih poluga i maljeva.

Videvši razglasni uređaj, Lun se seti nečeg, i uključi ga, a zatim viknu u mikrofon:

– Pažnja, pažnja!

Odjek njegovog glasa razleže se oko zgrade i prema svim građevinama fabrike smrti.

– Pozivam vas sve da se najhitnije udaljite iz blizine fabrike! Za deset minuta sve će biti uništeno! Dići ćemo u vazduh sva postrojenja! Imate vremena samo da pobegnute do stenovitih zaklona i zadete iz njih ka drugoj strani ostrva!

Na te reči hemičari se samo okrenuše i podoše bez uzbudenja. Glasnogovornici su nadjačavali sve zapovesti koje su bili primili, i oni su sada slušali samo ovu najjaču.

– Stojte! Pucaćemo! – vikali su stražari.

Lun je kroz prozor video šta se događa, i ponovi zapoved da svi napuste fabriku i njenu blizinu.

Tada dotrča Markinč, koji je bacio pogled prema zalivu.

– Trideset brodova dolaze u ovom pravcu! – javi on uzbuđeno.

– Ne možemo ništa. Ostani ovde i ponavljaj zapoved da svi napuste fabriku – reče Lun i podoše ka glavnom ulazu.

Breše na vratima bile su pogodbe da kroz njih osmotri. Stražari su baš u tom momentu opalili nekoliko metaka u radnike. Tri radnika padoše, a neki su teturali ranjeni, ali su išli dalje od zgrade.

Lun promeni redeni lakog mitraljeza i brzo zasu vatrom stražare. Oni se povukoše u zaklone. Radnici su odmicali. Prema velikoj kapiji fabrike žurili su grupe radnika. Za njima su pristizale devojke, ogrnute kaputima preko noćnih košulja. Markinč je sa puno spikerskog talenta, ponavljao:

– Opasnost, opasnost! Napustite svi okolinu fabrike! Još šest minuta do eksplozije... Napustite brzo fabriku! Još pet minuta do eksplozije! Još četiri minute do eksplozije!

– Beže! Izgubili su živce! – viknu Lun i mahnu drugovima da podu.

Iza stola u kapetanovom kabinetu nalazila se zavesom prikri-vena policica sa knjigama. Ona se pomerila, i predstavljala je stvarno vrata za prolaz u jedan niski tunel, koji je vodio prema »raju«, iza visokog zida.

– Požurite! Treba uspostaviti vezu sa brodom! – viknu Lun ulazeći prvi u tunel.

Uskoro se nade u nekakvom podrumu a zatim u holu, iz kojeg se video ulaz u stražarsku zgradu. Jedna starija žena stajala je na straži, držeći preko grudi mašinsku pušku. Kad se pomerila, na zvuk vrata, Lun joj dade znak da ostane gde jeste. Videći da je pridošlica stražarskoj u uniformi, žena čuvar »raja« samo nabra obrve.

Tek kad joj pride, Lun iznenada zgrabi oružje i otrže ga iz njenih ruku. Nekoliko trenutaka kasnije, uspavana čuvarica ležala je nepomično u uglu.

A deset minuta kasnije sve devojke i stara direktorka ove čudne »institucije« bile su okupljene, a deset žena srednjeg doba, jedna ružnija od druge, verovatno bivše zločinke koje su sada bile naoružane čuvarke »raja« behu svezane i predate devojkama na čuvanje. Direktorka je preklinjala devojke da je poštede. Klečala je pred njima.

– Mučiteljice! Nećeš pobeći! – vikale su devojke.

Nekoliko trenutaka kasnije stara zličinka bila je mrtva i devojke se bacile na svoje malopredašnje stražare.

– Zaslužile su smrt! – vikala je jedna plavokosa igračica, izvanredno građenog tela, kojoj je dok je udarala, spao ogrtač. Providna košulja otkrivala je kako devojka podrhtava od uzbuđenja. Plakala je i uzvikivala:

– Bićemo slobodne! Dosta je bilo groznog poniženja!

– Morate se udaljiti! Ovde će sve eksplodirati za pola sata! – nadvikivao ih je mornar Makferson.

Uskoro se devojke razbežale. Tražile su svoje stvari i kidale velike komade svile i tkanina sa nameštaja. Grabile su skupoceno posude, i sve to trpale u zavežljaje.

Lun je tražio razvodnu tablu za električnu struju. Makferson je nosio duge vitke merdevine i pozivao devojke da ga slede. Lun isključio sve dovode struje, i sva svetla se pogasiše. Žice na zidu više nisu bile naelektrisane.

Za to vreme Markinč je pozivao Džejn i kapetana broda. Razgovor je vođen kratkim rečenicama.

– Uspeh potpun, uspeh potpun! Primam! – govorio je Markinč, držeći moderni primopredajnik znatnog dometa, ali ne veći od nekašnjih fotografskih aparata, kakvima se i sada mnogi služe.

– Prilazimo ostrvu, prilazimo ostrvu! Ne možemo pristati, ne možemo pristati! Pred nama čitava flotila! Primamo! – javljao se kapetan »Šlafonta«, koji je privremeno nosio ime »Ronda«.

– Pozvaću Donalda, pozvaću Donald! – odgovori Mrkinč i otrča ka Lunu.

– Treba da predamo uputstva »Rondi«, jer kapetan ne zna šta da učini. Pred njim je čitava flotila nekakvih brodova – objasni mu brzo.

– To su Olivantovi zlikovci došli da utovare droge. Javi da »Ronda« oplovi ostrvo i pristane uz najjužniji rt. To je tamo preko zaliva. Otuda ćemo uništiti ova grozna postrojenja – odgovori Lun i otrča da ubrza pravljenje prelaza preko zida.

XVIII

U skućenoj i tesnoj kapetanskoj kabini na podmornici, koja je jurila na sever, sedeli su komandant podmornice i policijski poručnik Dik Lekijer. Ovaj poslednji je već dva sata pričao sve što je znao o čudnim događajima, koji su bili povod molbi da se iskoristi ionako predviđeno opitno putovanje podmornice.

– To je čudna priča, i ja je ne shvatam – sasvim reče na kraju komandant podmornice.

– Upravnik muzeja Judžin Ris nam je ispričao najveću naučnu tajnu. Sećate li se kako je 15. decembra 1960. godine »Dejli mel« zvonio na uzbunu: »Čovečanstvu preti uništenje! Revolverski metak koji može da uništi gradsku četvrt! Vodonična bomba prevaziđena!«? – upita Lokijer.

– Sećam se, vrlo dobro. Pored toga, znam da ta uzbuna nije bila prazna priča – odgovori komandant podmornice Sid Krejn. – Međutim, nikad nisam voleo da mućim mozak tim naučnim detaljima.

– Evo u čemu je suština. Objasniću što jednostavnije – počeo poručnik. – Dugo se smatralo da

postoje samo devedeset i dva osnovna elementa, što nije bilo tačno. Već 1942. godine otkriven je plutonijum, teži od najtežeg elementa uranijuma. Amerikanci su napravili dve atomske bombe i isprobali ih poslednjih dana rata...

Prekinuvši pričanje, da otpije gutljaj vina, poručnik je nastavio da izlaže kako su, zahvaljujući strahovitim razbijačima atoma, otkriveni elementi na rednom broju devedeset pet, devedeset šest i devedeset sedam. A zatim je pronađen elemenat devedeset osam, koji je dobio ime: kalifornijum. Na atolu Enivetok, 14. maja 1954. godine, eksplodirala je trostruka vodonična bomba. Procesu fisije, odnosno raspadanja čestica, sledila je fuzija, odnosno spajanje čestica i stvaranje novih elemenata. Zatim je opet nastalo razbijanje. Bombardovani uranijum dao je novi elemenat, koji je otkrio užasnu tajnu.

Dok je za atomsku eksploziju potrebno dvanaest kilograma plutonijuma, dva grama kalifornijuma, kad se sjedine u jednom sudu, odmah eksplodiraju tako da mogu izazvati katastrofu celog grada.

Proučavanjem dalekih galaksija otkriveno je da u kosmosu eksplodiraju svetovi, i to je posledica eksplozije kalifornijuma. To je pokazao spektar eksplozije. Užarene mase u galaksijama deluju kao džinovske atomske peći i stvaraju kalifornijum, a ovaj ih onda raznese. Tako nastaje smak udaljenih svetova.

— Liči na naučnu fantastiku, izmišljenu i nestvarnu. Čoveku se kosa digna na glavi kad shvati da je to što pričate sušta istina — upade komandant podmornice.

— Naučnici su zadovoljno odahnuli kad su izračunali da ljudi neće moći da proizvode kalifornijum — nastavi Lokijer.

— Čuo sam da su se prevarili. Je li to istina? — upita pomorac.

— Tako je, prevarili su se. U koralnom prahu, posle eksplozije na Eni-

votoku, pronađen je kalifornijum, a uz njega čak i elemenat devedeset devet, koji je dobio ime ajnštajnijum, a zatim i elemenat sto, koga nazvaše: fermijum. Srećom, ta dva elementa su manje eksplozivni od kalifornijuma — objasni Lokijer.

Dalje je pričao o izjavi ruskog premijera Hruščova, koji je 1959. godine rekao da se u laboratorijumima kuje najužasnije oružje.

Posle je pronađen i isproban način dobijanja kalifornijuma. To znači da se sada mogu praviti kalifornijumski revolverski meci. Dovoljan je jedan padobranac sa dugocevnom puškom i teleskopskim nišanom, pa da, dobro upućenim hitcem, napunjenim sa dva grama kalifornijuma, uništi celavu diviziju ili manji grad. »Bezazleni« turista može skrivenim oružjem da uništi celavu gradsku četvrt.

Sada najveći stratezi oba vojna bloka drhte pri pomisli na užasne mogućnosti kalifornijuma. Priče se neminovna katastrofa ako mnoge zemlje otkriju kalifornijum. Još gore će biti ako ga se dočepaju terorističke i zavereničke grupe. Atomska bomba je stvar vlada i naroda, a kalifornijum postaje stvar grupe ljudi sposobne da uništi svet.

— Kad je dr Markus Beveridž otkrio jeftin proces proizvodnje kalifornijuma, on je proizveo deset metaka i spremio jedan probni mitraljez. Tajnu jeftine i lake proizvodnje sakrio je u naročitoj kutiji, koja se mora pokrenuti satnim mehanizmom i otvoriti tek posle dvadeset dana. U protivnom, filmovi na koje su snimljeni planovi biće uništeni — nastavljao je Lokijer, sav zapaljen u licu od priče i vina.

— Je li on ubijen da mu se otme ta tajna? — upita kapetan podmornice.

— Da. Ramsi Mak Gregor je član jedne državne komisije, i saznao je za mogućnosti kalifornijuma. On je stvorio zavereničko udruženje, kome su prišli mnogi ekstremisti.

Tu su neki nacisti, zatim pukovnik Olivant, a bio je i viši policijski inspektor Menfer. Otac Ouklendovog pomoćnika majora Brauna postao je upravnik baze na Felteru – nastavi poručnik.

– Šta je htelo to udruženje?

– Nazvali su ga »Novo carstvo«. Članovi su vitezovi, a mogu postati lordovi. Podeljeno je na »vojvodstva«. Prvo vojvodstvo je Evropa, drugo Azija, treće Afrika, i tako dalje. Skupili su avanturiste, bivše ratne zločince i moderne ekstremiste raznih vrsta. Pomoću Mak Gregorovog bogatstva napravili su fabrike, kupili flotilu brodova, podesebnih za prenošenje oružja i municije u sve krajeve sveta. Uz to proizvode drogu koja će menjati svest. Time žele da sruše sve države i uređenja i da osnuju »Novo carstvo« ljudi plave krvi. To je ono najvažnije – završi Lokijer.

– Čudna zavera. Izgleda kao fantazija, a moguće je i ostvarljivo – primeti komandant podmornice.

– Tačno! Taj misteriozni Lun hoće da uništi planove, ili da ih prigrabi. Otišao je na ostrvo da otme još neupotrebljene planove i spremljeni mitraljez sa tih desetak metaka. To oružje sasvim dobro puca i sa normalnom municijom.

– Kako to da Luna podržava stari Dikson, koji ga je godinama gonio?

– Teško je objasniti zabune u glavama ljudi. Starog treba onemogućiti. Moramo oteti planove i taj mitraljez, a zatim nestati – zaključio Lokijer.

– U svakom slučaju, ne smemo dozvoliti da Lun uništi pronalazak. Admiralitet će biti oduševljen kad to donesemo – odvrati pomorac.

– Da li da tako učinimo? Možda bi bilo korisno... Takva moć... – isprekidano, i zagledan negde kroz zid podmornice reče Lokijer.

Mašta je bila zapaljena. Dva čoveka su dugo ćutala. Svaki je za sebe razmišljao o Mak Gregorovoj ideji: zavladatai svetom kao car!

Kakva strašna moć i veličina! A sve je to moguće. Treba samo oteti planove, ukloniti Olivanta i preuzeti njegovu organizaciju. Mak Gregor i Judžin Ris su već onemogućeni. Poručnikov otrov nije bio privremeneog dejstva. Posledice su bile porazne. Čovek nije potpuni ludak, ali je smeten, uplašen i zaboravan. Često više ne može da se seti prošlih događaja. Judžin Ris je bio ruševina od čoveka.

– Dikson će stati uz Luna. Čim ga iskoristimo, da steknemo Lunovo poverenje, oduzećemo sve, i oni će nestati. Niko, sem mojih ljudi i posade, ne zna da je Dikson sa nama, i da smo mi pošli u ovom pravcu – zaključio Lokijer.

– Tačno je. U svakom slučaju, planove i oružje oduzimamo, a Diksona i Luna hapsimo – odgovori komandant podmornice.

Razidoše se, da i dalje maštaju o novoj zaveri. Koliko li je ljudi u istoriji čovečanstva poželelo tu moć i slavu – da vladaju svetom. Koliko li je krvi i zla prosuto zbog toga!

XIX

Svitala je zora kad se Lun i trojica njegovih drugova, umorni i iscepanih odela, probiše do južnog rta. Za njima su posrtale devojke, ogrnute i umotane najrazličitijim delovima odeće. Njihove zamršene kose bile su vlažne od kišice koja je jedno vreme padala.

Po ostrvu su se čuli dozivi. Neko liko pucnjeva je pokazivalo da je pukovnik Olivant prikupio stražare i doveo ljude sa brodova, i sada pretražuje ostrvo.

Kad se vidik proširi, sve do druge strane zaliva, gde je iz izmaglice isplivao teren ograđen zidom, i na kom su se videle zgrade fabrike smrti, Lun zatraži dogled, koji je nosio Kenford. Osmatrao je dugo i zaključio:

– Niko se ne vidi tamo. Jedino uz obalu stoje brodovi, a i oni su pusti.

Dok je on to govorio, Markinč je osmatrao more na drugoj strani. Otuda je plovio brod »Ronda«. Tada mu pogled pade na nešto blizu obale.

– Gledaj, periskop! – uzviknu.

Lun ugleda podmornički periskop, sa koga je neko osmatrao brod na kome je bila Džejn.

– Zaklonite se, dolaze! – viknu Kenford, ugledavši na prevlaci čitav stroj stražara i mornara.

Odmah posle tih reči on otvori vatru iz mašinske puške, ali napadači su bili izvan dometa.

Lun se zakloni, i još nekoliko trenutaka je osmatrao preko zaliva. Onda skide cev sa mitraljeza, namesti onu dugačku, rezeivnu, i otvori tešku olovnu kutiju. U njoj ugleda deset svetlucavih metaka sa kuršumima obojenim crnom bojom. Uze jedan i stavi ga u cev.

– Svi u zaklon, i bez pokretanja! – naredi drugovima i devojkama.

Čekao je da se svi skriju iza uzvišenja i sidu ka drugoj obali rta. Kad je video da je sve gotovo, podiže mitraljez, koji je sada više ličio na nekakvu protivtenkovsku pušku. Dugo je nišanio, a onda opali.

Na drugoj obali zaliva blesnu svetlost, i Lun je ugleda samo krajičkom oka, jer se već bio bacio u zaklon i pribio uz zemlju.

Nad fabrikom smrti diže se smrtonosni vrtlog eksplozije. Usidreni brodovi prvo poskočiše, a onda im odleteše katarke i sve pokretno i istureno sa paluba. Nekoliko trenutaka kasnije brodovi su tonuli, a srušene zgrade fabrike je pustošio požar, razjaren još uvek stražnim vazдушnim vrtlogom.

Bila je to minijatura atomska eksplozija, ali još uvek strašna.

Napadači na prevlaci zastadoše gledajući strašni prizor. Mnogi potrčaše nazad. Neki su bili zaslepljeni bleskom, i sada su naslepo puzali ka zaklonjenom delu ostrva.

Lun uze devet običnih metaka i stavi ih u onu olovnu kutiju, a one

punjene kalifornijumom uze i svakom skide po jednu polovinu kuršuma, koja se mogla odviti. Tako odvojene vrhove kuršuma razbaca po vodi, među lelujave alge i otpatke trave donetih strujom. Same metke je takođe razbacao, na drugoj strani jedne izbočine. Zatim uze mitraljez, promeni cev, i otvori vatru prema napadačima, koji su se, pod Olivantovim vođstvom, opet prikupili i krenuli ka mestu na kom su se nalazili Lun, njegovi drugovi i devojke.

– Zarobite ih brzo! Za svakog plaćam po dve hiljade funti. Devojke su vaše! Poklanjam vam ih! – vikao je Olivant.

– Dodji, zlikovče! – pozva ga Lun, i uze na nišan prvi red napadača.

Kad je opalio, začudi se što gore vidi prave eksplozije granata. Prestraši se, da su odnekud u mitraljezu nekakvi novi smrtonosni meci.

– Naši gađaju odlično! Napred »Šlafont«! Naš brod je sila! – veselio se Makferson.

Kapetan sadašnje »Ronde« čije novo ime Makferson nije priznao, komandovao je stojeći blizu brzometnog topa izvučenog iz skrovišta na palubu.

Vatra sa broda bila je suviše teška za Olivantove ljude, i oni počеше da uzmiču.

– Nazad! Naredujem! Streljaću svakog! – vikao je pukovnik Olivant.

Njegove reči su se gubile u grmljavini eksplozija i pucanja. On zaboravi gde se nalazi, i potrča nezakonjen za svojim ljudima. Vikao je i psovao.

Lun ga uze na nišan.

– Odlazi, zlikovče! – procedi tiho i pritisnu oroz.

Olivant se trže, zastade, i polako se okrenu. Na usta mu poteče mlaz krvi. Kao da stoji na pomičnom tlu, pokušavao je da održi ravnotežu, a zatim se svalio na oštro kamenje.

Otkotlja se čitavih desetak jardi. U stvari, to se otkotrljao leš mrtvog zanesenjaka Ouklenda.

U tom trenutku sa »Ronde« se odvoji čamac, a podmornica izroni.

— To je vojna podmornica — reče Kenford izmičući jednoj devojci, koja se pribijala uz njega.

Kroz otvor se prvo promoli komandant podmornice, a za njim se ukaza seda glava Majkla Diksona.

— Stari nije izdržao da ne jurne u gužvu — osmehnu se Lun i side na obalu, mašući rukama.

Sa podmornice se takođe spusti čamac, samo gumeni i sa motorom. U njega udoše jedan oficir i dva mornara, a zatim Dikson i Lokijer.

Kad stupiše na obalu, Dikson zagrlj Luna i iskoristi priliku da mu šapne:

— Nova zavera je počela. Komandant podmornice i poručnik Lokijer... Hoće planove i oružje.

— Sve sam uništio. Uzalud su se zaverili — odgovori Lun i pruži mitraljez Lokijeru.

Pri tome ispusti Diksona i glasno objavi:

— Sve je svršeno! Planovi su spaljeni, fabrika smrti razorena, zlikovci skoro svi izginuli!

— Zar ste spalili planove?! To je akt izdaje! — povika poručnik Lokijer. — Vi niste imali pravo da to učinite!

Sav je pocrveneo, i zapenušio od besa.

— Morao sam, dragi poručniče. Bili smo opkoljeni, i pretila je opasnost da planovi padnu zločincima u ruke — osmehnu se Lun.

— To je sasvim razumljivo — podrža ga Dikson, i, nasmejan, pode ka obali.

Tamo je pristajao čamac sa dva mornara i Džejn. Stari inspektor joj galantno pruži ruku i pomože da izađe na obalu.

— Podržite moju molbu da me uzmete na brod. Ne želim više

društvo onih na podmornici — reče joj on dok je Lun trčao da je zagrlj.

★

Odnoseći mitraljez na brodu, poručnik Lokijer je izgledao kao da je pretučen. Tako brzo su se raspršili svi snovi, i to sve zbog tog Luna.

— Srešćemo se jednoga dana nas dvojica — zapreti Lokijer u mislima.

Čim on saopšti šta se dogodilo, komandant podmornice naredi da se zaroni.

— Sačekajmo Diksona — reče poručnik.

— Neka ide do sto đavola taj stari jarac! — odvrati Sid Krejn, i side u podmornicu.

Uskoro oko trupa čeličnog čudovišta zaklokota voda, i ono nestade u talasima.

Na obali je Džejn stajala pored Luna.

— Da li si znao da su i ove devojke na ostrvu? — zadirkivala ga je Džejn.

— Nisam ni slutio — odgovori on, ne razmišljajući, a kad vide da se Džejn smeje, uštinu je tako da ona ciknu i pobeže prema brodu.

Uskoro su sve devojke bile ukrucane. Makferson je gundao da će mu brod potonuti zbog njih, jer toliko njišu kukovima, da se zbog toga brod opasno ljulja.

Turisti su bili oduševljeni onim što su čuli i videli.

U kapetanovoj kabini Lun je pričao trojici svojih drugova, starom Majklu Diksonu i svojoj Džejn:

— Starac je na smrti rekao da uništim planove. Nisam smeo da kažem o čemu se radi, jer bi u otimanju planova krenuli mnogobrojni špijuni sveta, policijske i obaveštajne snage država, predstavnici svih rodova vojske... Imali bismo na vratu stotinak hiljada ljudi.

— Ni ja nisam smeo da razglasim tajnu kad sam je iscedio iz Judžina Risa — dodade Dikson.

— Malo je nedostajalo pa da zavera tih manijaka i zločinaca uspe.

Inženjeri Veger i Rajs su brzo obavili svoj deo posla – nastavi Lun.

– Šta se dogodilo sa njima? – upita Markinč.

– Veger je bio mrtav, a Rajs teško ranjen. Umro je nekoliko časova posle zarobljavanja. Oba su bili u grupi sa Olivantom. Tim ratnim zločincima nije bilo druge nade – odgovori Lun.

– Šta se dogodilo sa radnicima? – upita Makferson, okrenuvši se Markinču, koji je, pred ukrcavanje, išao da sazna detalje ove čudne tragedije na ostrvu.

– Nekoliko ih je stradalo, ali većina je slobodna. Javili smo da dođe sanitetski brod, koji će pomoći obolelim. Javljeno je da su upućeni brodovi za prevoz bolesnih, a i zdravih. Stiže i pomorska policija, da vodi istragu – objasni novinar.

– Niko nije spomenuo kapetana Freja – primeti Kenford.

– Video sam ga u zapadnom zalivu. Visio je na jednom drvetu – odgovori Markinč.

– Obesio se? – upita Kenford.

– Nije. Njega su našli, i uhvatili, radnici. Sami su mu sudili, što ih je mučio. Obesili su ga, i ostavili da visi tamo – odgovori Markinč.

Njihovu priču prekide poziv na ručak. Svi su bili gladni, i požuriše da što pre stignu do punog stola.

Posle ručka vratiše se da do kraja razgovor. Umor je bio ogro-

man, i san je mamio, ali radoznalost je bila jača.

Dugo su objašnjavali sve ono što je Lun saznao od dr Markusa Beveridža i što je ispričao Judžin Ris. Zatim je Lun napisao dug izveštaj o svemu, i zamolio Diksona da ga tajno prenese onom ko bude želeo da vodi istragu.

– Bilo bi mučno objašnjavati sve ono što znam. Neko vreme ću provesti sa prijateljima u krstarenju morem – završi Lun.

Makferson otrča da potraži kapetana broda.

– Punom parom do Portkera! Tamo iskrcavamo turiste i devojke, pa plovimo dalje. Hoću da brod sutra opet ima svoje ime! – naredi, i zagleda se u morske talase.

U tom trenutku Lun je izišao na palubu. Pogledao je prema severu, gde su ostala Setlendska ostrva. Crni oblak nad jednim od njih još uvek je podsećao na događaje slične teškom košmaru.

– Da, bilo je to strašno – začu se ženski glas iza njega.

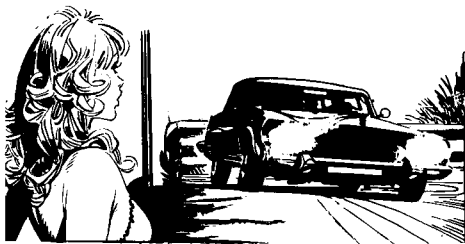
– Nešto strašno je i ostalo – odgovori Lun obgrilši oko struka Džejn, koja mu pride.

Pretnja nad ljudskim rodом ostaje. Možda će sve to pobediti ljudska ljubav – setno dodade Džejn.

– Možda. Nadajmo se da će pobediti razum i ljubav – odgovori Lun, i povede je u kabinu.

KRAJ

Vremenski lom

Jednog jutra pristupio mi je u Plejton ulici neki nepoznati stariji gospodin. Skinuo je šešir, nekako čudno se naklonio i ućtivo se predstavio.

— Zovem se Donald Gobi, doktor Gobi. Bio bih vam neobično zahvalan, ser Džeralde, ako biste mi poklonili nekoliko minuta. Nerado vam smetam, ali stvar je neobično važna i ne trpi odlaganja.

Pogledao sam ga.

— Bojim se da ste se zabunili — rekao sam. — Nisam plemić.

Bio je zbunjen.

— Oh, molim da mi oprostite. Takva sličnost! Zakleo bih se da ste vi ser Džerald Lateri.

Sada je na meni bio red da se iznenadim.

— Zaista se zovem Džerald Lateri, ali bez titule ser.

Još više se zbunio.

— Oh, naravno! Kako je to glupo od mene. Postoji li — osvrnuo se — ovde neko mesto gde bismo mogli nesmetano da razgovaramo? — upitao je.

Kolebao sam se, ali samo trenutak. Bio je, zacelo, školovan, civilizo-

van čovek. Možda advokat. U svakom slučaju, nije imao nikakvih loših namera. Odveo sam ga u obližnji lokal, gde sam bio stalan gost; gostinska soba je bila prazna. Od bio je ponudeno piće i seli smo.

– Dakle, šta imate da mi kažete doktore Gobi? – upitao sam.

Neko vreme se kolebao. Očigledno mu nije bilo prijatno. A onda se odlučio da govori.

– Radi se o Taviji, ser Džeralde... oh, gospodine Lateri. Bojim se da uopšte niste svesni težine situacije i posledica. Ne radi se tu samo o mojoj ličnoj odgovornosti, iako se i zbog toga ozbiljno brinem, već o posledicama koje se zaista ne mogu predvideti. Ona se svakako mora vratiti pre nego što se desi neka nesreća.

Zapanjeno sam ga posmatrao. Bio je vrlo ozbiljan i uzbuđen.

– Ali, doktore Gobi... počeo sam.

– Mogu da shvatim šta vam ona znači, ali je uprkos tome morate nagovoriti. Ne samo zbog moje ili njene porodice, već zbog svih ljudi. Valja biti oprezan. Neproračunljive su čak i posledice najbeznačajnijeg postupka. Red i sklad se moraju očuvati. I zato vas molim da je nagoovorite...

Blago sam ga prekinuo, jer sam video kako ga muči taj problem.

– Trenutak, doktore Gobi. Bojim se da se radi o zabuni. Zaista ne znam o čemu i o ko kome govorite.

Zaprepastio se.

– Vi?... počeo je, a zatim se zamislio nabravši čelo.

– Pa nećete valjda reći da još niste sreli Taviju?

– Koliko znam, nisam. Još nikad nisam čuo za ime Tavija.

Ova činjenica kao da ga je teško pogodila. Bilo mi ga je žao. Ponovo sam mu ponudio da popije nešto, ali je opet odmahnuo glavom. Posle nekoliko trenutaka malo se sabrao.

– Zao mi je – rekao je. – Jasno je da je u pitanju zabuna. Molim vas, oprostite, gospodine Lateri. Bo-

jim se da ćete me smatrati smušeno. Sve je to tako teško objasnivo. Smem li vas zamoliti da zaboravite sve to?

Malo kasnije se udaljio; delovao je prilično bespomoćno. Ostao sam zbunjen, ali posle nekoliko dana ispunio sam njegovu molbu, bar sam tako mislio.

Upravo sam bio izašao iz kafane „Bik“. Ulica Haj je bila puna ljudi, ali kad sam hteo da otvorim vrata svog automobila, osetio sam da je na drugoj strani ulice neko zastao i promatra me. Podigao sam glavu i pogledao u te oči. Bile su smeđe kao lešnik.

Bila je visoka, vitka i dobro je izgledala – ne dražesno, nešto više. A ja sam piljio u nju.

Bila je odevena u jednostavnu suknju od tvida i tamnozelenu pletenu bluzu. Cipele su joj bile nekako čudne, nisu odgovarale odeći. I još nešto je odskakalo na njoj, iako u tom trenutku nisam mogao da odredim šta. Tek kasnije mi je postalo jasno da je njena plava kosa bila začešljanja na način kakav nikad dotada nisam video.

Nekoliko trenutaka je stajala ukočeno, ozbiljna lica, na ivici pločnika. Onda je zakoračila da bi prešla ulicu. U tom trenutku je počeo da otkucava sat na tržnici. Bacila je pogled gore i odjednom kao da se zaprepastila. Okrenula se i otrčala u suprotnom pravcu.

Ušao sam u automobil i razmišljao s kim je mogla da me zameni. Bio sam potpuno siguran da je još nikad nisam video.

Sledećeg dana mi je u mom lokal pristupio konobar.

– Neka mlada devojka je pitala za vas, gospodine Lateri. Da li vas je našla? Rekao sam joj gde stanujete. Odmahnuo sam glavom.

– Ko je to bio?

– Nije mi rekla svoje ime, ali... i opisao ju je. Devojka od juče. Klimnuo sam glavom.

– Tek juče sam je video na ulici. Već sam se pitao ko bi to mogao da bude – objasnio sam mu.

– Izgleda da vas ona ne poznaje dobro. »Je li to bio gospodin Lateri koji je upravo izašao?« upitala me je. Rekao sam da jeste. Klimnula je glavom. »Stanuje u vili Bagford, zar ne?« raspitivala se. »O, ne, mis«, rekao sam »vila je vlasništvo majora Flakena. Lateri ima kućicu napolju u Četkombu«. Onda me je pitala gde je to i ja sam joj objasnio. Nadam se da sam dobro postupio.

Umirio sam ga.

– Moju adresu je lako mogla da dozna. Čudno što je pitala za vilu Bagford. Tamo bih se, naime, rado preselio, ako uspem.

– Onda se morate požuriti. Stari major neće još dugo živeti.

O devojci više nisam čuo. Posle izvesnog vremena zaboravio sam taj događaj.

Otprilike mesec dana kasnije opet sam je video.

Navikao sam se da dvaput nedeljno odem na jahanje s Merdžori Krenšon. Posle toga bih je odvezao automobilom kući. Put je bio uzak, tako da su se dva automobila teško mogla mimoći. Na nekom zavoju sam morao da zakočim, skrenem sasvim desno i stanem, jer je automobil koji nam je dolazio u susret preticao nekog pešaka i zbog toga zauzeo više od polovinu puta. Vozač je skrenuo udesno i jedva je prošao pored nas. A onda sam pogledao pešaka. Bila je to opet ona devojka. Malo se kolebala, a onda je ipak odlučila da mi se obrati. Prišla je automobilu. Ugledala je Merdžori, koja je sedela pored mene; predomislila se, nespretno pokušavajući da sakrije da se uputila prema meni. Krenuo sam.

– Oh, – glasno je rekla Merdžori – ko je to bio?

Objasnio sam joj da ne znam.

– Ali, izgleda da ona tebe poznaje – rekla je s nevericom u glasu.

Naljutio me je njen ton. Šta je se to tiče? Nisam odgovorio.

– Mislim da je nikad nisam videla ovde – nastavila je posle duže pauze.

– Verovatno je na letovanju. Ovde ima dosta turista.

– Ne zvuči baš verovatno, s obzirom na to kako te je pogledala.

– Ne volim da me neko smatra lažovom.

– Oh, mislim da sam te pitala nešto sasvim normalno. Ako ti je to neugodno...

– Ne podnosim takve aluzije. Možda bi ostatak puta radije išla pešice. Nije daleko.

– Razumem. Oprostite što sam bila nametljiva, gospodine Lateri. Šteta što je put uzak i ne možete da okrenete kola ironično je rekla izlazeći. – Zbogom, gospodine Lateri.

Ipak sam uspeo da na sporednom putu okrenem automobil i vratim se natrag. Međutim, devojkicu više nisam uspeo da nađem. A morao sam joj biti zahvalan već i zbog Merdžori. Oslobodila me je tereta koji mi ranije i nije bio tako težak.

Treći susret se odigrao pod sasvim drugačijim okolnostima.

Moja vikend-kućica je smeštena u maloj dolini u Devonšajru, malo dalje od četiri ili pet stambenih zgrada na kraju puta. S obe strane se uzdižu vresom obrasli brežuljci. Levo i desno od rečice su pašnjaci. Od velikih šuma koje su nekada bile tu ostali su samo šumarci između livada i pašnjaka.

Jednog dana sam bio u svom povrtnjaku, pored jednog od najgušćih šumaraka, kad sam odjednom čuo pucketanje grana. Bio je dovoljan jedan pogled. Njena plava kosa odmah ju je odala. Nekoliko trenutaka smo se netremice promatrali, kao i prvi put.

– Oh, dobar dan – rekao sam.

Nije odmah dogovorila. Samo me je gledala. A onda je upitala.

– Vidite li nekog?

Osvrnuo sam se svuda oko sebe. Pogledao sam osmotrio sve dokle mi je pogled dopirao.

– Ne vidim nikoga.

Razmaknula je grmlje i oprezno mi prišla osvrćući se na sve strane. Bila je odevena kao i prilikom našeg prvog susreta – samo joj je kosa bila neuredna zbog granja. Na neravnom tlu njene cipele su delovale još neprikladnije nego onda.

– Ja... – počela je.

U tom trenutku smo čuli iz šume neki muški glas, kome je odmah zatim odgovorio drugi. Devojka se uplašila.

– Dolaze. Sakrijte me negde, brzo, molim vas.

– Oh – promicao sam.

– Brzo, brzo, dolaze – požurivala me je.

– Najbolje da uđete – rekao sam i odveo je u svoju kuću.

Pošto sam zatvorio vrata za nama, spustila je zasun.

– Ne dajte da me uhvate, ne-
mojte to dozvoliti! – molila me je.

– Ali, šta se zapravo događa? Ko vas progoni?

Nije odgovorila. Spazila je telefon. – Zovite policiju – rekla je. – Zovite policiju, brzo! – Kolebao sam se. – Zar nemate policije? – dodala je.

– Jasno da je imamo, ali...

– Onda, molim vas, pozovite, brzo! Morate pozvati!

– No, dobro, pozvaću je. Vi ćete im objasniti o čemu se radi – rekao sam i podigao slušalicu.

Bio sam naviknut da dugo čekam i bio sam strpljiv. Devojka je nervozno lomila prste. Konačno sam dobio vezu.

– Halo... – rekao sam. – Je li to policijska stanica?

– Policijska stanica Plejton – javio se glas kad sam napolju na pošljunčenom putu čuo korake, a ubrzo zatim neko je počeo snažno da lupa u vrata. Predao sam devojci slušalicu i pošao prema vratima.

– Ne pušajte ih unutra – rekla je, a zatim obratila svu pažnju telefonu.

Kolebao sam se. I opet su se čuli snažni udarci o vrata. Čovek ne može jednostavno da stoji i ne pusti ljude unutra pošto je malopre uveo stranu mladu ženu i zatvorio odmah vrata za sobom...

Otvorio sam.

Pogled na čoveka na pragu potpuno me je zbunio. Nije to bilo zbog njegovog lica; ono je potpuno odgovaralo mladom čoveku od, recimo, dvadeset pet godina. Nego zbog njegove odeće. Ko je spreman da ugleda neku vrstu usko pripijenog klizačkog trikosa i kaputića sa staklenim dugmetima, i to još u ovom kraju, krajem leta? Sabrao sam se toliko da sam ga upitao šta želi. Nije me ni pogledao, već je preko mog ramena gledao devojku.

– Tavi-ja! – strogo je rekao. – Dodi ovamo!

I dalje je žurno govorila u slušalicu. Čovek je ušao.

– Samo polako – rekao sam. – Najpre bih hteo da znam šta se to događa.

– Ne biste razumeli – odgovorio je i podigao ruku da me gurne u stranu.

Priznajem da osećam neprijateljstvo prema ljudima koji tvrde kako nešto ne mogu da razumem, a uz to pokušavaju da me gurnu od vlastitih vrata. Udario sam ga u želudac. Presamito se, a ja sam ga izbacio napolje i zaključao vrata.

– Dolazi, – rekla mi je devojka – dolazi policija.

– Ako biste mi objasnili – počeo sam, ali ona mi je pokazala iza leđa.

– Op-
– Op-
– Op-
re-
z-
re-
kla je.

Okrenuo sam se. Pred prozorom je stajao drugi čovek u čudnovatoj odeći. Skinuo sam sa zida svoju lovačku pušku, izvadio metke iz ladice i napunio je. Pošao sam nekoliko koraka natrag i stao licem okrenut vratima.

– Otvorite i stanite iza vrata – naredio sam.

Nerado je poslušala.

Napolju se drugi čovek zabrinuto sagnuo iznad prvog. Treći je dolazio pošljuncanim puteljkom. Ugladali su svoju pušku i skamenili se.

– Slušajte vas trojica – rekao sam. – Ili smesta nestanite, ili ćete imati posla s policijom. Odaberite!

– Ali, vi me ne razumete – počeo je jedan. – Neobično je važno...

– No, dobro, onda ostanite i pričajte policajcima šta je važno – rekao sam dajući glavom znak devojci da ponovo zatvori vrata.

Gledali smo kroz prozor kako odlaze.

Policajci nisu bili nimalo ljubazni, nerado su pribeležili opis trojice muškaraca i onda prezirna lica otišli.

A tu je bila devojka.

Ispričala je samo ono najnužnije. Progonila su je trojica neobično odevenih muškaraca i onda je mene zamolila da joj pomognem. Policajci su joj ponudili da je dovedu u Plejton, ali je odbila. Ostala je ovde.

– Dakle... – počeo sam. – Možda biste mi sada objasnili šta se zapravo dogodilo?

Mirno je sedela i gledala u mene. Činilo mi se da u njenim očima vidim senku tuge i razočaranja. Gotovo sam pomislio da će zaplakati, ali samo je tiho rekla:

– Dobila sam tvoje pismo i sada sam spalila sve mostove za sobom. Polagano sam seo i zapalio cigaretu.

– Oh, dobili ste moje pismo? I spalili ste sve mostove za sobom?

– Da – rekla je i skrenula pogled s mene, osvrćući se okolo.

– A sad me i ne poznaješ – rekla je.

I zaplakala je, ali kako!

Polu minuta sam bespomoćno sedeo, a onda sam odlučio da odem u kuhinju i skuvam čaj. Sve moje rođake smatrale su čaj čudotvor-

nim lekom. Uzeo sam čajnik i šoljice i vratio se u sobu.

Ona se u međuvremenu sabrala i zamišljeno je gledala u kamin. Uzeo sam šibice i zapalio drva. Kad je zapucketala vatra, bila je nalik na dete koje je dobilo nešto na dar.

– Prekrasno – rekla je, kao da je vatra u kaminu nešto naročito.

– Prekrasno! – ponovila je.

– Hoćete li da nalijete čaja? – predložio sam. Samo je odmahнула glavom i gledala me.

– Čaj – rekla je – pored kamina!

To je bilo tačno, ali jedva vredno pažnje.

– Mislim da bi bilo vreme da se upoznamo – rekao sam. – Ja sam Džerald Lateri.

– Jasno – odvrtila je klimnuvši glavom. Nisam to smatrao najpogodnijim odgovorom, ali uto je dodala: – Ja sam Oktavija Lateri, zovu me Taviya.

– Jesmo li možda rođaci? – upitao sam je.

– Da, istina, daleko – odvrtila je čudno me gledajući. – Oh, kako je to teško. – Kao da je i opet bila blizu plača.

– Taviya? – ponovio sam napregnuto razmišljajući. A onda sam se setio starog uzbuđenog gospodina.

– Da, sigurno, kako se ono zvao? Doktor Bogeji ili nekako slično?

Sledila se.

– Pa valjda ne doktor Gobi? – viknula je.

– Da, tačno. On me je pitao za neku Taviyu. Jeste li to možda vi?

– Zar je on ovde? – upitala je bojažljivo se osvrćući.

Objasnio sam joj da sam ga sreo pre dve godine. Odahnula je s olakšanjem.

– Glupi stari ujak Donald! To mu i priliči! A vi uistinu niste znali o čemu govori?

– Pa ni sad ne znam, iako razumem da se vaš ujak zabrinuo zbog toga što ste nestali.

– Da, bojim se da će se ozbiljno brinuti – rekla je.

– To je bilo pre dve godine – podsetio sam je.

– Oh, da, još uvek ništa ne razumeš, zar ne?

– Slušajte, svi ljudi pokušavaju da me uvere kako ne razumem. To sam konačno shvatio, a to je otprilike i sve što zaista razumem.

– Da, moram objasniti. Kako samo da počnem?

Posle nekog vremena je nastavila:

– Veruješ li u predodređenje?

– Zapravo ne – odgovorio sam.

– Oh, ne, možda to i nije to. Vidiš, još kao sasvim mala smatrala sam ovo razdoblje najuzbudljivijim i najlepšim. A tome valja dodati i to da je u njemu živeo jedini slavni član naše porodice. Zamišljala sam da je sve to veličanstveno. Ti bi verovatno rekao da sam romantična.

– Zavisi od toga da li mislite na predstavu ili na razdoblje... – ubacio sam, ali se nije uopšte osvrnula na moju primedbu.

– Zamišljala sam velike flote od smešno malenih aviona za vreme rata, a pri tom sam ih nehotice upoređivala s Davidom i Golijatom. I onda su postojali oni ogromni nespretni brodovi koji su se polagano brčkali po vodi, a jednom ipak stigli na cilj. I staromodni crnobeli filmovi i bučni stari motori na sagorevanje, vozovi na prugama i telefoni sa žicama, i, oh, sve ono drugo. I šta se sve onda moglo učiniti. Zamisli, u pravom pozorištu prisustvovati premijeri novog dela Bernarda Šoa! Ili kupiti novu Hemingvejevu knjigu na dan njenog izlaska! Prekrasno, uzbudljivo vreme!

– No, – rekao sam obradovan što bar neko tako misli – moja slika o tom vremenu ne odgovara baš sasvim...

– Oh, drugo se i ne bi moglo očekivati. Vi sve to ne gledate iz pravog ugla i zato to i ne možete da cenite. Bilo bi dobro za tebe kad bi

neko vreme mogao da živi našim životom i vidiš kako je sve ustajalo, plitko i jednolično, tako smrtno dosadno.

Širom sam otvorio oči.

– Bojim se da ne... oh, gde bih to trebalo da živim?

– U našem stoleću, jasno. U dvadeset drugom. Oh, pa da, ti nemaš pojma. Baš sam naivna.

S najvećom pažnjom sam sipao čaj.

– Zaista nisam znala da će to biti tako teško – požalila se. – Smatraš li i ti da je teško?

Potvrdio sam.

Ona je tvrdoglavo nastavila:

– Eto, vidiš, baš zato što sam tako osećala, obratila sam se istoriji. Mislim, mogla sam dobro da se uživim u istoriju, bar u neka razdoblja. A tvoje pismo koje sam dobila za rođendan doprinelo je da za svoj rad na fakultetu odaberem baš ovo kao specijalno razdoblje. To me je pismo navelo da nastavim s radom.

– To je sve bio uticaj mog pisma?

– Da, to je bila jedina mogućnost, razumeš li. Nisam imala druge mogućnosti da dođem do vremenske mašine osim ako bih radila u istorijskoj laboratoriji, zar ne? Pa čak i tada je ne bih mogla iskoristiti za sopstvene ciljeve, da to nije bila laboratorija ujaka Donalda.

– Vremenska mašina – rekao sam slabim glasom. – Šta je to vremenska mašina?

Pogledala me je ne razumevajući me.

– Pa to je, to je vremenska mašina. Pomoću nje se uči istorija.

– Potpuno nejasno. Mogli biste isto tako da mi kažete kako njome pravite istoriju.

– O, ne, to se ne sme. To bi bio težak prestup.

– Oh... – odvratio sam. – O tom pismu...

– No, morala sam da ga spomenem da bih ti objasnila ono s istorijom. Ali ti ga sigurno još nisi napi-

sao, tako da sve to tebi mora da izgleda prilično zamršeno.

— Zamršeno je izraz koji jedva odgovara — odvaratio sam. — Ne bismo li mogli da počnemo s nečim stvarnim? Na primer s pismom koje sam navodno napisao? Šta je bilo u njemu?

Oštro me je pogledala, a zatim oborila pogled. Iznenada je pocrvenela do korena kose. Prisilila se da me ponovo pogleda. Oči su joj počele svetlucati. Odjednom je pokrila lice rukama.

— Oh, ti me ne voliš, ti me uopšte ne voliš — jecala je. — Bar da nisam došla! Volela bih da sam mrtva!...

★

— Najutula se zbog mene — izjavila je Tavija sutra dan setivši se namrgodenog lica žene koja mi je održavala kuću.

— Da, otišla je, a s njom i moj dobar glas — odvratio sam. — Naša gospoda Tumbs je prvoklasna radna snaga, ali sa strogim načelima. Verovatno će otkazati.

— Zato što sam ovde? Kako je to smešno!

— Možda su vaše navike drugačije.

— Ali, kuda bih inače mogla da odem? Imam samo nekoliko vaših novčanica, a nikog ne poznajem.

— To gospoda Tumbs ne može da zna.

— Ali, pa mi nismo bili, mislim, mi nismo... — Jedna noć i brojka dva — objasnio sam joj, — kod nas je sasvim dovoljno. Zapravo, dosta je već kad su dvoje sami.

— Vi imate neki vrlo krut sistem, koji praktično ne dopušta srećan slučaj.

— To bi se moglo izraziti i na drugi način, ali, možda je čak i tačno.

— Prilično su čudni ti stari običaji, gledani iz blizine, ali i vrlo zanimljivi. — Neko vreme me je zamišljeno promatrala. — Ti... — počela je.

— Ti si mi sinoć obećala — podsetio sam je — da ćeš mi objasniti ono što sinoć nisi uspeła.

— Ti mi ne veruješ.

— U prvi trenutak sam ostao bez daha, — priznao sam — ali kasnije si mi pružila dovoljno dokaza. Niko ne bi mogao glumiti tako dugo.

Namrštila je čelo.

— To nije lepo od tebe. Dobro sam proučila sredinu dvadesetog stoleća. To je bilo moje specijalno razdoblje.

— Već si mi rekla, ali to mi ne pomaže. Stari istoričari su se bavili pojedinim istorijskim razdobljima, ali to ne znači da su odjednom iskrslili u njima.

Netremice me je gledala.

— Ali, samo je po sebi razumljivo da istoričari to čine. Kako bi inače mogli da vrše tačna posmatranja?

— Tebi je isuviše toga razumljivo samo po sebi. Predlažem da još jednom počnemo sasvim od početka. Dakle, ono moje pismo, ne, ostavimo ga — požurio sam videći izraz njenog lica. — Dakle, počela si da radiš na takozvanoj vremenskoj mašini u istorijskoj laboratoriji svog ujaka. Šta je to? Neka vrsta magnetofona?

— Ali ne, nalik je na ormar, u koji se ude da bi se putovalo u vreme.

— Aha — rekao sam ništa ne shvatajući. — Ti, ti misliš: može se ući u mašinu u dvadeset i nekom stoleću, a napustiti je hiljadu devet stotina i ne znam koje?

— Ili u bilo kojem prošlom vremenu — odvrtila je potvrdivši glavom. — Ali, jasno, to ne može svako. To može samo neko ko je uvažen, ispitan i ne znam šta još sve. Postoje svega šest priznatih vremenskih mašina u Engleskoj, a otprilike stotinu na čitavom svetu. Kad su bile gotove prve mašine, niko još nije znao kakve bi neprilike mogle da prouzrokuju, ali posle nekog vremena počeli su istoričari da upoređuju putovanja u vreme s pisanim podacima o dotičnom raz-

doblju i pri tom su se sukobili s neobičnim činjenicama. Hero je mnogo vremena pre nove ere izumeo u Aleksandriji neku jednostavnu parnu mašinu. Arhimed je pri op-sadi Sirakuze koristio neku vrstu zapaljive bombe. Leonardo da Vinči je crtao padobrane, iako nije bilo ničega odakle bi se moglo iskakati; Erik Crveni je otkrio Ameriku davno pre Kolumba, Napoleon je razmišljao o podmornicama. I još štošta. Znači, neki ljudi su bili vrlo neoprezni i prouzrokovali su vremenske lomove.

– Molim?

– Vremenske lomove, tako se zove ako se nešto događa u pogrešno vreme zbog nečije neopreznosti ili nepromišljenog brbljanja.

Međutim, većina ovih ispada nije prouzrokovala, koliko smo mogli da prosudimo, većih šteta, iako postoji mogućnost da je više puta bio promenjen tok istorije. Neki pišu o tome naučne rasprave. Ali, svakom je jasno da bi posledice mogle da budu vrlo opasne. Zamisli samo da je neko iz nehata došapnuo Napoleonu predstavu o eksplozivnoj mašini, uz njegovu zamisao o podmornici. Dalji razvoj se ne bi mogao predvideti. I onda je zaključeno da se odmah prekine s tim manipulacijama. Pristup vremenskim mašinama zabranjen je svima osim onima kojima je to dozvolio savet istoričara.

– Čekaj, trenutak – prekidoh je.

– Ono što se jednom dogodilo, dogodilo se. Mislim, na primer, ja sam ovde. Ne mogu odjednom prestati da postojim ili kao da nisam postojao, ako se neko vratio u prošlo vreme i ubio mog dedu još kao dečaka.

– Ali ti sigurno ne bi mogao da budeš ovde ako bi to neko učinio, zar ne? Ne, konačni zaključak da je prošlost nepromenljiva vredi samo dok ne postoji način da se promeni.

Međutim, čim je to moguće i pokazuje se da je stara pretpostavka lažna, moramo biti strahovito oprezni. To je zadatak istoričara. Drugu stranu problema, naime, kako to sprovesti, prepuštamo stručnjacima za višu matematiku.

Pre nego što se dobije dozvola za korišćenje vremenske mašine moraju se proći specijalni kursevi, ispiti i testovi. Tek posle toga, možda, dobija se dozvola. I tek tada smeju da se vrše posete i posmatranja po vlastitoj želji. To je sve što se sme: posmatrati. Propisi su vrlo strogi.

– Ako nije suviše neљubazno pitanje: ne kršiš li ti svakog minuta prilično tih propisa?

– Razumljivo, zato me i progone.

– Ako te ulove, oduzeće ti dozvolu, zar ne?

– Oh, pa nikad je i nisam dobila. Išla sam potajno na izlete, ponekad kad je laboratorija bila prazna. Činjenica što je to bila ujakova laboratorija olakšavala mi je da to činim jer sam uvek, ukoliko bi me baš ulovili, mogla reći kako nešto radim po njegovom nalogu.

Morala sam da imam odgovarajuću odeću ako sam htela da krenem, a nisam se usudila da se poverim krojačici istoričara. Zato sam precrtala nekoliko odevnih predmeta u muzeju i dala da se naćine prema tim mojim skicama. Odgovaraju, zar ne?

– Savršeno, i dobro ti pristaju. Samo sa cipelama nešto nije u redu.

– Toga sam se i bojala – rekla je pogledavši dole. – Nisam mogla da pronađem ni jedne jedine iz odgovarajuće godine. Dakle, da nastavim. Preduzela sam nekoliko probnih izleta. Silom prilika morali su da budu kratki, jer vreme samo po sebi ostaje jednako. Jedan sat ovde i tamo je jedan sat, a ja nisam mogla dugo da imam mašinu samo za sebe. I onda je juče neki čovek ušao u laboratoriju baš u trenutku kad

sam se vraćala sa izleta. Čim je video ovu odeću, odmah mu je bilo jasno o čemu se radi. Nije mi preostalo ništa drugo nego da što brže uskočim natrag u mašinu, jer mi se druga prilika nikad više ne bi pružila. A oni su me progonili a da se čak nisu ni preobukli.

– Misliš li da će ponovo doći? – upitao sam je.

– Sigurno. Samo će sledeći put biti odeveni u odeću ovog vremena.

– Postoji li mogućnost da se posluže nekim vanrednim sredstvima? Mislim, hoće li pucati ili nešto slično?

– O, ne. To bi bio naročito težak vremenski lom, a naročito ako bi neko pri tom izgubio život.

– Ali, tvoj boravak ovde mora da izaziva čitav niz značajnih vremenskih lomova. Šta je gore?

– Oh, moji su već svi uračunati. Pogledala sam – zbunjeno je objasnila. – Oni će se manje uzrujavati kad budu pogledali.

Neko je vreme ćutala, a onda se odjednom javila:

– Ako ljudi u ovom vremenu hoće da se venčaju, moraju li da imaju neku naročitu odeću?

Kao da ju je ova tema neobično zanimala. Odgovorio sam joj.

– Hm... – promrmljala je Tavijsa.

– Smatram da je ustanova braka u dvadesetom stoleću sjajna.

– I u mojim očima je porasla njena vrednost.

– Jesi li primetio, dragi, da se gospoda Tumbs više ne mrgodi?

– Kad ljudi kod nas vide venčani list, prestaju da se mrgode.

Još neko vreme smo razgovarali o ličnim pitanjima, a onda sam rekao:

– Mislim da se više ne moraš brinuti zbog ljudi koji su te progonili. Oni bi se već odavno vratili da je bilo onako hitno kako si mislila.

Odmahnula je glavom.

– Moramo i ubuduće biti oprezni. Pa ipak je to čudno. A sve zbog ujaka Donalda. Jednik, nema

smisla za tehniku. Vidi se već po tome; što je uključio mašinu za dve godine unapred, onda kad te je postavio, znaš. Međutim, ne možemo ništa da učinimo nego da čekamo i budemo na oprezu.

Malo sam razmišljao, a onda rekao:

– Moraću se ubrzo raspitati za neko nameštenje. Onda će biti teže čuvati se od njih.

– Nameštanje? – ponovila je.

– Obrnuto od uobičajenog mišljenja, dve osobe ipak ne žive tako jeftino kao jedna. A supruge, i to s pravom, imaju i neke zahteve. A moj novac nije za to dovoljan.

– O tome ne moraš da razbijaš glavu, dragi. Jednostavno ćeš nešto izumeti.

– Izumeti? A šta, na primer?

– Razumeš se pomalo u radio-tehniku, zar ne?

– U avijaciji sam posećivao nekoliko kurseva o radaru.

– Oh, avijatičari! – oduševljeno je kliknula. – Kad zamislim da si zaista učestvovao u drugom svetskom ratu! Jesi li poznavao Montgomerija, Ajka, i sve te slavne ljude?

– Pa, ne lično.

– Šteta! Ali, predimo na stvar. Valja jedino da nabaviš nekoliko najnovijih stručnih knjiga o radio-tehnici i elektronici, a ja ću ti pokazati šta ćeš izumeti.

– Ti ćeš mi pokazati? Oh, razume se. Ali to ne bi bilo normalno.

– A zašto da ne? Konačno, neko je morao i to da izume, inače to ne bih mogla da učinim u školi, razumeš li?

– Moram malo da promislim.

Nekoliko sati kasnije rekla mi je Tavijsa gledajući kroz prozor:

– Gle, tamo ispod drveća neko maše!

Prisao sam i raspoznao belu maramicu obešenu na neku palicu, koja se polako pomicala tamo-ovamo. Kroz dohled sav video postarijeg čoveka kako izlazi iz grmlja. Pružio sam dohled Tavijsi.

– Oh, ujak Donald! – kliknula je.
– Biće najbolje da razgovaramo s njim. Čini se da je sam.

Izašao sam napolje i mahnuo mu. Nekoliko trenutaka kasnije pojavio se s palicom, kao da drži pred sobom zastavu. Još izdaleka je viknuo:

– Nemojte pucati!

Raširo sam ruke da mu pokažem kako sam nenaoružan. Tavića mi je prišla i stala kraj mene.

– Oh, ser Džeralde, raduje me što vas ponovo vidim.

– Oh, nije to ser Džerald, ujače. On je gospodin Lateri – objasnila je Tavića.

– Oh, kako sam glup. Gospodine Lateri, – nastavio je – siguran sam da biste rado doznali kako izgleda nije bila ozbiljna, ali tim neugodnija. Jadni mladić je morao neko vreme da leži na trbuhu.

– Jadni mladić? – zapanjeno sam ponovio.

– No, onaj što ste ga juče ranili.

– Ja? Ranio?

– Verovatno ćeš to učiniti tek sutra ili prekösutra – ustanovila je Tavića. – Ujače, ti baš svaki put krivo uključiš mašinu.

– Teoretske postavke vrlo dobro razumem, draga, samo mi praktična primena ponekad pricinjava teškoće.

– U redu. Pošto si već ovde, udi, a belu maramicu možeš da staviš u džep.

– Pre nego što uopšte počnemo da razgovaramo, ujače Donalde, – rekla je pošto smo ušli – htela bih ti reći da sam se udala za Džeralda, gospodine Laterija.

– Udala? – zbunjeno je upitao.

– Ali, zašto?

– Oh – uzdahnula je Tavića, a onda mu je strpljivo objasnila. – Volim ga i on mene voli, dakle postala sam mu žena. To se ovde tako radi.

– Ts, ts – rekao je dr Gobi odmahnuvši glavom. – Jasno, tvoja sentimentalna sklonost za dvade-

seto stoleće i tadašnje običaje je poznata, ali zato nisi morala sve da isprobaš!

– Meni se to veoma dopada – odvrtila je Tavića. – Mlade devojke su romantične, protiv toga se ništa ne može učiniti.

– A jesi li mislila na neugodnosti koje ćeš pricinuti Džeraldu?

– Naprotiv, ja sam ga očuvala, ujače. Ovde se ljudi mršte ako se neki par ne oženi, a ja neću da se na njega neko mršti.

– Nisam zapravo mislio na sadašnjost, već na kasnije vreme, kad više ne budeš kod njega. Znaš, postoje mnoge teškoće dok se ne stala osoba ne proglasi mrtvom. Dugo vremena se neće moći oženiti.

– Sigurna sam da on to i neće hteti, zar ne?

– Zacelo, draga – odgovorio sam uzevši joj ruke u svoje. Dr Gobi se opet javio:

– Pravi cilj mog dolaska je u tome da uverim svoju nećaku kako se mora vratiti, i to odmah. Ovaj događaj je uzbudio i uznemirio čitav naš fakultet, a najveću krivicu pripisuju meni. Ona se mora vratiti pre nego što se dogodi nešto ozbiljno. Svaki vremenski lom može da znači golemu katastrofu. Životi svih nas su pri kraju.

– Žao mi je, ujače, a još više što je krivica pala na tebe. Ali ja ne mogu natrag. Ovde sam srećna.

– Pomisli samo na vremenske lomove koji mogu da nastanu!

– Dragi ujače, oni uopšte ništa ne znače u poredenju s vremenskim lomovima koji bi nastali ako bih se sada vratila. Ti moraš uvideti da jednostavno ne mogu to objasniti i drugima.

– Ne možeš? – ponovio je.

– Budi pažljiv. Ako pogledaš u knjige, ustanovićeš da je moj suprug, nije li to staromodna, smešna reč, no meni se dopada... da je on... – Govorila si da se nećeš vratiti! – podsetio ju je dr Gobi.

– Oh, jasno. Dakle, naći ćeš u knjigama da je on prvi pronašao i izumeo radio-vezu pod vodom, kasnije, pak, prenošenje izvesnih ultrakratkih talasa, zbog čega je dobio plemićku titulu.

– Sve mi je to poznato, Taviija. Ne razumem...

– Ali, moraš razumeti, ujače! Pa kako bi sve to bilo pronađeno ako ja ne bih bila ovde i uputila ga kako se to radi? Ako me odvedeš sad odmah, jednostavno te stvari neće biti rešene i šta će se onda dogoditi?

– Priznajem da o tome nisam mislio.

– Osim toga, – dodala je Taviija – Džerald zaista ne bi hteo da me izgubi, zar ne, dragi?

– Ja... – počeo sam, ali me je dr Gobi prekinuo.

– Da, – rekao je – uviđam da je odlaganje neophodno. Objasniću im tvoje stanovište, ali i tebi mora biti jasno da je to samo rok iz milosti.

Na putu do vrata još se jednom okrenuo.

U međuvremenu budi oprezna, draga.

Najavljena pucnjava odigrala se otprilike nedelju dana kasnije. Tri čoveka, odevena kao poljoprivredni radnici, približavala su se našoj kući. Taviija je jednog prepoznala kroz dogled. Kad sam se, s puškom u ruci, pojavio na pragu, pokušali su da se sklone. Opalio sam sačmu jednom od tih momaka u leđa i on je pobeo hramajući.

Posle toga nam nisu više smetali. Neko smo se vreme bavili podvodnom radio-vezom, bilo je to prilično jednostavno, pošto sam shvatio princip, i ja sam patentirao svoj izum. Posle toga smo se bavili ultrakratkim talasima.

Taviija me je požurivala.

– Ne znam koliko nam vremena još preostaje – rekla mi je. – Otako sam ovde, pokušavam da se setim datuma tvog pisma, ali ni-

kako ne mogu, iako znam da si ga zabeležio. Znam takode da te je tvoja prva žena, prema službenim podacima, napustila... »Napustila«, nije li to užasna reč? Znači, tako nešto ću i učiniti, dragi. Ali, iz dokumenata se ne vidi kad se to desilo i moram ti, prema tome, sve ovo tačno objasniti, jer bi nastali užasni vremenski lomovi, ako ti ne bi došao do tih izuma.

A onda se zamislila.

– Uostalom – rekla je mislim da će se u svakom slučaju desiti neverovatniji vremenski lom. Naime, dobiću dete.

– Oh! – oduševljeno sam kliknuo.

– Da! Mnogo sam razmišljala o tome i ne verujem da se to desilo bilo kojem putujućem istoričaru. Ujak Donald bi se strahovito naljutio kada bi saznao.

– Do đavola sa ujakom Donaldom! – viknuo sam. – I do sto đavola svi vremenski lomovi! Ovo moramo da proslavimo!

Vreme je brzo prolazilo. Za svoj izum dobio sam privremeni patent. Uspešno sam radio na drugom. Sve je bilo u najboljem redu. Razgovarali smo o budućnosti: hoće li se »on« zvat i Donald, ili ako bude »ona« – Aleksandra, kad ćemo dobiti prve tantijeme da bismo kupili vilu Bagford i tako dalje...

I onda je došlo ono decembarsko poslepodne kad sam se vratio iz Londona s nekog poslovnog sastanka – a ona više nije bila ovde.

Nikakvo pismo, ni jedna jedina reč. Samo otvorena vrata i prevrnut sto u dnevnoj sobi. Taviija, moja draga...

Počeo sam ovo da pišem, jer još ne mogu da se oslobodim neugodnog osećanja, s obzirom na činjenicu da ja nisam pronalazač svojih izuma i smatram nužnim da se opravdam. Sada, na kraju mog zapisa, moram da priznam da se uopšte nisam opravdao. Osim toga, ovaj bi izveštaj sigurno smatrali

kao odricanje od plemićke titule, a to bi pak izazvalo takve neprilike da sam odlučio da ništa ne govorim i primim titulu. Lonačno, pitam se, nije li tako bilo i s nekim drugim ljudima – pronalazačima!

Pokušao sam da objasnim pojedini čitave ove priče, ali znam da nešto moram učiniti, ne samo zato da bih sprečio jedan ogroman vremenski lom nego, pre svega, iz bojazni da bih jednom morao ustano-

viti kako se sve ovo uopšte nije desilo. I zato moram napisati jedno pismo. Najpre omot:

Mojoj prapranecaćinji
Mis Oktaviji Lateri
(otvoriti pred njom na njen dvadeset prvi rodendan).

A zatim pismo. Najpre datum, potcrtati...

Moja mila, daleka Tavijsa
O moja draga...

Prevod: C. Malović

PAŽNJA! SVESKA BROJ 564

Mladog advokata Krejga Kornija revolveraši gledaju s podozrenjem jer ovaj ne zna da barata oružjem. Da li su oni i koliko u pravu?

Poniženje će podstaći čestite ljude da se udruženim snagama suprotstave zlu. Kako se oni bore i šta im je cilj saznaćete iz naše sledeće sveske koja nosi naslov »Džentlmen iz Oklahome«

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

**Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka**

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

ROTO BIBLIOTEKA

ZABAVNI ROMANI — NOVA SERIJA X — 100

552 G. F. Unger
Džoni Ringo	DVOJE IZ TEKSASA
TRAGOV I U PESKU
553 Džon Grej
Klint Hardin	LOVAC NA UCENJENE
ZAKLETVA U APAČ KRIKU
554 Vil Benton
Konstantin Bauer	KANJON MUSTANGA
UBISTVO NA JEZERU
555 Frederik Ešton
Piter Godfri	LUN PRETI
PREPRIČANO UBISTVO
556 H. C. Nagel
Kodi Kolins	STAMPEDO
REVOLVERAŠ
557 Stjepan Kizivat
Luk Hardin	TAJNI AGENT G-5
ROGELOVA OSVETA
558 G. F. Unger
Rej Hogan	BRAĆA MORGAN
BACI ORUŽJE
559 F. Bek
Sed Denver	LJUDI IZ RED BLAFA
DŽONS JE BIO JAČI
560 Bili Barn
F. Bek	OLOVO ZA OČAJNIKE
ŠENON RIZIKUJE
561 King Kin
G. Č. Džeferson	RENDŽER
ŽIG PROŠLOSTI
562 Obrad Pavlović
Kendal King	KLOPKA ZA IZDAJNIKE
NALIČJE VELEGRADA
563 Frederik Ešton
Džon Vindbem	LUNOVA TAJNA
VREMENSKI LOM

PRETPLATA

Pretplata za seriju zabavnih romana iznosi za našu zemlju za 48 brojeva 432 dinara.

Pretplata za inostranstvo za 48 brojeva iznosi 1.008 dinara.

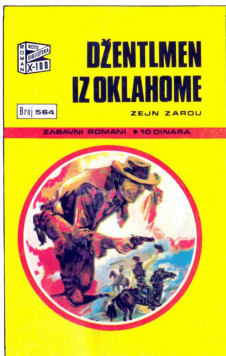
Pretplata se šalje običnom uplatnicom sa naznakom «ZA SERIJU ZABAVNIH ROMANA» kao i od koje sveske se želi primati.

Uplate adresirati na NIP «Dnevnik», Novi Sad, žiro-račun 65700-603-6350

Čitaocima u inostranstvu šaljemo izdanja samo uz prethodnu uplatu na devizni račun 65700-620-21-3200 i naznaku na čega se uplata odnosi

ZABAVNI ROMANI

sledeća sveska